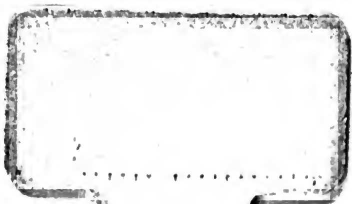
APPARATUS BREVIS AD THEOLOGIAM, ET JUS CANONICUM...

Giovanni Battista Faure

NAZIONALE
BIBLIOTECA
VITT. EMANUELE
14
19 H
28

APPARATUS BREVIS
AD THEOLOGIAM,
ET JUS CANONICUM,

Complectens Indicem Historico-Chronologicum Conciliorum, Paparum, Antipaparum, Patrum, & Scriptorum Ecclesiasticorum, necnon Hæreticorum, & Compendiosam Juris Utriusque Prænotionem.

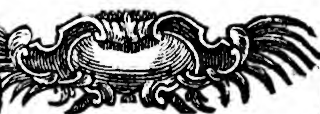
ACCEDIT APPENDIX

De Textibus, ac Versionibus Sacrarum Scripturarum, De Priscis Decretalium Compilationibus, De Pœnitentialium Canonum Libris, De Præcipuis Sacræ Generalis Historiæ Scriptoribus, De Martyrum, Aliorumque SS. Historia, De Liturgicis Antiquiorum Operibus, De Authoribus Ecclesiasticæ tum Geographiæ, tum Chronologiæ.

EXCELLENTISSIMO DOMINO

D. NICOLAO COLUMNÆ
EX PRINCIPIBUS STILIANI.

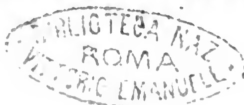

ROMÆ MDCCLI.
EX TYPOGRAPHIA S. IGNATII.

EXCUDEBAT
JOANNES GENEROSUS SALOMONI.
Superiorum facultate.
Prostant venales apud eumdem Typographum.

Excellentiſſimo Domino

D. NICOLAO
COLUMNÆ
EX STILIANI PRINCIPIBUS.

UOD ſolemne eſt cæteris Typographis, ut Patronos ſuos, a quibus ſibi, ſuiſque typis præſidium, atque ornamentum quærunt, eos in limine

Operis multiplici commendatione cumulatissime exornent, id mihi tecum, PRINCEPS AMPLISSIME, prætermittendum esse plane video. Primum enim non hoc est nostrum ingenium, ut aut domesticas, aut privatas tuas, ac proprias laudes complecti orando, aut percensere numerando possit. Si enim hujus argumenti amplitudinem attingere auderem, nihil minus de tua præclarissima Gente, ac Familia mihi prædicandum esset, demonstrandumque, quam quod de veteri Roma antiquus Poeta magnificentissime cecinit:

Ter-

Terrarum Dea, gentiumque Roma,
Cui par est nihil, & nihil secundum.

Tantus enim est Avorum splendor (*a*), tanta Nobilitatis antiquitas, tantus tum Maximorum Pontificum, tum etiam Summorum Regum, qui ex ea prodiere, tantus Amplissimorum Cardinalium numerus, aliorumque insignium Virorum, qui, aut Classium, Exercituumque Præfectu-

(*a*) Legendum Elogium Familiæ Columnensium, quod ex probatissimis monumentis, atque Scriptoribus contexuit P. Melchior a Briga iu sua *Scientia Eclipsium*, quam an. 1747. dicavit D. D. Laurentio Duci Paliani, Marco Antonio, & Petro Fratribus Columnensibus. Uberiora suppeditabit Elaboratissimum Opus, idemque accuratissimum, quod de Genealogia Columnensis Familiæ in lucem daturus est D. Cornazanus Vir Clarissimus.

fecturæ, aut amplissimis Legationibus, aut aliis supremis dignitatibus domi, militiæque, terra, marique adhibiti, nomen suum ad immortalitatem consecrarunt, ut vix Gens aliqua, aut Familia reperiri facile queat, quæ cum tua, sive nobilitatis splendore, sive Majorum amplitudine comparari posse videatur. Quæ, cum testatissima sint, tum nova honoris accessione confirmata sunt ab invictissimo Utriusque Siciliæ Rege CAROLO, cum Familiam tuam tam multiplici existimationis, ac benevolentiæ significatione complexus, in in-

inclyto Parente tuo (*a*) cumulavit. Quæ quantam eloquentiam desiderent, nemo non videt; quam vero ego impar sim tanto oneri, ipse per me satis perspicio. Quamquam etiamsi tanta dicendi vis, tantaque copia præsto esset, quantam flagitat immensa propemodum rerum dicendarum seges, tamen hasce partes mihi suscipiendas esse non arbitrarer. Vere enim pronuntiavit Cl. Casa, *summos viros à nostræ conditionis hominibus observantiam potius, quam honorem sibi deposcere.* Itaque tan-

*4 tum

(*a*) Excellentissimus D. D. Annibal Columna Stiliani Princeps in Regia Neapolitana Aula primariis muneribus auctus.

tum abeſt, ut noſtra oratione tuus ſummus ſplendor inluſtrari poſſit, ut potius metuendum ſit, ne oratoris tenuitate obſcuretur. Cum vero injurioſa potius tibi futura ſit noſtra omnis de te laudatio, quod ſumma tua amplitudo illam reſpuat, tum meis commodis non eſt omnino neceſſaria, quod tuum ampliſſimum nomen huic Operi inſcriptum tantum præſidii, atque ornamenti allaturum ſit, quantam Typographi cæteri ex prolixa ſuorum Mæcenatum commendatione conſequturos ſe vix arbitrantur. Itaque ſatius duxerim alio ora-

orationem convertere, eaque tibi commemorare, quibus adductus Opus istud tibi præcipue inscribendum putarim. Tamdiu itaque occasionem aucupabar, qua summum obsequium, & observantiam erga te meam palam omnibus facerem, summisque tuis beneficiis, quibus obstrictus sum, aliquam saltem grati animi significationem rependerem. Verum enimvero cum me non lateret, te optimi, prudentissimique Avunculi Tui (*a*) vestigiis insistentem, ad eas præclarissimas artes animum appli-

(*a*) Is est Joannes Constantius Caraccioli a Santobono Cameræ Apostolicæ Clericus.

applicuisse, quæ ad Rempublicam recte administrandam maxime pertinent, quibusque ad summos honores, ac dignitates aditus patet amplissimus; Opus hujusmodi expectabam, quod aut omnino ea studia complecteretur, aut ad illorum perfectam notitiam aliquid utilitatis afferret. Tale enim munusculum tibi acceptius futurum arbitrabar. Dum hæc mecum ipse cogitarem, quodam optimo fato Volumen istud typis imprimendum ad me delatum est, in quo & Chronologiæ ad calculos recentiores exactæ, & veluti Ecclesiasticæ Hi-

storiæ

ſtoriæ ex nuperis melioris notæ, ac ſanioris judicii Scriptoribus depromptæ, concinnum, elegantiſſimumque compendium continetur. Huc enim accedunt Scriptores Eccleſiaſtici, quorum non tam numerus recenſetur, quam merita breviſſime perpenduntur. Suum etiam hic locum habent Concilia univerſalia, cauſæque cur unumquodvis convocatum ſit, præcipuæque res geſtæ in eiſdem Conciliis eadem brevitate explicantur; ſuum denique alia plurima, quæ in ipſa Operis fronte deſignantur. Quæ quantum lu-

cis

cis afferant non ad Theologiam modo, ſed ad ipſam Canonum doctrinam, juriſque prudentiam, quarum ſcientiarum cognitio a te jampridem ſuſcepta eſt, nulli magis quam tibi perſpectum arbitror. Cum hæc itaque ex voto cecidiſſe exiſtimarem, ſtatim ad te ſupplex adii, impetravique, ut meis petitionibus ſubſcribere ne recuſares. Reſtat nunc, ut qua humanitate jam antea annuiſti, ut Opus iſtud ſub tuo ampliſſimo nomine imprimeretur, eadem jam in lucem editum excipias. Quod ſi obtinuero luculentiſſimum

ſine

ſane meorum laborum fru-
ctum conſequutum eſſe me
arbitrabor.

EXCELLENTIÆ TUÆ

Humillimus, & Obſeqũus Famulus
Generoſus Salomoni.

IM-

IMPRIMATUR,

Si videbitur Reverendissimo Patri Magistro Sacri Palatii Apostolici.

F.M. de Rubeis Patriarcha Constant. Vicesg.

IMPRIMATUR.

Fr. Vincentius Elena Magister Socius Rmi P. Magistri Sacri Palatii Apostolici Ordinis Prædic.

IN-

INDEX.

APPENDIX,

Et primò

De

LIBEL-

LIBELLI
PROOEMIUM.

Ongo jam ſatis Scholarum uſu compertum nobis eſt, junioribus Theologis, & Canoniſtis, iis maxime qui ad ſtudia illa impigri incumbunt, nihil ita ingratum accidere, quam ut nos in ſcriptis noſtris tam frequenter, & aridè ſine uberiori explicatione Concilia, vel Patres appellemus. Illas tamen citationes, quæ ipſa ſunt Sacræ Doctrinæ Medulla reſecari non poſſe ingenuè confitentes, optarent ſaltem vel brevem eorum, quæ toties occurrunt, aliquando tradi ſibi notitiam. Ut mihi ſemper viſum eſt, æquum poſtulant: oporteret enim vel in ipſo Theologiæ & SS. Canonum limine ſcire Candidatos, Conciliorum ſaltem Generalium ætatem & cauſam, quo imperante convocata, quo Præſide celebrata, ubi gentium habita ſint; ſcire quo tempore ſedem conſcenderit hic vel ille Romanus Pontifex, quandiu tenuerit; noſſe quo

sæculo floruerint præcipui saltem Ecclesiæ Doctores vel Scriptores, nec etiam ignorare quosnam identidem Ecclesiæ Christi hostes tenebrarum, & erroris princeps suscitaverit: quo tempore hæreseon suarum virus diffundere aggressi sint: quo vel Concilii vel Ecclesiæ dispersæ Decreto repressi, quodve singuli Fidei nostræ caput subvertendum susceperint. His rudioribus saltem Historiæ Ecclesiasticæ elementis imbuti Tyrones nostri, sacris studiis & jucundiorem & feliciorem navarent operam.

Laborem ergo nostrum non otiosum fore duximus, si historica fragmenta a Petavio, Spondano, Labbeo, Annato, Morerio, cæterisque id genus omnimoda eruditione locupletissimis mutuata, & collecta in breviori complicantes compendio, brevem supradictorum traderemus synopsim, quam paucis constrictam paginis possent pari & voluptate & facilitate ad usus suos transferre Sacræ Doctrinæ alumni. Nec ad illud Opusculum nostrum, qualecumque sit, movit nos tantum prævius hujus utilitatis sensus: Ecclesiastici etiam Ordinis honori voluimus consulere. Illud enim satis indecorum, (quoties tamen contingere

gere videas?)horum ſtudiorumCandidatos in ſacra Eruditione peregrinos eſſe, velutque elingues hiare, ſi de Concilii alicujus, Pontificis, vel Doctoris ætate fuerint interrogati. Frequentiorem librorum turmam paſſim exuberare, quin & in dies undequaque erumpere non diffitemur: cogitavimus etiam ea omnia, quæ hic compendiariè tradimus, paſſim in Conciliorum Summis, Romanorum Pontificum Actis hiſtoricis, Dictionariis, aliiſque ejuſmodi libris diſperſa reperiri; ſed quam multis, ut hæc evolvant, deeſt tempus, atque opportunitas? Pleriſque nimis curta eſt nummorum ſupellex, quam ut poſſit per eos comparari tanta voluminum copia: ſi quas aliunde largiores Bibliothecas uſui publico quorumdam conſecrat munificentia, & paucæ ſunt, & plerumque difficiles adire volentibus, & ſua luxuriante voluminum fertilitate vel obruentes, vel quæque legendi intemperiem provocantes, ſterilitatem pariunt. Poterit forte inopia hæc frequentibus cum Profeſſore colloquiis, & iteratis expoſtulationibus ſuppleri: Verum quot ſunt ex Profeſſoribus, quos ab ipſo ſcholarum exitu alia occupant

munia, ad quos proinde difficilis est aditus, quibusque importuna foret confabulatio? aliis tam expedita non semper viget factorum memoria, ut extemplo discipulis plene satisfacere valeant.

Sit ergo operæ pretium pauca a supradictis authoribus congessisse, Theologiæ Candidatis, ut speramus, non ita parum profutura, quemadmodum & iis, qui Sacrorum Canonum scientiam aggrediuntur.

INDEX CONCILIORUM GENERALIUM.

Concilium primum Generale, Nicænum primum sub Sancto Sylvestro Papa, Imperatore Constantino Magno præsente, anno 325. Adfuerunt 318. Episcopi. Et præfuit Papa per Legatos suos, scilicet Osium Cordubensem in Hispania Episcopum, Vitum, & Vincentium Ecclesiæ Romanæ Presbyteros. In eo damnati sunt Ariani, Quartodecimani, & Meletiani.

Concilium secundum Generale, Constantinopolitanum primum sub S. Damaso Papa, & Theodosio Imperatore, fuit 150. Episcoporum: celebrari cœpit mense Majo anno 381., & perductum est usque ad finem Julii ejusdem anni. In eo damnati sunt Macedoniani Divinitatem Spiritus Sancti impugnantes, confirmata fuit fides Nicæna, & editum Symbolum illud, quod inter Missarum solemnia cantatur in Ecclesia, quodque vulgo Nicænum appellatur, quia reipsa a Nicæno non discrepat,

nisi penes quædam verba Nicæno addita majoris explicationis gratia. Hoc Concilium secundum Generale fuit paucorum Episcoporum ex Oriente tantum: nihilominus habetur ut œcumenicum, quia in omnibus secutum est, quod definitum fuerat paulo ante in Concilio Romano forte an. 381. ad quod Orientales Episcopi convocati fuerant per Literas, quæ Episcopis jam Constantinopoli congregatis redditæ sunt: deinde quæ circa Fidem definiit Concilium Cp. approbata sunt in altero Concilio Romæ celebrato anno 382. unde tria illa Concilia scilicet Romanum anno 381. Cp. anno 381. & Romanum anno 382. haberi debent, ratione consensionis perfectæ, tanquam unum & idem Concilium.

Concilium tertium Generale Ephesi celebratum anno 431. sub S. Celestino I. Papa & Theodosio Juniore Imperatore. Nomine Papæ ei præfuit S. Cyrillus Alexandrinus PC., cum Arcadio & Projecto Episcopis, & Philippo Presbytero. Adfuerunt 200. circiter Episcopi. Definiit contra Nestorium, unicam esse in Christo personam, & B. Mariam esse verè Deiparam.

Concilium quartum Generale Calcedone

done celebratum anno 451. 8. Octobris sub Marciano Imperatore, & Sancto Leone I. Papa, cujus nomine præfuerunt Paschasinus, & Lucentius Episcopi, & Bonifacius Presbyter. Eutiches & Dioscorus, unicam in Christo agnoscentes naturam, damnati sunt.

Concilium quintum Generale, Constantinopolitanum secundum sub Vigilio Papa, & Justiniano Imperatore anno 553. Ei interfuere soli Episcopi Orientales, numero 165. sed posteà a Vigilio Papa, & Occidentalibus fuit approbatum. Actum fuit in illo Concilio de damnatione librorum, & Concilium eodem modo se gessit, eandemque sibi tribuit authoritatem, ac si de dogmate ipso definiendo actum fuisset. Libri illi a Concilio damnati, sunt scripta Theodori Mopsuesteni, opera Theodoreti contra S. Cyrillum, & Epistola Ibæ ad Marim Persam: tria hæc Scripta vocari solent tria Capitula.

Concilium sextum Generale, Constantinopolitanum tertium, sub Agathone Papa, & Costantino Pogonato Imperatore anno 680. Nomine Papæ præfuerunt Theodorus, & Georgius Presbyteri, Joannes Diaconus, & ut scribit Ana-

stasius, Constantius Subdiaconus. Huic Concilio interfuerunt 289. Episcopi secundum Theophanem & Cedrenum; 170. tantum secundum Photium. Reperiuntur tantum 166. qui subscripserint in actis Synodi, Actione ultima. Anno 679. 5. Aprilis celebratum fuit Romæ Concilium 125. Episcoporum præside S. Agathone Papa; Ab hoc Concilio missi sunt Legati tres ad Conc. Cp. & in duobus illis Conciliis, quod tanquam unicum spectari possent, Monothelitæ damnati sunt, & asserta fides duplicis in Christo voluntatis. In Concilio autem Cp. nominatim cum Sergio, Pyrrho & aliis nonnullis, damnatus reperitur Honorius Papa. Factum illud multum torquet Theologos, & Historicos. Plures cum Baronio, Bellarmino, &c. existimant Acta hujus Concilii fuisse corrupta a nonnullis Græcis, & eorum fraude insertum Honorii Papæ nomen; ita etiam opinantur multi Theologi Galli: recentiores vero, ut *D. Fleuri*, *Vitassius*, *Juenninus*, & alii, existimant Honorium damnatum quidem fuisse tamquam hæreticum *favore & patrocinio*, non *dogmate*.

Concilium septimum Generale, Nicæ-

num secundum, 1.° Indictum Constantinopoli, sed Nicæam translatum anno 787. celebratum est imperantibus in Oriente Constantino, & Irene matre ejus, sub Adriano I. Papa præsidente per Legatos suos Petrum Archipresbyterum Ecclesiæ Romanæ, & Petrum Abbatem S. Sabæ. Interfuerunt 350. vel 360. Episcopi Orientales, qui definierunt usum sacrarum Imaginum retinendum, earumque cultum pium esse, & licitum. Impugnata fuit Synodus 7. Gen. a Concilio Francofordiensi, cui præfuerunt Legati Adriani I. Papæ, & cui interfuerunt plusquam 100. Episcopi Occidentales. Hanc utriusque Concilii oppositionem sic explicant Theologi 1.° Nondum constabat in multis provinciis Concilii Nicæni secundi œcumenicitas. 2.° Patres Francofordienses proscripserunt Concilium Nicænum errore facti, non juris, quia ex parum fideli actorum illius in Linguam Latinam versione existimaverunt cultum latriæ soli Deo debitum, sacris Imaginibus fuisse redditum a Concilio Nicæno:

Concilium octavum Generale, Constantinopolitanum quartum sub Adriano II. Papa præsidente per Legatos suos

Donatum, & Stephanum Episcopos, & Marinum Diaconum, Imperante Cp. Basilio, celebratum fuit anno 869. 5. Octobris usque ad finem Februarii sequentis anni. In eo Concilio, cui adfuerunt 102. Episcopi, S. Ignatius a Photio è Sede Cp. injustè expulsus, restitutus est, & Photius qui Patriarchatum Cp. invaserat, depositus & excommunicatus fuit.

Concilium nonum Generale, Lateranense primum, hoc est Romæ in Basilica Lateranensi celebratum anno 1123. præsente Calixto II. cum 300. Episcopis & 600. Abbatibus. Convocatum fuit pro tollenda Sacerdotii, & Imperii discordia orta ex usurpatis a Principibus Laicis Beneficiorum Investituris, & pro ineundo sacro bello vel in Palæstina, vel in Hispania contra Saracenos.

Concilium decimum Generale, Lateranense secundum celebratum anno 1139. proxima media quadragesima, præsente Innocentio II. Papa, & mille circiter Episcopis. In eo damnatum fuit schisma Petri Leonis, proscripti errores Petrobrusianorum,& Arnaldistarum, restituta Ecclesiæ disciplina.

Concilium undecimum Generale, Latera-

teranense tertium anno 1179. Imperante Frederico I. Præside Alexandro III. Ei adfuerunt 302. Episcopi. Convocatum fuit, ut media ad schisma deinceps vitandum quærerentur, ad reformandos mores simonia, usura, aliisque vitiis depravatos, ad damnandos errores Valdensium, & Albigensium.

Concilium duodecimum Generale, Lateranense quartum celebratum ab Innocentio III. Præside, & 412. Episcopis pro recuperanda Terra Sancta, restauranda Ecclesiæ disciplina, damnandisque erroribus Abbatis Joachimi, Doctoris Almarici, & Albigensium. In eo Concilio datus fuit celeberrimus Canon, *Omnis utriusque sexus*, anno 1215.

Concilium decimum tertium Generale, Lugdunense primum imperante Frederico II. in Germania, regnante in Gallia S. Ludovico, Præside Innocentio IV. anno 1245. Ei adfuerunt 140. Episcopi. Celebratum fuit contra Fredericum II. Imperatorem, pro decernenda in Turcas expeditione Sancta, & reformandis Cleri, Populique pravis moribus.

Concilium decimum quartum Generale, Lugdunense secundum, anno 1274.

1274. Episcoporum 500. Abbatum, & aliorum inferiorum Prælatorum mille, Præside Gregorio X. Ad Concilium vocatus fuerat S. Thomas Aquinas: sed dum Lugdunum pergeret, obiit in Monasterio Fossæ Novæ 7. Martii anno 1274. S. Bonaventura Cardinalis, & Episcopus Albanensis in ipso Concilii decursu etiam obiit 15. Julii ejusdem anni 1274. Celebratum fuit Concilium in Primatiali Basilica S. Joannis ad Unionem Græcorum cum Ecclesia Catholica procurandam, ad correctionem morum, ad celeriorem quam antea Papæ electionem faciendam, Sede vacante.

Concilium decimum quintum Generale Viennæ in Gallia celebratum anno 1311. Præside Clemente V. præsentibus Episcopis 300. & pluribus Regibus, scilicet Eduardo II. Angliæ, Jacobo II. Aragoniæ, & Philippo Pulchro Rege Galliæ cum tribus filiis suis post ipsum successivè regibus, Ludovico X. Philippo V. & Carolo IV. Convocatum fuit ad extinctionem Ordinis Militaris Templariorum publicis, nefandisque criminibus infamium; ad damnationem plurium hæreticorum, nempè Fratricellorum, Dulcinistarum, Beguardorum,

dorum; ad subsidium Terræ Sanctæ, & ad restitutionem Ecclesiasticæ Disciplinæ.

Concilium decimum sextum Generale Florentinum, Præside Eugenio IV. & præsentibus 141. Episcopis cum Imperatore Joanne Palæologo, & Patriarcha Cp. ac Legatis Alexandrini, Antiocheni, & Jerosolimytani Patriarcharum, incœptum est Ferrariæ anno 1438. ineunte. Primæ sessioni præfuit Cardinalis Albergatus ex Ordine Cartusiano Legatus a Latere; secundæ sessioni & aliis præfuit ipse Eugenius IV. Habitæ sunt 16. sessiones Ferrariæ, decima septima incœpit Florentiæ die 26. Februarii anno 1439. Die 6. Julii in Majori Ecclesia Florentina facta est unio utriusque Ecclesiæ, Græcæ & Latinæ, & promulgata est Definitio Fidei, quæ vulgò dicitur: *Decretum Unionis*, in qua declaratur. 1.º Spiritum Sanctum a Patre & Filio unica utriusque Spiratione procedere, vocemque illam *Filioque* licitè Simbolo additam fuisse. 2. Christi Corpus validè tam in fermentato, quam in Azimo consecrari. 3.º Existere *Purgatorium*, in quo animæ Fidelium in Christi gratia decedentium temporales pœnas luunt, si

non

non plenè purgatæ è vita migraverint; easdemque viventium Fidelium suffragiis adjuvari; eorum autem animas, qui nullam post Baptismum culpam contraxerunt, vel contractas maculas condigna pœnitentia eluerunt, sine mora ad claram Dei visionem admitti. 4.° Romanum Pontificem esse verum Christi Vicarium, Successorem B. Petri, Caput totius Ecclesiæ, Patrem & Doctorem omnium Christianorum, cui in B. Petro pascendi, regendi, ac gubernandi universalem Ecclesiam plena potestas a Christo data est, quemadmodum etiam in gestis Œcumenicorum Conciliorum, ac in sacris Canonibus continetur.

Post Græcorum abscessum, relicti sunt Florentiæ aliqui Cardinales cum Episcopis nonnullis, & Presbyteris verè doctis, a quibus Apocrisiarii Patriarchæ Armeniorum instructi sunt, & in sinum Ecclesiæ Catholicæ recepti ab Eugenio, qui sæpè cum ipsis de hac sancta unione contulerat. Sub quodam brevi compendio (quod semper in scholis citatur sub nomine *Decreti Eugenii ad Armenos*) tradidit Armenis Orthodoxas Veritates. Vide Indicem Patrum V. *Decretum*.

Digressis Florentia Armenis advenere

nere Jacobini, & Jacobitæ anno 1441. quos plenius instructos ad Romanæ Fidei unionem idem Eugenius adscivit; Anno 1442. Concilio jam Romam translato ad Lateranensem Ædem, advenere Romam Legati Æthiopum, seu Abissinorum Regis unionem cum Ecclesia Romana suppliciter rogaturi.

Concilium decimum septimum Generale, Lateranense quintum celebratum fuit à die 10. Maii anno 1512. Quatuor primis sessionibus præfuit Julius II. Papa. Quintæ Raphael Cardinalis Ostiensis, Julio lethali ægritudine decumbente; septem cæteris sessionibus præfuit Leo X. recens electus. Interfuerunt Concilio Episcopi 114. Cardinales 18. Patriarchæ Alexandrinus, & Antiochenus non Orientales, sed Titulares, cum Aquilejensi; plurimi Abbates, Doctores &c. Finem habuit 1517. Coactum fuit ad schisma extinguendum, disciplinam instaurandam, Principum sanciendam concordiam, & suscipiendam adversus Turcas expeditionem. Bellarminus omnino habet hoc Concilium, ut œcumenicum: At Doujat Prænot. Can. l.2. c.7. Nec apud nos, inquit, (in Gallia) usquequaque probantur hujus Concilii

cilii acta. Ab hoc Concilio reprobata sunt Pisani Conventus Acta, & Pragmatica Sanctio, quæ per id temporis in Concordatorum Tabulas, multis immutatis, est translata: Cardinalium, qui Pisano Conventui interfuerant, nonnulli veniam poscentes restituti: Vetitum ne in Philosophicis Scholis de Mundi æternitate, aut mortalitate, & unitate animæ humanæ contraria Fidei Christianæ dogmata traderentur: Num ab hoc Concilio Later. V. reprobatum sit Concilium Constantiense, quantum ad primas sessiones de Potestate Papæ & Concilii, an Constantiense exponi rite possit, & utrumque Concilium componi, non est nostri Instituti disputare.

Concilium decimum octavum Generale, Tridentinum, indictum & cœptum sub Paulo III. anno 1545., continuatum sub Julio III. anno 1551., diù interruptum, tandem sub Pio IV. anno 1563. feliciter terminatum est cura, & laboribus S. Caroli Borromæi, Pii IV. Nepotis: Pluries per 18. annos variis temporum injuriis intermissum fuerat. In eo confirmata Fides contra Lutheri, Calvini, ac plurium aliorum errores, & restituta Ecclesiæ disciplina plurimùm bellis & hære-

hæresibus labefactata. Habitæ sunt in eo Sessiones 25. præsidentibus semper Apostolicæ Sedis Legatis, & editi 127. Canones. Subscriptum a Patribus 255. quorum 196. Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi. Hoc Concilium summo est apud Catholicos in pretio, sed valde displicuit Hæreticis, & Hæreticorum amicis, in primis Fra-Paolo, qui Historiam Concilii Tridentini mendaciis refertam jamdudum composuit; hanc ex professo, & solidè confutavit Cardinalis Pallavicinus, ex Actis Concilii in Bibliotheca Vaticana, & arce S. Angeli conservatis, & ipsi communicatis jussu Alexandri VII.. Fra-Paoli mendacia, & in Concilium Tridentinum convicia renovavit, & antiquis nova addidit Franciscus LeCourayer, anteà Canonicus Regularis, & Bibliothecæ Sanctæ Genovefæ Parisiensis Præfectus, deinde Apostata, & Doctor Oxfordiensis in Anglia.

Legenda doctissima Instructio Pastoralis, quam an. 1738. edidit D. Petrus de Guerin de Tencin, tunc Archiep. Ebrodunensis, modo S. R. E. Card. & Arch. Lugdunensis in condemnationem libri, cui Titulus: *Histoire du Concile de Trente ecrite en Italien par Fra Paolo Sarpi &c.*

IN-

INDEX
CONCILIORUM

Quæ non ab omnibus omnino approbata sunt.

AD hanc Classem revocari possunt 1. Sardicense. 2. Quinisextum, seu Trullanum, 3. Pisanum, 4. Constantiense, 5. Basileense.

I. Sardicense (*Sardica*,) anno 347. à Julio Papa I. indictum. Ei præfuit per Legatos: 370. adfuere Episcopi partim Occidentales, partim Orientales; hi à prioribus separaverunt se, & Conciliabulum habuerunt Philippopoli in Thracià. Intereà Occidentales Sancti Athanasii innocentiam declararunt, Fidem Nicænam confirmarunt, Canones circa Ecclesiasticam disciplinam 20. condiderunt, jusque appellandi ad Romanum Pontificem confirmarunt. Huic Concilio præsentes fuerunt S. Athanasius, & Osius Cordubensis Episcopus. Sardicense veluti quædam Nicæni Appendix, in veteribus nonnullis Codicibus cum ejus Canonibus conjungitur, adeo

adeo ut ejus Canones 21. tempore Zosimi, & Bonifacii Romanorum Pontificum in Ecclesia Romana pro Nicænis habiti, locum fecerint Controversiæ in Ecclesia Affricana de numero Nicænorum Canonum: Erroris occasio, aut confusionis fuit, tum quod in eo confirmata fuerit Fides Nicæna, tum quod huic Concilio plerique Nicænorum Patrum interfuerint: Cum autem ii, qui recesserant Arriani Philippopoli in vicina Thracia concinnaverint Arrianam Formulam sub nomine Concilii Sardicensis, hinc confuso in unum utroque Conventu, S. Augustino, aliisque Patribus non usque adeo probatum fuit Sardicense Concilium.

II. Constantinopolitanum Trullanum sic nuncupatum, quod in Secretario Palatii habitum sit, quod ob fastigium Concameratum Trulli, seu Trullæ nomine appellabatur. Dicitur Quinisexta Synodus, quod quintæ & sextæ velut Appendix eo colore coacta sit, quod quinta & sexta œcumenicæ Synodi nullos Canones edidissent de Disciplina. Indicta est anno 688., ut probant Bellarminus, & Natalis Alexander, ab Imperatore Justiniano Juniore: Canones

nes edidit 102. non receptos a Sergio, aliisque Romanis Pontificibus, nec a Patriarchis Orientalibus, si Constantinopolitanum excipias, teste Anastasio Bibliothecario, eo quia non pauca cum Ecclesiæ Occidentalis moribus pugnantia continerent. Adfuere Episcopi supra 200.

III. Pisanum anno 1409. ad abolendum Schisma indictum fuit a Cardinalibus obedientiæ Gregorii XII. & Benedicti XIII., qui de Papatu contendebant. Utroque post citationem exauctorato, electus ab utriusque partis Cardinalibus Alexander V., qui si fuisset Pontifex certo illegitimus, Alexander VI. non sextum, sed quintum se appellare debuisset. Adfuere præter Cardinales etiam Episcopi supra 300. S. Antoninus legitimum Concilium negat: Natalis Alexander defendit.

IV. Constantiense convocatum a Joanne XXIII. anno 1413. 9. Decembris. Celebrari cœpit 16. Novembris 1414. finem habuit 22. Aprilis 1418. sub Martino V. cujus electio facta est in ipso Concilio, 41. sessione, 11. Novembris 1417. post depositum Joannem XXIII. sessione 12. 29. Maii anno 1415. post cessionem factam a Gregorio XII. sessio-

sessione 14. 4. Julii ejusdem anni post depositum Benedictum XIII. sessione 37. Julii 26. anni 1417. In eo Concilio damnati fuerunt *in globo* 45. Articuli Joannis Wicleffi jam a pluribus annis defuncti, & 30. Articuli Joannis Hus, qui traditus sæculari potestati vivus exustus est: idem accidit Hieronymo de Praga in ejuratam sessione 19. 25. Septembris 1415. hæresim relapso ses- ione 21. anno 1416. Martinus V. ulti- is sessionibus, id est 42. 43. 44. & 45. præfuit. Adfuerunt Episcopi am- plius 300. Hujus Concilii decreta legi- timo Conciliorum more constituta ap- probavit Martinus V. sed Decretum in orioribus sessionibus de Concilii Gene- alis immediata a Christo auctoritate, ui parere ipsi Pontifices teneantur, uemadmodum & Decretum de Conci- iis Universalibus per singula Decennia elebrandis probaverunt nunquam Ro- nani Pontifices. Illud ad casum schisma- is, & dubios Pontifices contrahit urrecremata, & alii communius. allorum alia est sententia, quantum d illa decreta.

V. Basileense, ab omnibus indi- tione, seu convocatione Œcumenicum, exitu

exitu autem Schismaticum agnoscitur; sed quousque ejus duraverit œcumenicitas, grandis est inter Theologos controversia. D. Tournely 16. primas tantum sessiones admittit, cœteras rejicit, alii œcumenicum censent usque ad vigesimam quintam sessionem; alii etiam inter Gallos illegitimum statim fuisse existimant, ex quo scilicet, inquit Cabassutius in sua Notitia Ecclesiastica, sibi supra Pontificem Romanum authoritatem indebitam arrogavit. Hujus loci non est tantas componere lites; brevem tantum teximus historiam Concilii Basileensis.

Indictum fuit a Martino V. anno 1430. ad comprimendas Bohemorum seditiones, & hæreses, & fidelium mores reformandos. Inchoatum 14. Decembris 1431. defuncto jam Martino, cui successerat Eugenius IV. a quo indictio confirmata est. Huic præfuit Julianus Cardinalis, Legatus Apostolicus.

Post primam Sessionem Eugenius IV. Concilium Bononiam transtulit. 1.º Quia paucissimi admodum convenerant Basileam Episcopi, etiam post elapsos plures a præfixo termino menses; 2.º Quia suborta inter Austriæ,& Burgundiæ Du-

ces bella Urbem Basileensem minus tutam reddebant, 3.° Qua Græci, quorum unio cum Ecclesia Latina valde optabatur, locum postulabant commodiorem, & oris maritimis viciniorem; 4.° Quia, (ut modo diximus ex Cabassutio) Patres Basileenses supra Eugenium Legitimum Pontificem jus sibi indebitum usurpabant.

Huic translationi obstitit Concilium Basileense, & sequentibus Sessionibus usque ad decimam sextam, Eugenii depositionem meditati sunt Patres. Sessione decima sexta Eugenius pro bono pacis Concilii dissolutionem revocat. Decima septima vices suas committit Cardinali Juliano, ut nomine suo cum quatuor aliis Concilio præsideat, & certas præscribit leges, & conditiones, quibus parere recusarunt Basileenses: Hinc nova bella. Iterum dissolvit Concilium Eugenius, qui tandem a Papatu injuste deponitur sessione 39. In ejus locum eligitur, & coronatur Amadæus a Sabaudia, appellatus Felix V. Antipapa trigesimus octavus. Vide Indicem Antipaparum. Decreta sive Canones Concilii Basileensis numerantur 33. Sessiones 45.; in quibus suffragiorum, non

per singulos Episcopos, sed per Nationes habita ratio est.

„ *Quia corde creditur ad justitiam,*
„ *ore autem confessio fit ad salutem, si-*
„ *cut sancti Evangelii quatuor Libros,*
„ *sic quatuor Concilia suscipere, & vene-*
„ *rari me fateor: Nicænum scilicet .....*
„ *Constantinopolitanum .... Ephesinum ....*
„ *Calcedonense ...... quia in his velut in*
„ *quadrato lapide sanctæ Fidei structura*
„ *consurgit ...... quintum quoque Conci-*
„ *lium pariter veneror . . . cunctas verò*
„ *quas præfata Concilia personas re-*
„ *spuunt, respuo; quas venerantur,*
„ *amplector: quia dum universali sunt*
„ *consensu constituta, se & non illa de-*
„ *struit, quisquis præsumit aut solvere,*
„ *quos ligant, aut religare, quos sol-*
„ *vunt. Quisquis ergo aliud sapit, Ana-*
„ *thema sit, &c.* Sanctus Gregorius Magnus Libro primo Epistolarum Epistola 24. Obiit sanctissimus ille Pontifex anno 604. quo tempore quinque tantum Concilia Œcumenica celebrata fuerant.

INDEX
CONCILIORUM PARTICULARIUM
ALPHABETICUS.

Conciliorum Particularium nomine hic intelligimus ea, quæ Conciliorum OEcumenicorum nomen & authoritatem non habent. Ne in volumen immensum excrescat hoc Opus, indicabimus dumtaxat pauca, quorum mentio frequentior est. Nemo in hisce studiis versatus ignorare potest, quam difficile sit veram, & accuratam Conciliorum omnium Chronologiam texere; sua cuique arridet: Nos Labbæo, aut Harduino in omnibus ferè adhæsimus.

CONCILIA PARTICULARIA.

A

ABricense (*Gallicè d' Avranches en Normandiè*,) anno 1172.

Adrumentum, nunc Hamamethia in regno Tunetano.

Adrumentinum in Africa anno 394.

Africana Concilia multa variis temporibus sunt celebrata. I. anno 215. II. anno 255. III. anno 256. IV. anno 399. V. anno 401. VI. eodem anno VII. anno 403. VIII. anno 404. IX. anno 405. X. anno 407. XI. anno 408. XII. anno 409. XIII. anno 410. XIV. anno 411. XV. anno 418. XVI. anno 419. XVII. anno 424. XVIII. anno 534.

Agathense *in Occitania* (*d' Agde*) anno 506.

Agaunensia Concilia duo I. anno 515. II. anno 888. (Agaunum Gallicè, *l'Abbaye de saint Maurice en Velais ad Rhodanum*.

Albigæ (Albi in Occitania *Languedoc*) tria. I. anno 1176. II. anno 1228. III. anno 1254.

Alexandriæ in Ægypto duodecim celebra-

lebrata sunt, I. anno 315. II. anno 319. III. anno 339. IV. anno 362. V. anno 363. VI. anno 399. VII. anno 430. VIII. anno 449. IX. anno 451. X. anno 459. XI. anno 476. XII. anno 633.

Ancyranum, quod & Ancyritanum & Ancyrense, vel Anquirense in Pontica (*d' Ancira*) anno 314.

Andegavensia (*Angers*,) tria. I. anno 453. II. anno 1269. III. anno 1448.

Anglicum a Dunstano Cantuariensi habitum anno 969. Anglicum Generale sive Londinense, Præside Lanfranco anno 1075. Anglicum S. Anselmi, seu Londinense 1102. Aliud sub Alberico Legato Pontificio 1138.

Antiochena novem. I. anno 261. II. anno 270. III. anno 341. IV. anno 344. V. anno 360. VI. anno 377. VII. anno 432. VIII. anno 476. IX. anno 1142. Quædam alia celebrata sunt Antiochiæ Concilia ab Arianis, annis scilicet 329. 355. & 357. In Caria urbs est etiam Antiochia vocata, in qua Ariani anno 367. & Macedoniani celebraverunt Concilia.

Aquisgranensia (*Gall. d' Aix la Chapelle*,) decem. I. anno 788. II. anno 799. III. anno 802. IV. anno 809. V. anno 816. VI. anno 817. VII. anno

 836.

836. VIII. anno 860. IX. anno 862. X. anno 1022.

Arausicana (*d'Orange*,) tria. I. anno 441. II. anno 529. III. anno 1228. Secundum Concilium Arausicanum, cui adfuerunt tantùm Episcopi 13. præside S. Cæsario Arelatensi, est maximæ in Ecclesia authoritatis; de Gratia & libero arbitrio condidit Canones 25. Confirmatos à Bonifacio II. Rom. Pontifice.

Arelatensia (*d'Arles*,) decem. I. anno 314. II. anno 353. Arianorum. III. anno 452. IV. anno 455. V. anno 475. VI. anno 524. VII. anno 554. VIII. anno 813. IX. anno 1282. X. anno 1285. Arelatense primum celeberrimum est, a Constantino Magno convocatum contra Donatistas: huic per Legatos præfuit S. Sylvester, & adfuerunt 200. Episcopi, juxta Annatum & plures alios cum Pagi; 600. juxta Adonem; juxta D. Fleuri triginta tres circiter. Multi Critici existimant hoc fuisse Concilium illud Plenarium, de quo tam sæpè S. Augustinus loquitur contra Donatistas scribens.

Ariminense (*Italicè di Rimini*, *Città de la Romagna*) anno 359. celebratum est sub Liberio Papa: huic adfuerunt

runt 400. circiter Episcopi, quorum major pars Fidem Nicænam generosè confirmaverat; verùm posteà fraudibus Arianorum, minisque Imperatoris Constantii tandem lapsi sunt: lapsum hunc ab hæresi excusant DD. Tillemont, Vitasse, & Patres Juenin, & Alexander, non invisa multis nomina. Cum factum hoc historicum ab hæreticis objectum semper fuerit adversus Ecclesiæ infallibilitatem, in eo Theologi Catholici explicando toti fuerunt, nec sine fructu abiit eorum labor: summa responsionis est. 1.° Patribus Concilii Ariminensis fortiter obstitit Liberius Papa. 2.° Licet multi lapsi sint, tamen tunc temporis tantus erat Episcoporum in Ecclesia Catholica numerus, ut 300. aut 400. Episcopi nonam, vel decimam tantum partem facerent. 3.° Formula cui subscripserunt, non erat in proprio verborum sensu Hæretica, sed malitia Arianorum paulò post dissolutionem Concilii ad Arianum sensum detorta est, quod admirationem, & indignationem in Episcopis accusatis excitavit; undè brevi Fidem Nicænam generosiùs defenderunt, & lapsus sui pœnitentiam agentes in sedibus suis confirmati sunt.

Asiaticum circa annum 197. sub Victore I. contra Asiaticos Quartodecimanos.

Augustodunensia, sive Æduensia (Gall. d' *Autun en Bourgogne*,) quinque I. anno 670. II. anno 1055. III. anno 1072. IV. anno 1077. V. anno 1094.

Aurelianensia (*d' Orleans*) undecim. I. anno 511. II. anno 533. III. anno 538. IV. anno 541. V. anno 549. VI. anno 645. VII. anno 766. VIII. anno 1022. IX. anno 1029. X. anno 1127. XI. anno 1411.

Antissiodorensia (*d' Auxerre*), duo I. circa annum 578. II. anno 1147.

Auxitana, seu Auscensia (Gall. *Ausch en Gascogne*) quatuor. I. anno 1068. II. anno 1279: III. anno 1300. IV. anno 1308. ex Harduino.

B

BArcinonensia (Italicè *di Barcellona, Capitale di Catalogna*,) quatuor. I. anno 540. circiter. II. anno 579. III. anno 599. IV. anno 1064.

Basileensia (Italicè *di Basilea ne' Svizzeri*) duo. I. anno 1061. II. anno 1431. Vide Indicem Conciliorum Generalium.

Bellovacensia (Gall. *de Beauvais, en Picar-*

Picardie,) quinque. I. anno 845. II. anno 1114. III. anno 1120. IV. anno 1124. V. anno 1161.

Beneventana quinque. I. anno 1087. II. anno 1091. III. anno 1108. IV. anno 1113. V. anno 1567. *Plura recentiora sub Card. Vrsino, qui fuit Bened. XIII.*

Biterrensia (Gall. *de Beziers*, *in Occitania*) quatuor, I. anno 356. (de eo S. Hilarius Pictaviensis Episcopus dolo & fraude Arianorum in Phrygiam relegatus est.) II. anno 1209. III. anno 1233. IV. anno 1246.

Bituricensia (*de Bourges*) duodecim. I. anno 767. II. anno 841. III. anno 1031. IV. anno 1145. V. anno 1215. VI. anno 1225. VII. anno 1228. VIII. anno 1276. IX. anno 1286. X. anno 1438. XI. anno 1440. pro Pragmatica Sanctione. XII. anno 1584.

Bracarensia (*Braga in Lusitania*) tria. I. quod Labbæo est II. anno 563. præter Anathematismos semptemdecim adversus Priscillianistas, aliosque hæreticos edidit 22. Canones circa disciplinam. II. aliis tertium a Martino Bracarensi Episcopo anno 572. edidit Canones 8. Ex hoc Concilio videtur Martinus misisse Canones 84. ex Orientalibus

præsertim Synodis collectos, ad Concilium Lucense II. eodem tempore in Gallæcia congregatum, qui Canones a Collectoribus tamquam Martini Papæ sæpe laudantur: unde erroris occasio iis, qui Concilium Romanum, sive Lateranense sub Martino Papa contra Monothelitas cum hac Collectione confundunt. III. aliis quartum anno 675.

Burdegalensia (Gall. *de Bourdeaux, Capitale de la Guienne*,) octo. I. anno 385. II. circa annum 1075. III. an. 1093. IV. anno 1098. V. sub Alexandro quarto. VI. anno 1263. VII. anno 1588. VIII. anno 1624.

C

CÆsaraugustanum in Hispania (*Saragozza* anno 592. adversus Priscillianistas Gnosticorum Sobolem.

Cabilonensia (*de Chalons ad Ararim*) tredecim. I. circa annum 475. II. anno 579. III. anno 589. IV. anno 603. V. anno 650. circiter. VI. anno 813. VII. anno 839. VIII. anno 873. IX. anno 886. X. anno 894. XI. anno 915. XII. anno 1063. XIII. anno 1073.

Carnotensia (Gall. *de Chartres en Beauce*,) duo. I. anno 1124. II. anno 1146.

Ca-

Catalaunenſe (Gall. *de Chalons ad Mabronam Fluv.* ,) anno 1115.

Caſſellanum, ſive Caſſilienſe (*Caſſel in Irlanda*) anno 1172.

Clarmontenſia, ſeu Arverna (Gall. *de Clermont en Auvergne*.) octo. I. anno 535. II. anno 549. III. anno 588. IV. anno 1075. V. anno 1095. VI. an. 1124. VII. anno 1130. VIII. anno 1161.

Colonienſia quatuordecim. I. anno 782. II. anno 870. III. anno 887. IV. anno 1056. V. anno 1115. & 1116. VI. anno 1118. VII. anno 1225. VIII. anno 1260. IX. anno 1310. X. anno 1452. XI. anno 1470. XII. anno 1491. XIII. anno 1536. XIV. anno 1549.

Compendienſia (*de Compiegne, Dioceſe de Soiſſons*:) octo. I. anno 757. II. anno 833. III. anno 1085. IV. anno 1201. V. anno 1277. VI. anno 1300. & 1301. VII. anno 1304. VIII. anno 1329.

Conſtantienſia duo. I. anno 1094. II. anno 1414. Vide Indicem Conciliorum Generalium.

D

Apud S. Dionyſium (*duabus Leucis Pariſiis diſtat*) quatuor: I. anno 834. II. circa annum 995. III. anno 1053. IV. anno 1223.

Duziacensia (Gall. *Douzi du Diocese de Rheims*,) duo. I. anno 871. II. anno 874.

E

EBredunensia (Gall. *Embrun*,) duo I. anno 1290. II. anno 1724.

Eliberitanum, sive Elibertinum, vel Eliberinum in Hispania (*Eliberi*, *seu Elvira*, *juxta Granatam*) an. 305. nempe 20. annis ante Nycænam Synodum, Canones condidit 81. de lapsis, & Disciplina Ecclesiastica.

Emeritense in Hispania (*Merida*) anno 666. condidit Can. 23., approbatumque fuit ab Innocentio III. in Epistola ad Petrum Compostellanum.

Engolismensia (*Angouleme*) duo. I. anno 1118. II. anno 1170.

Epaonense (Gall. *d' Epone*, sic appellatur quia, inquit Labbæus, hactenus detegi non potuit locus, in quo celebratum est. Existimat eruditus Author Concilium Epaonense esse Concilium (*d' Jenne*) ad Rhodanum inter Belley, Chamberi & Vienne, an. 517.

F

FLoriacensia (*Fleuri*, *ubi est Abbatia S. Benedicti ad Ligerim*,) duo I. anno 1107. II. anno 1110.

Foro-

Forojulienſe (*Forumjulii Cividal del Friuli*) a Paulino Aquilejenſi Patriarcha congregatum an. 791. Addunt alii Forojulienſe an. 1409. (Forum Julii *Frejus di Provenza* .)

Francofordienſia (*Francfort ad Mœnum in Diœceſi Moguntina*) tria . I. anno 794. ſub Adriano I. qui ei præfuit per Legatos . Cultum Sacrarum Imaginum , non quemlibet , ſed eum qui Latriæ dicitur , damnavit ; credidítque ex infida verſione Actorum Concilii Nicæni II. cujus œcumenicitas nondum in Galliis conſtabat , Græcos Imaginibus adorationem perindè ac SS. Trinitati impendere voluiſſe , II. anno 1006. III. anno 1024.

G

GAngrenſe in Pontica Diœceſi (*di Gangra*) circa an. 324. adverſus Euſtathium, & Sectatores . qui nuptias criminabantur , Eccleſias contemnebant ; ejus Canones 20. numerantur a Latinis , 21. a Græcis .

Genevenſe , (*Ginevra* ,) an. 773.

Gentiliacenſe (*Gentilli prope Pariſios* ,) anno 767.

Gerundenſe in Hiſpania (*Girona*) anno 517.

Hiber-

H

HIbernica jam a S. Leonis temporibus sæculo V. congregari cæpisse feruntur Concilia per S. Patricium Ep. sed hæc minus nota, ac certa. Celebratur Concilium an. 1151. in Abbatia Mellifontis a Christiano Ep. Lismorensi totius Hiberniæ Legato, & Joanne Paparone Cardinali habitum, in quo Regum, ac Ducum consensu quatuor in ea Insula instituti Archiepiscopatus.

Hierosolymitana plura memorantur sub S. Petro, de quibus in Actis Apostolorum. Duodecim variis temporibus. I. anno 197. circiter. II. anno 350. III. anno 454. IV. anno 518. V. anno 536. VI. anno 553. VII. anno 633. VIII. anno 726. IX. anno 1099. X. anno 1107. XI. anno 1111. XII. an. 1142.

Hispalensia in Hispania (*Siviglia*) duo. I. anno 590. II. anno 619.

I

ILerdense in Hispania (*Lerida*) anno 524.

L

LAodicenum (a Laodicea nunc *Laudichia* in Phrygia) ex 32. Ep. Asianæ Diœceseos: De Disciplina edidit Canones 59.: Græci numerant 60.

Duæ

Duæ hujus Concilii ſunt verſiones Arabicæ in Regia Bibliotheca: In quarum altera, quæ *Translata* dicitur, cum Canonicis numerantur libri *Judith*, *Maccabæorum*, *Tobiæ*, *Sapientiæ*, *Eccleſiaſtici*, quos in dubium revocant Proteſtantes. Ita ex D. Claudio Capellano Doc. Sorbon. teſtatur Doujat Prænot. l.2. c.10. *Baronius* & *Binius* ante Syn. Nycænam, alii ad Liberii tempora ſub an. 364. referunt.

Laudunenſia (Gall. *de Laon en Picardie*,) duo. I. anno 948. II. anno 1231.

Lauriacenſe (Gall. *Lorris au Dioceſe d'Angers*,) anno 843.

Lemovicenſia (*Limoges*,) duo. I. anno 1029. II. anno 1031.

Leodienſe (*Liegi ad Moſam*) an. 1081.

Lingonenſia (*Langres*,) duo. I. anno 859. II. anno 1080.

Lugdunenſia (*Lyon*,) tredecim. I. anno 185. II. anno 197. III. anno 475. IV. anno 517. V: anno 567. VI. anno 581. VII. anno 583. VIII. anno 829. IX. anno 1055. X. anno 1080. XI. anno 1245. Gen. XII. anno 1274. Gen. XIII. anno 1449.

Mati-

M

MAtisconensia (*de Macon ad Ararim Fl.*) quatuor. I. anno 581. II. anno 585. III. anno 624. aut 626. IV. anno 1286.

Mechliniensia (*Malines*) duo. I. anno 1570. II. anno 1607.

Mediolanensia sexdecim. I. an. 344. II. anno 347. III. anno 350. IV. anno 355. Arianorum V. anno 390. VI. anno 451. VII. anno 679. VIII. anno 1061. IX. anno 1287. X. anno 1291. XI. anno 1565. XII. anno 1569. XIII. anno 1573. XIV. anno 1576. XV. anno 1579. XVI. anno 1582. sex posteriora habita sunt præside S. Carolo Borromæo, qui undecim Synodos Diœcesanas etiam celebravit.

Meldensia (*Meaux*) tria. I. anno 845. II. anno 1080. III. anno 1082.

Metensia (Gall. *de Mets en Lorraine*,) octo I. anno 590. II. anno 753. III. anno 835. IV. anno 859. V. anno 863. VI. anno 869. VII. anno 888. VIII. anno 1272.

Milevitanum (*Milevi Numidiæ Urbe*)ex PP. 61. contra Pelagianos an. 416. quos, eorum causa discussa, detulerunt ad Innocentium I. Nullos in hoc Concilio

lio Canones editos contra Pelagianos consentiunt jam fere Eruditiores, ait *Nat. Alex. Sæc. V. cap. 3.* quemadmodum nec in Carthaginensi sub Aurelio antea, sed eodem an. 416. celebrato.

Moguntina viginti tria. I. anno 813. II. anno 829. III. anno 847. IV. anno 848. V. anno 852. VI. anno 857. VII. anno 888. VIII. anno 1023. IX. anno 1049. X. anno 1069. XI. anno 1071. XII. anno 1075. XIII. anno 1085. XIV. anno 1105. XV. anno 1131. XVI. anno 1261. XVII. anno 1310. XVIII. anno 1327. XIX. anno 1420. XX. anno 1423. XXI. anno 1439. XXII. anno 1441. XXIII. anno 1549.

Mosomensia (*Mouson* in Diœcesi Rhemensi) duo. I. anno 948. II. anno 995.

Murittense (*de Moret*) anno 850.

N

NAnnetensia (Gall. *de Nantes en Bretagne*,) quinque. I. anno circiter 658 II. anno circiter 890. III. anno 1127. IV. circa annum 1145. V. anno 1264.

Narbonensia (*Narbonne*) novem. I. circa annum 252. II. anno 599. III. anno 788. IV. anno 940. V. anno 994. VI. anno 1226. VII. anno 1235. VIII. anno 1551. IX. anno 1609. Ne-

Nemausensia (*Nimes* ,) quatuor. I. anno 389. II. anno 886. III. anno 897. IV. anno 1096.

Neocæsariense (*Neocæsarea est Metropolis Ponti Polemoniaci* , *Turcis nunc Nichsar*) paulo post Ancyranum, & ante Nicænum an. 314. vel 315. congregatum, cui cum 16. Episcopis interfuit Basilius Amaseæ Episcopus an. seq. sub Licinio passus. Extant hujus Conc. Canones 14. Græcis 15. decimotertio, ut solet, in duos diviso.

Nivernense (*Nevers ad Ligerim*) anno 763.

Noviodunensia, seu Noviomensia, (Gall. *de Noyon en Picardie* ,) quatuor. I. anno 814. II. anno 1017. III. anno 1271. IV. anno 1344.

P

PArisiensia triginta sex. I. anno 362. II. anno 555. circiter. III. anno 557. IV. anno 575. V. anno 577. VI. anno 614. VII. anno 824. VIII. anno 829. IX. anno 847. X. anno 849. XI. anno 1050. XII. anno 1073. XIII. anno 1092. XIV. anno 1145. XV. anno 1147. XVI. anno 1179. XVII. anno 1186. XVIII. anno 1187. XIX. anno 1196. XX. anno 1201. XXI. anno 1210. XXII. anno

anno 1212. XXIII. anno 1223. XXIV. anno 1225. XXV. anno 1284. XXVI. anno 1290. XXVII. anno 1310. XXVIII. anno 1314. XXIX. anno 1323. XXX. anno 1329. XXXI. anno 1379. XXXII. anno 1394. XXXIII. anno 1398. XXXIV. anno 1428. XXXV. anno 1528. XXXVI. anno 1640.

Pictavienfia (*de Poitiers* ,) novem. I. an. 589. II. an. 590. III. an. 1002. IV. an. 1025. V. an. 1076. VI. an. 1078. VII. an. 1100. VIII. an. 1106. IX. an. 1117.

Pifana tria. I. anno 1134. contra Anacletum II. Antipapam XXVII. II. anno 1409. ad tollendum fchifma Gregorii XII. & Benedicti XIII. a Cardinalibus convocatum, in quo electus eft 26. Junii Alexander V. qui omnia in Concilio gefta approbavit : unde eft quod ab eruditis multis Concilium hoc Pifanum dicatur Œcumenicum. Ei adfuerunt 300. Epifcopi, & tres Patriarchæ, Alexandrinus, Antiochenus & Jerofolymitanus. III. Concilium Pifanum anno 1511. contra Julium II. verum ac legitimum Pontificem celebratum, & propter id ab Ecclefia reprobatum.

Placentinum (Placentiæ in Æmilia ;

Pia

Piacenza) anno 1095. ex pluribus Nationibus convocatum, & propter immensam confluentium multitudinem extra Urbem in Campo celebratum. Capitula 14. statuit adversus Simoniacas, & schismaticas ordinationes.

Pontigonense (Gall. *Pont Yon, en Champagne*;) anno 876.

Q

QUintinopolitana (Gall. *Saint Quentin en Picardie*,) quatuor. I. anno 1231. II. anno 1236. III. an. 1239. IV. anno 1271.

R

RAvennatensia (*Ravenna Italiæ in Flaminia*) quatuor præcipue. I. a Joanne VIII. cum Petro Gradensi Patriarcha & aliis Episcopis fere 132. anno 877. statuit 19. Canones de Disciplina, & Immunitate. II. a Joanne IX. cum 74. Episcopis anno 904. præsente Lamberto, qui in Italia imperabat. Decem Decretis constitutis abrogavit Acta Stephani contra Formosum. III. a Joanne XIII. cum Aquilejensi Patriarcha 56. Italiæ Episcopis, paucis e Germania admixtis; Otto Imperator restitutionem Urbis, atque agri Ravennensis Pontifici confirmavit IV. sub Gregorio V. &

Otto-

Ottone III. a Gerberto ejus Urbis Archiepiscopo an. 997. tribus circa Disciplinam Canonibus editis.

Redonensia (Gall. *de Rennes en Bretagne*) duo. I. anno 1069. II. an. 1263.

Regiense (Gall. *de Riez en Provence*,) anno 439.

Rhemensia (*de Rheims*,) viginti septem. I. anno 625. aut sequ. II. an. 813. III. anno 879. IV. anno 893. V. an. 900. VI. anno 923. VII. anno 975. VIII. anno 991. IX. anno 995. X. anno 1049. XI. anno 1059. XII. anno 1085. XIII. anno 1092. XIV. anno 1094. XV. anno 1109. XVI. anno 1115. XVII. an. 1119. XVIII. anno 1131. XIX. an. 1140. XX. anno 1148. XXI. anno 1158. XXII. anno 1287. XXIII. anno 1363. XXIV. an. 1393. XXV. an. 1455. XXVI. an. 1464. XXVII. anno 1583.

Romana centum viginti duo numerantur à Labbæo, & Lateranensia (*in Ecclesia, & Palatio Sancti Joannis in Laterano Romæ*) novemdecim; quæ omnia enumerare longum foret; vide Indicem Conciliorum Generalium. Non est ommittendum à Benedicto XIII. celebratum fuisse non ita pridem Concilium Romanum anno 1725.

Rotho-

Rothomagensia (Gall. *de Roüen de Normandie*,) octodecim. I. an. 692. II. anno 1050. circiter. III. anno 1072. IV. anno 1073. V. anno 1074. VI. anno 1092. VII. anno 1096. VIII. anno 1107. IX. an. 1118. X. anno 1119. XI. anno 1186. XII. anno 1188. XIII. anno 1279. XIV. anno 1299. XV. anno 1310. XVI. an. 1445. XVII. an. 1514. XVIII. anno 1581.

S

Sardicense (*Sardica*,) anno 347. a Julio Papa I. indictum. Ei præfuit per Legatos, 370. adfuere Episcopi partim Occidentales, partim Orientales; hi a prioribus separaverunt se, & Conciliabulum habuerunt Philippopoli in Thracia. Interea Occidentales Sancti Athanasii innocentiam declararunt, Fidem Nicænam confirmarunt, Canones circa Ecclesiasticam Disciplinam 20. condiderunt, jusque appellandi ad Romanum Pontificem confirmarunt. Huic Concilio præsentes fuerunt S. Athanasius, & Osius Cordubensis Episcopus.

Salmuriensia (Gall. *de Saumur ad Ligerim*) quatuor. I. anno 1253. II. anno 1276. III. anno 1294. IV. an. 1315.

San-

Santonensia (*de Saintes*,) sex. I. anno 563. II. anno 579. III. anno 1075. IV. anno 1080. V. anno 1089. VI. anno 1096.

Senonensia (*de Sens*,) duodecim. I. anno 980. II. anno 1048. III. an. 1080. IV. anno 1127. V. anno 1140. VI. anno 1198. VII. anno 1252. VIII. anno 1310. IX. anno 1320. X. anno 1324. XI. anno 1528. XII. anno 1612.

Silvanectensia (*de Senlis, prope Parisios*) septem. I. anno 863. II. anno 873. III. anno 990. IV. anno 1310. V. anno 1317. VI. anno 1326. VII. anno 1402.

Suessionensia (*de Soissons*,) duodecim. I. anno 744. aut præcedenti. II. anno 853. III. ann. 866. IV. anno 941. V. anno 1078. VI. anno 1092. VII. anno 1094. VIII. anno 1120. IX. an. 1137. X. anno 1155. XI. anno 1201. XII. anno 1456.

T

TArraconensia (*Tarragona*,) quinque. I. anno 516. II. anno 614. III. anno 1242. IV. anno 1279. V. anno 1631. Aliud confirm. a Bened. XIII. 1732.

Taurinense (*Torino*,) post annum 401. & ante annum 417.

In

In Theodonis Villa (Gall. *Thionville sur la Moselle*,) quatuor. I. an. 806. II. an. 821. III. anno 835. IV. an. 844.

Toletana (*Toledo*,) viginti novem. I. anno 400. II. anno 405. III. an. 447. IV. anno 531. V. anno 589. VI. anno 597. VII. anno 610. VIII. anno 633. IX. anno 636. X. anno 638. XI. an. 646. XII. anno 653. XIII. anno 655. XIV. anno 656. XV. anno 675. XVI. anno 681. XVII. anno 683. XVIII. anno 684. XIX. anno 688. XX. anno 693. XXI. anno 694. XXII. anno 701. XXIII. anno 747. XXIV. anno 1324. XXV. anno 1327. XXVI. anno 1339. XXVII. anno 1347. XXVIII. anno 1355. XXIX. anno 1473.

Tolosana (*de Toulose*) quatuordecim. I. anno 829. II. anno 843. aut seq. III. anno 885. IV. anno 1056. V. anno 1068. VI. anno 1088. VII. anno 1090. VIII. anno 1110. IX. anno 1118. X. anno 1119. XI. anno 1228. XII. anno 1319. XIII. anno 1487. XIV. anno 1590.

Trevirensia (*Treviri, Archiepisc. & Electoratus*, septem. I. anno 386. II. anno 948. III. anno 1148. IV. anno 1238. V. anno 1423. VI. anno 1548. VII. anno 1549.

Tri-

Tricaſſina ſeu Trecenſia (*Gall. de Troyes en Champagne*,) ſex. I. anno 867. II. anno 878. III. anno 1104. IV. anno 1107. V. anno 1115. VI. anno 1128.

Tullenſia (*de Toul*, *in Lotharingia*,) tria. I. anno circiter 551 II. anno 859. dictum ad Saponarias, III. anno 860. dictum ad Tuliacum.

Turonenſia (*Tours* ,) ſexdecim. I. anno 461. II. anno 567. III. anno 849. dicitur etiam Pariſienſe. IV. anno 858. V. anno 895. VI. anno 1055. VII. anno 1059. VIII. anno 1096. IX. anno 1163. X. anno 1230. XI. anno 1236. XII. anno 1239. XIII. anno 1282. XIV. an. 1315. XV. an. 1510. XVI. anno 1583.

V

VAlentinum Hiſpaniæ anno 524. a VII. Ep. habitum Valentiæ Canones ſex edidit.

Valentina in Galliis (Gall. *de Valence en Dauphinè*,) ſex. I. anno 374. II. anno 584. III. anno 855. IV. anno 890. V. anno 1100. VI. anno 1248.

Vaſenſia, ſeu Vaſionenſia (*Vaiſon*) duo, I. anno 442. II. anno 529.

Venetica (*Vannes en Bretagne*,) duo. I. circa annum 465. II. anno 1456.

Vermerienſia (Gall. *Verberie en Va-*

C *lois*,

lois, de Soissons,) quatuor. I. anno 752. II. anno 853. III. anno 863. IV. anno 869.

Vernonensia (Gall. *Vernon, Diocese d' Evreux*;) duo I. anno 755. II. anno 844.

Vezeliacense (Gall. *de Vezelai, Diocese d' Autum*,) anno 1146.

Viennensia in Galliis, (*de Vienne en Dauphinè*,) septem. I. circa annum 477. II. anno 892. III. anno 1112. IV. anno 1119. V. anno 1289. VI. anno 1311. Generale. VII. anno 1338.

Virdunense (Gall. *Verdun, en Lorraine*,) anno 947.

Ultrajectense (*Utrech*,) anno 697.

Quod si ubi duo vel tres in nomine Domini congregantur, licet sibi ipsis relicti falli possint, continuò tamen in medio eorum sit Dominus, quantò magis ubi summus Pontifex, cæterique primores Ecclesiastici conveniunt, ut Hæresibus pullulantibus occurant, & Dominicum agrum subortis expurgent zizaniis. Concilium Senonense anno 1528. celebratum.

INDEX
SUMMORUM.
PONTIFICUM.

A

ejusdem anni. Electus fuit, non consecratus.

Adrianus VI. Papa 222. à 9. Januarii 1522. ad 14. Septembris 1523. fuit Ultrajectinus (*Utrecht*) humili loco natus, & ante Pontificatum Caroli V. Imperatoris Pœdagogus.

S. Agapetus I. Romanus, Papa 132. à mense Junio 946. ad finem Augusti 956.

S. Agatho Siculus, Papa 80. à 27. Junii 678. ad 10. Januarii anno 682. Præfuit Concilio VI. Generali per Legatos anno 680.

S. Alexander I. Romanus, Papa 7. ab anno 111. ad 3. Maii anno 119.

Alexander II. Mediolanensis, Papa 158. à mense Octobri 1061. ad 21. Aprilis 1073. Vide XXI. Antipapam.

Alexander III. Senensis, Papa 172. à 7. Septembris 1159. ad 30. Augusti 1181. Præfuit Concilio XI. Generali anno 1179. in numerum Sanctorum retulit an. 1173. S. Thomam Cantuariensem, & anno sequenti S. Bernardum. Vide Antipapam XXIX. & tres sequentes:

Alexander IV. Anagninus, Papa 183. à 12. Decembris 1254. ad 25. Maii 1261.

Alexander V. Cretensis, Papa 208. à 26. Junii 1409. ad 4. Maii 1410. Fuit Ordi-

Ordinis Fratrum Minorum. Vide Antipapam XXXV.

Alexander VI. Hiſpanus è Regno Valentiæ, Papa 218. ab 11. Auguſti 1492. ad 18. Auguſti 1503.

Alexander VII. Senenſis, Papa 241. à 7. Aprilis 1655. ad 22. Maii 1667. 15. Februarii 1665. ſolemni Conſtitutione, ubique, & præſertim in Gallia recepta, præſcripſit ſubſcriptionem Formulæ, qua damnantur quinque Propoſitiones in ſenſu Janſenii. Eodem anno Sanctorum Catalogo inſcripſit B. Franciſcum Saleſium.

Alexander VIII. Venetus, Papa 245. à 6. Octobris 1689. ad 1. Februarii 1691.

S. Anacletus Athenienſis, Papa 5. ab anno 100. àd annum 102.

S. Anaſtaſius I. Romanus, Papa 40. à 5. Decembris 398. ad 14. Decembris 401. Opera Origenis proſcripſit, & Rufinum, qui ex iis nonnulla in Latinam linguam tranſtulerat, citavit, & in judicio ſe ſiſtere recuſantem damnavit.

Sanctus Anaſtaſius II. Romanus, Papa 51. à 24. Novembris 496. ad 17. Novembris anno 498. Eo ſedente anno 496. converſus eſt ab Idolorum cultu ad fidem Chriſtianam, & Catholicam Clodoveus Rex Galliæ, & baptizatus

a Sancto Remigio Rhemensi Archiepiscopo.

Anastasius III. Romanus, Papa 170. a 9. Julii 1153. ad 2. Decembris 1154.

S. Anicetus Syrus, Papa 12. post mensem Julium 157. ad 17. Aprilis 168.

S. Anter Græcus, Papa 20. a 21. Novembris 235. ad 3. Januarii sequentis anni.

B

Benedictus I. Romanus, Papa 63. à 3. Iunii 574. ad 30. Julii 578.

Benedictus II. Romanus, Papa 82. à 26. Junii 684. ad 7. Maii sequentis anni.

Benedictus III. Romanus, Papa 106. à 29. Septembris 855. ad 8. Aprilis 858. Vide XIII. Antipapam.

Benedictus IV. Romanus, Papa 119. à mense Augusto 900. ad mensem Octobrem 903.

Benedictus V. Romanus, Papa 134. ab exeunte Majo 964. ad Junium anni sequentis.

Benedictus VI. Romanus, Papa 136. a desinente Novembri 972. ad 974. carceri traditus a Francone quodam impio homine, crudeliter necatus est.

Benedictus VII. Romanus, Papa 138. ab exeunte anno 974. ad 10. Julii 984. Vide Antipapam XVI.

Benedictus VIII. Romanus, ex Comitibus Tusculanis, Papa 148. ab anno 1012. ad 10. Julii 1024. ut multi conjiciunt. Vide XVIII. Antipapam.

Benedictus IX. Romanus, Papa 150. ante finem 1033. ad 1044. Vide XIX. Antipapam.

(Benedictus X. Nullus fuit hujus nominis nisi Joannes quidam Episcopus Veliternus manu armata a nonnullis seditiosis intrusus anno 1058. Post decem Schismatis menses electus est Nicolaus II.) Vide Antipapam XX.

B. Benedictus XI. Patria Tarvisinus sub ditione Venetorum, ex Ordine S. Dominici, Papa 196. a 22. Octobris 1303. ad 6. aut 7. Julii 1204.

Benedictus XII. Gallus ex Fuxensi Comitatu (*du Comtè de Foix*,) & Ordinis Cisterciensis, Papa 199. a 20. Decembris 1334. ad 25. Aprilis 1342.

Benedictus XIII. Romanus, Papa 249. ex nobilissima Ursinorum familia, & Ordine S. Dominici a 29. Maii 1724. ad 21. Februarii 1730.

BENEDICTUS XIV. Bononiensis de Lambertinis Papa 251. a die 17. Augusti 1740. Regnat feliciter.

S. Bonifacius I. Romanus, Papa 43.

a 29. Decembris 418. ad 4. Septembris 422. Vide Antipapam IV.

Bonifacius II. Romanus, Papa 56. a 22. Septembris 530. ad 17. Decembris 531. Vide Antipapam VI.

Bonifacius III. Romanus, Papa 67. a 19. Februarii 607. ad 10. Novembris ejusdem anni.

Sanctus Bonifacius IV. Italus Marsus, Papa 68. a 25. Augusti 608. ad 7. Maii 615.

Bonifacius V. Campanus, Papa 70. a 23. Decembris 619. ad 22. Octobris 625.

Bonifacius VI., Papa 114. anno 896. Sedit tantum die 15.

(Bonifacius VII. a nonnullis dictus Papa 140. anno 985. Difficultas est, utrum fuerit legitimus Pontifex. Anno 974. jam Apostolicam Sedem invaserat, Joannem XIV. fame, aut secundum alios, veneno necavit anno 985. 20. Augusti. Vide infra Indicem Antipaparum.)

Bonifacius VIII. Anagninus Canonicus primum Parisiensis, postea Lugdunensis, Papa 195. a 24. Decembris 1294. ad 11. Octobris 1303. Ludovicum IX. Galliæ Regem in Sanctorum numerum retulit. Inter eum, & Phi-

Philippum Pulchrum maximæ diſſenſiones.

Bonifacius IX. Neapolitanus, Papa 205. a 2. Novembris 1389. ad 1. Octobris 1404. Vide Antipapam XXXV.

C

S. CAjus Dalmata, Papa 29. à 15. Decembris 283. ad 22. Aprilis 296.

S. Calixtus I. Romanus, Papa 17. ab ineunte 219. ad 14. Octobris 223.

Calixtus II. Gallus Burgundus, & Archiepiſcopus Viennenſis, Papa 164. a 1. Februarii 1119. ad 13. Decembris 1124. præfuit Concilio Generali nono, Lateranenſi primo. Vide Antipapam XXVI.

Calixtus III. Hiſpanus, Papa 213. a 20. Aprilis 1455. ad 6. Auguſti 1458.

S. Celeſtinus I. Romanus, Papa 44. a 10. Septembris 422. ad finem Julii 432. Præfuit per Legatos Concilio Epheſino Generali tertio.

Celeſtinus II. Tuſcus, Papa 167. a 26. Septembris 1143. ad 9. Martii ſequentis anni.

Celeſtinus III. Romanus, Papa 177.

a 30. Martii 1191. ad 8. Januarii 1198.

Celestinus IV. Mediolanensis, Papa 181. anno 1241. aut sequenti. Sedit 17. dies tantum.

S. Celestinus V. Italus Iserninus, Papa 194. a 5. Julii 1294. Post quinque menses abdicavit. Monachorum Celestinorum est author.

Christophorus Romanus, Papa 121. anno 903. post 5. aut 6. menses carceri traditus; crimen quod Sedis Apostolicæ invasione commiserat, pœnitentia expiavit.

S. Clemens I. Romanus, Sancti Pauli adjutor, Papa 4. ab anno 91. ad 23. Novembris anno 100. Vide Indicem Patrum, verbo *Clemens*.

Clemens II. Germanus, Papa 152. ab anno 1046. ad 9. Octobris 1047.

Clemens III. Romanus, Papa 176. a 19. Decembris 1187. ad mensem Martium 1191.

Clemens IV. Gallus Occitanus (Gall. *de Saint Gilles, en Languedoc*,) Archidiaconus, & postea Episcopus Aniciensis (*du Puy*,) anno 1257. Archiepiscopus Narbonensis anno 1260. & sequenti Cardinalis. Papa 185. ab anno 1265. ad 29. Novembris 1268.

Cle-

Clemens V. Gallus Diœcesis Vasatensis (*de Bazas*,) Archiepiscopus Burdigalensis, Papa 197. a 5. Junii 1305. ad 20. Aprilis 1314. Coronatus fuit Lugduni in Ecclesia S. Justi coram Philippo Pulchro Rege Galliæ, & pluribus Principibus 14. Novembris 1305. Sedem suam fixit Avenione anno 1309. ibique sederunt Pontifices Romani per 70. annos usque ad Gregorium XI. Præfuit Concilio Viennensi Generali decimo quinto anno 1311.

Clemens VI. Gallus Diœcesis Lemovicensis, primum Benedictinus, deinde Doctor Parisiensis, postea Archiepiscopus Senonensis, tum Rothomagensis, Papa 200. a 7. Maii 1342. ad 6. Decembris 1352.

Clemens VII. Florentinus, Papa 223. a 29. Novembris 1523. ad 26. Septembris 1534. paulo ante mortem excommunicavit Henricum VIII. Regem Angliæ propter repudiatam Catharinam Aragoniæ uxorem legitimam.

Clemens VIII. Florentinus, Papa 235. a 30. Januarii 1592. ad 3. Martii 1605. Congregationes dictas de Auxiliis celebravit ad terminandas quæstiones de Gratia motas Dominicanos inter

ter & PP. Societatis Jesu. Congregationes illæ inchoatæ sunt 2. Januarii 1598. octo & amplius annos perdurarunt. Vide Infra, verbo *Paulus V.*

Clemens IX. Italus Pistoriensis, Papa 243. a 20. Junii 1667. ad 9. Decembris 1669. Die 28. Septembris 1668. ad pacem, & communionem suam admisit quatuor Episcopos Galliæ, post accepta tamen nova, & gravia testimonia sinceræ illorum obedientiæ Constitutioni Alexandri VII. subscriptionem Formularii præcipienti.

Clemens X. Romanus, Papa 243. a 9. Aprilis 1670. ad 22. Julii 1676.

Clemens XI. Italus Urbinas, Papa 247. a 23. Novembris 1700. ad 19. Martii 1721. Die 8. Septembris 1713. Constitutionem *Unigenitus* promulgavit. Doctrina & pietate Catholicis omnibus commendabilis, per triduum recusato Pontificatu illustris, prudenter gesto temporibus difficillimis illustrior.

Clemens XII. Florentinus Corsinus Papa 250. creatus 12. Julii 1730. Obiit die 6. Februarii 1740.

S. Cletus Romanus, Papa 3. ab anno 78. ad 91.

Conon Thrax, Papa 84. a 21. Octobris

bris 686. ad 21. Septembris 687. Vide Antipapam VIII.

Constantinus Syrus, Papa 89. a 25. Martii 708. ad 8. Aprilis 715.

S. Cornelius Romanus, Papa 22. a 4. Junii 251. ad 14. Septembris 252. His temporibus surrexit Antipapa I. Novatianus. Vide Indicẽ Antipaparum.

D

S. DAmasus Hispanus, Papa 18. a 1. Octobris 366. ad 11. Decembris 384. Præfuit per Legatos Concilio secundo Generali anno 381. Vide Antipapam III.

Damasus II. Bavarus, Papa 153. a 17. Julii 1048. ad 8. Aug. anni ejusdem.

S. Deus-Dedit Romanus, Papa 69. a 9. Octobris 615. ad 8. Novembris 618.

S. Dionysius, cujus patria ignoratur, Papa 26. a 21. Julii 259. ad 269. ante 26. Decembris.

Domnus I. Romanus, Papa 79. a 1. Novembris 676. ad 11. Aprilis 678.

Domnus II. Romanus, Papa 137. anno 974. post tres circiter ab Ordinatione sua menses obiit.

S. Eleu-

E

S. ELeutherius Græcus, Papa 14. ab ineunte Majo 177. ad 26. Maii 193.

S. Evariſtus Græcus, Papa 6. ab anno 102. ad 26. Octobris 111.

Eugenius I. Romanus Papa 76. ab 8. Septembris 654. ad 1. Januarii 657.

Eugenius II. Romanus, Papa 101. a 14. Februarii 824. ad menſem Augusti 827. Vide XII. Antipapam.

Eugenius III. Piſanus, diſcipulus S. Bernardi, Papa 169. a 27. Februarii 1145. ad 8. Julii 1153.

Eugenius IV. Venetus, Papa 211. a 3. Martii 1431. ad 23. Februarii 1447. Præfuit Concilio decimo ſeptimo generali Florentino. Vide Antipapam XXXVIII.

S. Euſebius Græcus, Papa 32. a 10. Maii 310. ad 26. Septembris ejuſdem anni.

S. Eutichianus Tuſcus, Papa 28. a 5. Januarii 275. ad 7. Decembris 283.

F

S. FAbianus Romanus, Papa 21. a 10. Januarii 236. ad 20. Januarii 250.

S. Fe-

S. Felix I. Romanus, Papa 27. a 29. Decembris 269. ad mensem Decembris 274.

S. Felix II. Romanus, S. Gregorii Magni atavus, Papa 49. a 6. Martii 483. ad 24. Februarii 492. (a nonnullis dicitur Felix III. quia Felicem tempore, & loco Liberii Papæ electum agnoscunt, ut legitimum Pontificem.)

S. Felix III. (aliis IV.) Italus genere Samnis, Papa 55. a 12. Julii 526. ad 18. Septembris 530.

Formosus Romanus, Papa 113. ab exeunte Septembri 891. ad 4. Aprilis 896. Hujus Papæ defuncti cadaver extrahi jussit e sepulchro Stephanus VII. ejus successor, & Pontificalibus indutum in Sede Apostolica collocans, ei tanquam viventi exprobavit, quod nimia ambitione ex Portuensi Episcopo Pontificatum Romanum invasisset, postea cadaver sic damnatum, sacrisque exutum vestibus, ac digitis, quibus benedicebat Formosus, mutilatum, in Tiberim fluvium projecit Stephanus VII. qui, Deo vindice, sede pulsus, & in carcerem detrusus laqueo strangulatus est.

G

S. GElasius I. Afer, Papa 50. a 1. Martii 492. ad 19. Novembris 496.

Gelasius II. Italus Cajetanus, Benedictinus Cassinensis, Papa 163. a 25. Januarii 1118. ad 29. Januarii anni sequentis.

S. Gregorius I. Romanus cognomento *Magnus*, Papa 65. a 3. Septemb. 590. ad 12. Martii 604. Unus est è quatuor Doctoribus Ecclesiæ, quam Sanctitate, miraculis, prudentia, & eximiis scriptis illustravit.

S. Gregorius II. Romanus, Papa 90. a 19. Maii 715. ad 10. Februarii 731.

S. Gregorius III. Syrus, Papa 91. a 18. Martii 731. ad 27. Novembris 741.

Gregorius IV. Romanus, Papa 103. anno 827. ad 25. Januarii 844.

Gregorius V. Germanus, Papa 143. a mense Majo 996. ad 18. Februarii 999. Vide VII. Antipapam.

Gregorius VI. Romanus, Papa 151. ab anno 1044. ad 1046. mense Decembri, quo se ipse deposuit in Concilio Sutriensi (*Sutri prope Urbem*.)

S. Gregorius VII. Soanensis è Tuscia, Papa 159. a 22. Aprilis 1073. ad 25. Maii 1085. Vide XXII. Antipapam.

Grego-

Gregorius VIII. Beneventanus, Papa 175. a 20. Octobris 1187. ad 17. Decembris ejusdem anni.

Gregorius IX. Anagninus, Papa 180. a 19. Martii 1227. ad 21. Augusti 1241.

B. Gregorius X. è Vice comitibus Placentiæ, Canonicus, & Comes Lugduni, Papa 186. a 1. Septembris 1271. ad 10. Januarii 1276. Præfuit Concilio decimo quarto Generali Lugdunensi secundo.

Gregorius XI. Lemovicensis, Papa 203. a 30. Decembris 1370. ad 27. Martii 1378. Ab hoc Pontifice Sedes Apostolica fuit restituta Romæ. Vide Supra *Verbo Clemens V.*

Gregorius XII. Venetus, Papa 207. a 25. Decembris usque ad Junii 1409. quo die, & anno Concilium Pisanum declaravit vacare Sedem Apostolicam, deposuitque Gregorium XII. & Benedictum XIII. In Concilio Constantiensi 14. sessione celebrata 4. Julii 1415. Gregorius XII. Pontificatu cessit. Vide Antipapam XXXV.

Gregorius XIII. Bononiensis, Papa 230. a 13. Maii 1572. ad 10. Aprilis anno 1585. Sedente Gregorio XIII. religio Christiana, & Catholica felices habuit progressus in Japonia, & Imperio Si-

nensi

nensi, aliisque in nationibus, & Legatos a Japoniæ Regibus jam Christianis missos ad Sedem Apostolicam paterno affectu recepit. Calendarium etiam reformavit.

Gregorius XIV. Mediolanensis, Papa 233. a 5. Decembris 1590. ad 15. Octobris anni sequentis.

Gregorius XV. Bononiensis, Papa 238. a 9. Februarii 1621. ad 8. Julii 1623.

H

S. HIginus Græcus, Papa 10. ab anno 139. ad 10. Januarii 143.

S. Hilarus aut Hilarius Sardus, Papa 47. a 12. Novembris 461. ad 21. Februarii 468.

Honorius I. Campanus, Papa 71. a 27. Octobris 625. ad 12. Octobris 638. Is est Honorius, de quo tam multa solent disputari in Tractatu de Incarnatione.

Honorius II. Bononiensis, Papa 165. a 21. Decembris 1124. ad 14. Februarii 1140. Confirmavit Ordinem Canonicorum Regularium Præmonstratensium anno 1126., & Ordini Militari Templariorum approbato in Concilio Trecensi anno 1128. formam, & colorem habitus præscripsit. Vide Antipapam XXVI.

Honorius III. Romanus, Papa 179. a 18.

a 18. aut 20. Augusti 1216. ad 18. Martii 1227. Ordines Sancti Dominici, & S. Francisci approbavit.

Honorius IV. Romanus, Papa 192. a 2. Aprilis 1285. ad 3. Aprilis 1287.

S. Hormisdas Campanus, Papa 53. a 27. Julii 514. ad 6. Augusti 523.

I

S. INnocentius I. Albanensis, Papa 41. a 21. Decembris 401. ad 12. Martii 417.

Innocentius II. Romanus, Papa 166. a 22. Februarii 1130. ad 24. Septembris 1143. præfuit Concilio decimo Generali Lateranensi secundo anno 1139. Vide XXVII. & XXVIII. Antipapas.

Innocentius III. Anagninus, Papa 178. ab 8. Januarii 1198. ad 16. Julii 1216. Præfuit Concilio duodecimo Generali Lateranensi quarto, anno 1215.

Innocentius IV. Genuensis, Papa 182. à 25. Junii 1243. ad 7. Decembris 1254. Præfuit Concilio Generali decimo tertio Lugdunensi primo anno 1245.

Innocentius V. Tarentasiensis, ex Ordine Sancti Dominici, & Doctor Parisiensis, Papa 187. a 21. Januarii 1276. ad 22. Junii ejusdem anni.

Innocentius VI. Gallus Diœcesis Lemovi-

movicensis, primum Noviodunensis, deinde Claromontensis, tandem Ostiensis Episcopus, & Cardinalis, Papa 201. a 18. Decembris 1352. ad 12. Septembris 1362.

Innocentius VII. Sulmonensis Apulus, Papa 206. a 17. Octobris 1404. ad 6. Novembris 1406. Vide Antipapam XXXV.

Innocentius VIII. Genuensis, Papa 217. a 29. Apr. 1484. ad 25. Julii 1492.

Innocentius IX. Bononiensis, Papa 234. a 30. Octobris 1591. ad 30. Decembris ejusdem anni.

Innocentius X. Romanus, Papa 240. a 15. Septembris 1644. ad 7. Januarii 1655. Solemni Constitutione proscripsit quinque Propositiones Jansenii, 30. Maii 1653.

V. Innocentius XI. Odescalchi Italus Comensis, Papa 244. a 22. Septembris 1676. ad 12. Augusti 1689.

Innocentius XII. Neapolitanus, Papa 246. a 12. Julii 1691. ad 27. Septembris 1700. Damnavit in globo 23. Propositiones (nullas tamen ut hæreticas) excerptas e Libro cui titulus. *Explications des Maximes des Saints*. Illustrissimus Fenelonius, Cameracensis Archiepiscopus,

pus,

pus, hujus Libri Author censuræ statim ex animo acquievit, sicque finitus fuit error.

Innocentius XIII. Rom. De Comitibus Pa. 248. ab 8. Maii 1721. ad 7. Mart. 1724.

S. Joannes I. Tuscus, Papa 54. a 13. Augusti 523. ad 18. Maii 526.

Joannes II. Romanus, Papa 57. a 21. Januarii 532. ad mensem Aprilem aut Majum 535.

Joannes III. Romanus, Papa 62. a 18. Julii 560. ad 13. Julii 573.

Joannes IV. Dalmata, Papa 73. a 24. Decembris 640. ad 11. Octobris 642. Initio Pontificatus, Ecthesim Heraclii Imperatoris, seu Expositionem Monothelismo faventem damnavit in Concilio Romano.

Joannes V. Syrus, Papa 83. a 23. Julii 685. ad 1. Augusti 686.

Joannes VI. Græcus, Papa 86. a 28. Octobris 701. ad 9. Ianuarii 705.

Joannes VII. Græcus, Papa 87. a 1. Martii 705. ad 17. Octobris 707.

Joannes VIII. Romanus, Papa 109. a 14. Decembris 872. ad 15. Dec. 882.

Joannes IX. Tiburtinus, Papa 118. ab anno 898. circa mensem Julii, ad finem Julii 900. Vide XIV. Antipapam.

Joan-

Joannes X. Ravennas, Papa 125. a fine Aprilis 914. ad finem Junii 928.

Joannes XI. e Comitibus Tusculanis, Papa 128. a fine Martii 931. ad initium Januarii 936.

Joannes XII. Romanus, Papa 133. a mense Septembris 956. ad 14. Maii 964. Primus dicitur eorum, qui in sua Consecratione nomen mutarunt; vocabatur antea Octavianus. Vide XV. Antipapam.

Joannes XIII. Romanus, Papa 135. a 1. Octobris 965. ad 6. Septembris 972.

Joannes XIV. Papiensis, Papa 139. a mense Julii 984. ad 20. Augusti 985.

Joannes XV. Romanus, Papa 141. anno 985. electus solum, non consecratus, paulo post electionem obiit.

Joannes XVI. Romanus, Papa 142. ab ineunte Decembri 985. ad ineuntem annum 996.

Joannes XVII. Romanus, Papa 145. anno 1003. post quinque menses, & aliquot dies obiit 7. Decembris.

Joannes XVIII. Romanus, Papa 146. a 26. Decembris 1003. ad 18. Julii 1009.

Joannes XIX. ex Comitibus Tusculanis frater Benedicti VIII. Papa 149. ab anno 1024. ad mensem Novemb. 1033.

Joannes XX. Ulissiponensis, Papa 189.

a 15.

a 15. Septembris 1276. ad 16. Maii 1277. Hic dicitur vulgo Joannes XXI. quia sub Gregorio V. unus Antipapa se Joannem XX. nominavit.

Joannes XXII. Gallus Diœcesis Cadurcensis (*Cahors*,) Papa 198. a 7. Augusti 1316. ad 4. Decembris 1334. coronatus Lugduni 7. Septembris 1316. Vide Antipapam XXIII.

Joannes XXIII. Neapolitanus, Papa 209. a 17. Maii 1410. ad 29. Maii 1415. quo depositus fuit a Concilio Constantiensi. Vide Antipapam XXXV.

S. Julius I. Romanus, Papa 36. a 6. Februarii 337. ad 12. Aprilis 352. Adversus Arianos pro Fide Catholica plurimum laboravit, & S. Athanasium, qui ad Sedem Apostolicam appellaverat, innocentem judicavit.

Julius II. Savonensis, Papa 220. a 30. Octobris 1503. ad 21. Februarii 1513. Vide Concilium XVII. Generale.

Julius III. Etruscus, Papa 225. ab 8. Februarii 1550. ad 23. Martii 1555. Continuationem Concilii Tridentini indixit ad 1. Maii 1551. Societatem JESU approbatam an. 1540. a Paulo III. confirmavit.

L

LAndus Sabinus, Papa 124. anno 913. versus medium Octobris ad 914. versus 26. Aprilis.

S. Leo I. Tuscus cognomento Magnus, Papa 46. a 22. Septembris 440. ad 4. Novembris 461. Præfuit per Legatos Concilio Calcedonensi Generali quarto. De Leone Magno sic loquitur Trithemius. Fuit dictionis Ecclesiasticæ Tullius, Sacræ Theologiæ Homerus, rationum Fidei Aristoteles, authoritatis Apostolicæ Petrus, & in Christiano pulpito Paulus.

S. Leo II. Siculus, Papa 81. a 17. Augusti 682. ad 3. Julii 683.

S. Leo III. Romanus, Papa 98. a 27. Decembris 795. ad 11. Junii 816.

S. Leo IV. Romanus, Papa 105. a 28. Januarii 847. ad 17. Julii 855.

Leo V. Ardeatinus, Papa 120. anno 903. Post duos circiter menses expulsus est, & carceri traditus.

Leo VI. Romanus, Papa 126. a mense Iunio 928. ad Februarium 929.

Leo VII. Romanus, Papa 129. ab ineunte Januario 936. ad 18. Julii 939.

(Leo VIII. adhuc Laicus electus est, & 6. Decembris 993. ordinatus contra Eccle-

Ecclesiæ Canones, vivente adhuc Joanne XII. sed postea depositus in Concilio Romano 26. Februarii 964. ab eodem Joanne Papa legitimo.)

S. Leo IX. Franco-Germanus, Papa 154. a 2. Februarii 1049. ad 19. Aprilis 1054. Sedente sancto hoc Pontifice incepit luctuosum schisma Græcorum.

Leo X. Florentinus; Papa 221. ab 11. Martii 1513. ad 2. Decembris 1521. Sub hoc Pontifice Lutherus a Religione Catholica defecit. 41. ejus propositiones a Leone X. damnatæ sunt in globo. Vide Concilium XVII. Generale.

Leo XI. Florentinus, Papa 236. a 1. Aprilis 1609. ad 27. ejusdem mensis & anni.

S. Liberius Romanus, Papa 37. a 22. Maii 352. ad 22. Novembris 366. Lapsum Liberii Papæ in Arianam hæresim objiciunt omnes fere Novatores; verum Catholici eum ab hæresi vindicant, & recentiores Theologi Juenninus, Vitassius &c. ostendunt Formulam cui subscripsit Liberius, non esse Arianam. Vide Antipapam II.

S. Linus Volaterranus in Etruria, Papa 2. ab anno 67. ad 23. Septembris

78. Templi Jerusalem destructio contigit anno 70. sub S. Lino.

S. Lucius I. Romanus, Papa 23. anno 252. ad 4. Martii 253.

Lucius II. Bononiensis, Papa 168. a 12. Martii 1144. ad 25. Februarii 1145.

Lucius III., Papa 173. a 1. Septembris 1181. ad 25. Novembris 1185.

M

S. MArcellinus I. Romanus, Papa 30. a 30. Junii 296. ad 24. Decembris 304. Quod narratur de lapsu S. Marcellini in idololatriam, fabulam esse suspicatur a Donatistis confictam S. Augustinus libro de unico Baptismo, capite 16.

S. Marcellus I. Romanus, Papa 31. a 27. Junii 308. ad 16. Jan. 310. Vacaverat Sedes post S. Marcellinum plusquam tres annos ob vim persecutionis.

Marcellus II. Italus ex Monte Politiano, Cardinalis Bellarmini avunculus, Papa 226. a 9. Aprilis 1555. ad 30. ejusdem mensis & anni.

S. Marcus Romanus, Papa 35. a 18. Januarii 336. ad 7. Octobris proxime sequentis.

Marinus I. (ab aliis Martinus II. dictus) ex Galesio Faliscorum in Etruria, Papa

Papa 110. ab exeunte anno 882. ad mensem Majum 884,

Marinus II. (secundùm alios Martinus III.) Romanus, Papa 131. a mense Decembris 942. ad Junium 946.

S. Martinus I. Tudertinus, Papa 75. a 5. Julii 649. ad 16. Septembris 655.

Martinus II. (ab aliis IV.) Gallus Patria Briensis (*la Brie*,) Papa 191. a 22. Februarii 1281. ad 28. Martii 1285.

Martinus III. (communius V.) Columna Rom. Papa 210. ab 11. Nov. 1417. ad 20. Februarii 1431. Electus fuit a Concilio Generali Constantiensi. Vide Antipapas XXXV. XXXVI. & XXXVII.

N

S. NIcolaus I. Romanus, Papa 107. a 28. Aprilis 858. ad 13. Novembris 867.

Nicolaus II. Allobrox, Papa 157. a 28. Decembris 1058. ad 22. Julii 1061.

Nicolaus III. Romanus, Papa 190. a 25. Novembris 1277. ad 22. Augusti 1280.

Nicolaus IV. Asculanus, ex Ordine S. Francisci, Papa 193. a 22. Februarii 1288. ad 4. Aprilis 1292.

Nicolaus V. Italus Sarzanensis, Papa 212. a 6. Mart. 1447. ad 25. Mart. 1455.

P.

S. PAschalis I. Romanus, Papa 100. a 25. Januar. 817. ad 10. Februarii 824.

Paschalis II. Romanus, Cluniacensis Monachus, Papa 162. a 13. Augusti 1099. ad 21. Januarii 1118. Cisterciensem Ordinem approbavit anno 1100. & Ordinem Fontis-Ebraldi (*de Fontevrault*,) anno 1106. Vide XXII. & tres sequentes Antipapas.

S. Paulus I. Romanus, Papa 95. a 9. Maii 752. ad 28. Junii 767. Stephano III. fratri suo successit. Vide X. Antipapam.

Paulus II. Venetus, Papa 215. a 28. Augusti 1464. ad 26. Julii 1471.

Paulus III. Venetus, Papa 224. a 13. Octobris 1534. ad 10. Novembris 1549.

Paulus IV. Neapolitanus, Papa 227. a 23. Maii 1555. ad 18. Augusti 1559. antea Episcopus Theatinus, unde nomen sortiti sunt Clerici Regulares dicti Theatini, quorum fuit Fundator cum S. Gaetano, & primus Superior.

Paulus V. Romanus, Papa 237. a 17. Maii 1605. ad 28. Januarii 1621. Interruptas Congregationes de Auxiliis resumpsit anno 1605. & biennio post terminavit, RR. PP. Dominicanorum & Jesui-

Jesuitarum Scholis opiniones suas defendendi libertate relicta.

Pelagius I. Romanus, Papa 61. ab 11. Aprilis 555. ad 1. Martii 560.

Pelagius II. Romanus, Papa 64. a 30. Novembris 578. ad 8. Februarii 590.

S. PETRUS ab ipso Christo JESU constitutus Caput visibile Ecclesiæ, quam rexit 34. annos & paulo amplius, ab anno 33. ad 29. Junii 67. quo Martyr occubuit Romæ, ubi Sedem fixerat ab annis 24. mensibus 5. & diebus 12. Romanorum Pontificum nemo hactenus tamdiù Romanam sedem tenuit.

S. Pius I. Aquilejensis, Papa 11. anno 143. ad 11. Julii 157.

Pius II. Senensis, Papa 214. a 19. Augusti 1458. ad 14. Augusti 1464.

Pius III. Senensis, Papa 219. a 12. Septembris 1503. ad 18. Octobris ejusdem anni.

Pius IV. Mediolanensis, Papa 228. a 26. Decembris 1559. ad 9. Decembris 1565. Sub Pio IV. S. Caroli avunculo feliciter terminatum fuit Concilium Tridentinum anno 1560.

S. Pius V. Italus è Bosco prope Alexandriam, Dominicanus, Papa 229. a 7. Januarii 1566. ad 1. Maii 1572.

Damnavit 79. Propositiones Michaelis Baii Doctoris Lovaniensis.

S. Pontianus Romanus, Papa 19. a 22. Junii 230. ad 19. Novembris 235.

R

ROmanus natione Gallisanus, Papa 116. versus finem anni 897. Obiit Pontificatus sui mense tertio.

S

SAbinianus Tuscus, Papa 66. a 13. Septembris 604. ad 22. Februarii 606.

S. Sergius I. Syrus, Papa 85. a 15. Decembris 687. ad 8. Septembris 701. Vide IX. Antipapam.

Sergius II. Romanus, Papa 104. a 10. Februarii 844. ad 27. Januarii 847.

Sergius III. Romanus, Papa 122. a mense Junio 904. ad 911. ante finem Augusti.

Sergius IV. Romanus, Papa 147. ab 11. Octobris 1009. ad 13. Julii 1012.

Severinus Romanus, Papa 72. post duos menses, & dies aliquot obiit 1. Augusti anno 640.

S. Simplicius Tiburtinus, Papa 48. a 25. Februarii 468. ad 2. Martii 483.

S. Siricius Romanus, Papa 39. a mense Dec. 384. ad 26. Novembris 398.

Sisin-

Sisinnius Syrus, Papa 88. anno 708. post 20. dies obiit 6. Februarii.

S. Sixtus I. Romanus, Papa 8. ab anno 119. ad 6. Aprilis 129.

S. Sixtus II. Græcus, Papa 25. a 24. Augusti 257. ad 6. Augusti anni sequentis. Sixti II. Archidiaconus fuit S. Laurentius.

S. Sixtus III. Romanus, Papa 45. ab ineunte Augusto 432. ad 11. Aug. 440.

Sixtus IV. Savonensis, Franciscanus, Papa 216. a 25. Augusti 1471. ad 13. Augusti 1484. Ordinem Minimorum approbavit. Scripsit librum de Immaculata B. Mariæ Virginis Conceptione, & Festum ejus per totam Ecclesiam celebrari jussit.

Sixtus V. Italus Picenus, Franciscanus, Pa: 231. a 24. April. 1585. ad 27. Aug. 1590. Laboravit, ut Vulgatam Bibliorum Sacrorum Editionem incredibili studio ad nativam reduceret puritatem. Erecta in ejus honorem in Capitolio statua hanc inscriptionem continet ipsi valde honorificam: *Sixto V. Pontifici Maximo, ob quietem publicam, compressa Sicariorum licentia, restitutam; Annonæ inopiam sublevatam; Urbem ædificiis, viis, aquæductu illustratam S. P. Q. R.*

S. Soter Fundanus e Campania, Papa 13. ab ineunte Majo 168. ad 177.

S. Stephanus I. Romanus, Papa 24. ab anno 253. ad 2. Augusti 257. traditionem antiquam de non rebaptizandis iis, qui ab Hæreticis baptizati fuerant, servata forma Ecclesiæ consueta, retineri jussit contra S. Cyprianum aliter cum quibusdam Africæ Conciliis opinantem.

Stephanus II. Romanus, Papa 93. electus anno 752. post quatuor dies obiit circa 20. Martii.

Stephanus III. Romanus, Papa 94. a 26. Martii 752. ad 24. Aprilis 757. Pipinum Regem Galliæ inauguravit 28. Julii 754. in Basilica S. Dionysii prope Parisios.

Stephanus IV. Siculus, Papa 96. a 5. Augusti 768. ad 1. Februarii 772. Vide XI. Antipapam.

Stephanus V. Romanus, Papa 99. a 22. Junii 816. ad 24. Januarii 817.

Stephanus VI. Romanus, Papa 112. a mense Septembri 885. ad mensem Septembris 891.

Stephanus VII. Romanus, Papa 115. anno 896. ante mensem Augustum, ad 897. ante medium Octobris.

Stepha-

Stephanus VIII. Romanus, Papa 127. anno 929. ad 931. cum sedisset annis duobus, mense uno, & diebus quindecim.

Stephanus IX. Germanus, Papa 130. anno 939. versus finem Julii, ad 942. circa initium Decembris.

Stephanus X. Ducis Lotharingiæ filius, Papa 156. a 2. Augusti 1057. ad 29. Martii 1058.

S. Sylverius Campanus, Papa 59. ab 8. Junii 536. ad 20. Junii 538. Vide Antipapam VII.

S. Sylvester I. Romanus, Papa 34. a 31. Januarii 314. ad 31. Decembris 335. Præfuit Concilio primo Nicæno Generali per Legatos.

Sylvester II. Gallus Aquitanus, Monachus Floriacensis (Gall: *de Fleuri*, *ou Saint Benoit sur Loire*,) dein Abbas Bobiensis, Papa 144. a 2. Aprilis 992. ad 12. Maii 1003.

S. Symmachus Sardus, Papa 52. a 22. Novembris 498. ad 19. Julii 514. Vide Antipapam V.

T

S. TElesphorus Græcus, Papa 9. anno 129. ad 5. Januarii 139. Theodorus I. Jerosolymitanus, Papa 74. a

 24. No-

24. Novembris 642. ad 13. Maii 649.

Theodorus II. Papa 117. anno 898. Vixit tantum 20. dies in Pontificatu.

V

VAlentinus Romanus, Papa 102. anno 827. Obiit circa initium Octobris quadragesimo post exaltationem suam die.

S. Victor I. Afer, Papa 15. ab ineunte Junio 193. ad ineuntem annum 202.

Victor II. Bavarus, Papa 155. a 13. Aprilis 1055. ad 28. Julii 1057.

Victor III. Beneventanus, Papa 160. a 24. Maii 1086. ad 16. Septembris 1087. Vide XXII. Antipapam.

Vigilius Romanus, Papa 60. anno 538. ad mensem Januarium 555. primo Antipapa sub Sylverio, postea legitimus Pontifex eo defuncto, Concilium quintum Generale tandem approbavit.

S. Vitalianus Campanus, Papa 77. a 30. Julii 657. ad 27. Januarii 672.

S. Urbanus I. Romanus, Papa 18. anno 223. ad 25. Maii 230.

Urbanus II. Gallus Diœcesis Rhemensis, Papa 161. a 12. Martii 1088. ad 29. Julii 1095. Vide XXII. Antipapam.

Urbanus III. Mediolanensis, Papa 174. a 1. Decembris 1185. ad 19. Octobris 1187.

Urba-

Urbanus IV. Gallus Trecensis, (Gall: *de Troyes en Champagne*,) Papa 184. a 29. Augusti 1261. ad 2. Octobris 1264. Festum Corporis Christi instituit, & Ordinem Celestinorum approbavit.

Urbanus V. Gallus, Diœcesis Mimatensis (*de Mende, dans le Gevaudan*,) Papa 202. a 28. Octobris 1362. ad 19. Decembris 1370.

Urbanus VI. Neapolitanus, Papa 204. a 9. Aprilis 1378. ad 15. Octobris 1389. Sub hoc Pontifice incepit magnum Schisma Occidentale, quod annos fere 40. duravit usque ad annum 1417. quo depositus fuit Benedictus XIII. Antipapa XXXV. Vide Antipapam XXXIV.

Urbanus VII. Romanus, Papa 232. a 15. Septembris 1590. ad 27. ejusdem mensis, & anni.

Urbanus VIII. Florentinus, Papa 239. a 6. Augusti 1623. ad 29. Julii 1644. Damnavit librum Jansenii (cui titulus, *Augustinus*,) anno 1641. 4. Martii.

Z

S. ZAcharias Græcus, Papa 92. a 30. Novembris 741. ad 14. Martii 752.

S. Zephyrinus Romanus, Papa 16. anno 202. ad 219. ineuntem.

S. Zosimus Græcus, Papa 42. a 18. Martii 417. ad 26. Decembris 418. Pelagium, & Cœlestium damnavit. Pelagiani postea a judicio Summi Pontificis appellaverunt ad Concilium Generale futurum: verum in Concilio Ephesino quod celebratum est anno 431. nequidem auditi sunt, dicentibus Patribus Ephesinis, causam jam dudum finitam esse.

Tenet (me in Ecclesia Catholica) ab ipsa sede Petri Apostoli, cui pascendas Oves suas post Resurrectionem Dominus commendavit, usque ad præsentem Episcopatum successio Sacerdotum. Tenet postremo ipsum Catholicæ nomen quod non sine causa inter tam multas Hæreses sic ista Ecclesia sola obtinuit, ut cum omnes Hæretici se Catholicos dici velint, quærenti tamen peregrino alicui, ubi ad Catholicam conveniatur, nullus Hæreticorum vel Basilicam suam, vel Domum audeat ostendere. Sanctus Augustinus Libro contra Epistolam Fundamenti, capite quarto.

QVÆ.

QUÆSITA NONNULLA

Quot, & qui Pontifices coluntur ut Sancti in Ecclesia?

76. Pontifices Romanos colit Ecclesia ut Sanctos, scilicet 33. primos qui omnes sub uno e decem Imperatoribus Paganis, videlicet Nerone, Domitiano, Trajano, & Adriano, Marco Aurelio, Severo, Maximino, Decio, Valeriano, Aureliano, Diocletiano, & Maximiano, sanguinem fuderunt pro Christo: 4. qui postea ab Hæreticis passi sunt, suntque Felix II. (secundum alios III.) Joannes I. Sylverius, & Martinus I., & 39. Confessores qui sunt, Sylvester I. Marcus, Julius I. Liberius, Damasus I. Anastasius I., & II. Innocentius I. Zosimus, Bonifacius I., & IV. Cœlestinus I., & V. Sixtus III. Leo I. II. III. IV., & IX. Hilarus, Simplicius, Felix III., & IV. Gelasius I. Symmachus, Hormisdas, Agapetus, Gregorius I. II. III. VII. Benedictus II. Zacharias, Paulus I. Paschalis, Deusdedit, Agatho, Nicolaus I. Sergius I. Pius V.

Quot, & qui Pontifices inviti electi sunt?

16. Numerantur. Clemens I. Bonifacius I. Gregorius I. IV., & VII. Benedictus

nedictus III. Nicolaus I. Adrianus II. Victor III. Gelasius II. Honorius II. Innocentius III. Cœlestinus V. qui postea, abdicavit, Nicolaus V. Pius V. Clemens XI. Benedictus XIII.

Quot, & qui juvenes ad Papatum assumpti?

8. Recenset Guillelmus Burius, suntque Alexander I. ætate juvenis (quot annorum, Authores non narrant) sed moribus senex. Joannes XI. anno ætatis suæ 20. Joannes XII. anno 16. Benedictus IX. anno 10. vel 12. vel ad summum 18. Innocentius III. anno 30. Gregorius XI. anno 35. Bonifacius IX. anno 30. aut 34. Leo X. anno 30. aut paulo plus. Ex iis omnibus solus Innocentius III. in Pontificatu 18. annos sedit.

Qui mensem in Papatu non impleverunt?

Sisinnius sedit dies 20. tantum, Stephanus II. tres. Valentinus 30. Bonifacius VI. 15. Theodorus II. 20. Damasus II. 23. Cœlestinus IV. 17. Pius III. 26. Marcellus II. 22. Urbanus VII. 12. Leo XI. 25. unus ipso Electionis suæ die obiit, dictus per aliquot horas Gregorius XI. nepos Gregorii X.

Quot,

Quot, & qui Pontifices humili loco nati?

18. Numerantur ab eodem Burio S.Petrus.S.Dionysius.Joannes XVII. Damasus II. Adrianus IV. & VI. Urbanus IV. Nicolaus IV. S. Cœlestinus V. Benedictus XI. Joannes XXII. Benedictus XII. Bonifacius IX. Alexander V. Nicolaus V. Sixtus IV., & V. S. Pius V. Pii V. tamen familia olim fuerat Bononiæ illustris.

Quot, & qui Pontifices optimæ notæ?

Præter 76. supra memoratos sanctitate, quæ omnium est optima nota, multi adhuc fuere illustres Papæ, enumerare longius foret, inter hujus, & alterius sæculi Pontifices præsertim eminent Benedictus XIII. Clemens XI. Innocentius XI., & XII. Alexander VII. Clemens VIII., & plures alii.

Quot, & qui Pontifices notæ non ita bonæ?

Undecim recensentur a Burio, Sabinianus, Stephanus VII. Christophorus, Sergius III. Joannes XII. Bonifacius VII. Sylvester II. Benedictus IX. Joannes XXIII. Innocentius VIII. Alexander VI.

Ne cui autem Theologiæ Candidato scandalum pariat non sat regularis Pa-

parum

parum aliquorum vita, observet hæc di-diligenter. 1.° In tanto, id est 251. Pontificum numero, paucissimi, id est 11. tantum, pravis suis moribus Sedem Apostolicam dedecorarunt. 2.° Sacrum 12. Apostolorum, & juxta aliquos septem Diaconorum Collegium suum habuit Judam, & Nicolaum; mirum ergo esse non debet, quod septemdecim sæculorum lapsu 11. Papæ male vixerint. 3.° Id mali permisit Deus, ut ostenderet Religionem Christianam non in hominum sanctitate, sed in Dei promissis, ita fundatam esse, ut portæ inferi, (id est errores, hæreses, schismata, vitiaque omnia) adversus eam nunquam sint prævaliturae. 4.° Si illi Pontifices a priorum Pontificum sanctitate desciverunt, at fidem orthodoxam semper retinuere.

Utrum una sit apud omnes numerandi Pontifices ratio?

Labbæus numerat tantum 237. Pontifices usque ad Alexandrum VII. inclusive, juxta quam supputationem hactenus fuerunt tantum 246. Papæ; Burius 256. alii plures, alii pauciores, nos virum eruditissimum in Historia Paparum adhuc manuscripta secuti, numera-

meramus 251. discrimen oritur ex iis qui sortiti sunt nomen Joannis, Felicis, Stephani, Bonifacii, Martini, Benedicti, Sylvestri.

Legitimorum seriem Pontificum excipit Catalogus Antipaparum, qui sic vocantur, vel quod sine Canonica Electione sedem invaserint Apostolicam, vel quod alio legitimo vivente Pontifice Cathedram eandem tenere præsumpserint.

IN-

INDEX ANTIPAPARUM CHRONOLOGICUS.

I. ANtipapa Novatianus, circa annum 251. post electionem canonicam S. Cornelii, invidia motus se Episcopum Romanum ordinari fecit à tribus Episcopis, quos antea inebriaverat. Novatiano Romæ adjunxit se alter schismaticus Presbyter Carthaginensis, & ex Africa expulsus, cui nomen Novatus. *Vide Indicem Heræseon. Verbo Novatiani.*

II. Antipapa Felix II. ordinatus ab Arianis anno 355. quo tempore exilium pro Fide Nicæna Papa Liberius patiebatur. Liberio Romam reverso anno 358. a Catholicis expulsus est Felix. Creditur Felix ab Arianornm partibus discessisse: multa a quibus passus, sancte obiit 22. Novembris anno 365. In Martyrologio Romano 29. Julii numeratur inter sanctos Martyres, imo ab aliquibus inter legitimos Papas recensetur.

III. Antipapa Ursinus, seu Ursicinus, Diaconus Ecclesiæ Romanæ, ægre ferens

rens, quod Sanctus Damasus I. sibi in Episcopatu Romano prælatus esset, electus est a quibusdam seditiosis anno 366. & ab uno tantum Episcopo ordinatus. Hoc schisma in seditionem illico mutatum est, & in Basilica in quam cum suis se receperat Ursicinus, interfecti sunt homines circiter 137. Postea Roma exire coactus, sed in Urbem mense Septembri annò 367. reversus, mense Decembri ejusdem anni ab Imperatore Valentiniano expulsus est.

IV. Antipapa Eulalius, Ecclesiæ Romanæ Archidiaconus, a quibusdam Presbyteris, & multis Laicis seditiose electus est 28. Decembris anno 418. sed postridie Sanctus Bonifacius I. a 70. Presbyteris, & 9. Episcopis in Urbe tunc præsentibus, & universa plebe unanimiter, & canonice electus est, ac Romam, unde exire coactus fuerat, rediit versus finem Aprilis anno 419.

V. Antipapa Laurentius, Archidiaconus Tituli S. Praxedis, eodem die contra jus omne ordinatus, quo Sanctus Symmachus Ecclesiæ curam suscepit, id est 22. Novembris 498. anno 500. Laurentius factus est Episcopus Nucerinus (*Nocera*) paulo post Romam rediit

rediit ſecreto. Schiſmatici ei adhærentes, rapinis, & cœdibus Urbem impleverunt, quorum furorem ad necem quæſitus vix effugere potuit S. Symmachus, qui pluribus poſtea in Conciliis legitimus Papa declaratus eſt.

VI. Antipapa Dioſcorus eodem tempore electus eſt a nonnullis, quo Bonifacius II. id eſt anno 530. ſed Dioſcori morte paulò poſt ſchiſma extinctum eſt.

VII. Antipapa Vigilius, loco Sancti Sylverii in exilium miſſi pro defenſione Concilii Chalcedonenſis, contra omnes æquitatis regulas electus eſt anno 537. Extincto tamen fame S. Sylverio in Inſula Palmaria canonice electus ſucceſſit Vigilius, qui poſtea Fidem Catholicam ſtrenuè propugnavit; quaſi mutatus in virum alterum.

VIII. Antipapa Joannes, Archipresbyter Eccleſiæ Romanæ, electus a Clero, & Petrus Presbyter electus ab exercitu anno *686*. ſed poſtea Clerus conſentiente exercitu Cononem utrique ſubſtituit.

IX. Antipapa Paſchalis, Archidiaconus Eccleſiæ Romanæ, & Theodorus Archipresbyter, a variis electi ſunt an-

no

no 687. Sed utroque rejecto, Papa creatus est S. Sergius I. eodem anno Theodorus canonicæ Sergii electioni adhæsit; solus Paschalis restitit; sed postea a Sergio ob varia crimina depositus, & carceri traditus, in suo schismate pertinax obiit post quinque annos.

X. Antipapa Theophilactus Archidiaconus, ab aliquibus è Clero & populo electus, eo tempore quo a majori Cleri & populi parte eligebatur S. Paulus I. anno 757. sed brevi extinctum fuit illud schisma.

XI. Antipapa Constantinus, ex Laico intra sex aut septem dies Tonsura Clericali, sacris Ordinibus & Episcopatu insignitus, in Sedem Apostolicam vi intrusus, anno integro Pontificatum tenuit; sed postea a Populo Romano sede dejectus, oculis erutis Monasterio includitur, & ejus loco Stephanus IV. coronatur anno 768. 3. Augusti. Anno sequenti, Constantinus in Concilio Romano damnatus, veniam schismatis quam supplex petierat, obtinuit; sed postridie propter retractatam obedientiam, iterum condemnatus est.

XII. Antipapa Zinzinus, quædam suffragia obtinuerat: sed schisma præ-

ſentia ſua extinxit Lotharius, Eugeniuſque II. tanquam legitimus Papa agnitus eſt anno 824.

XIII. Antipapa Anaſtaſius III., qui adhuc Presbyter Cardinalis depoſitus fuerat anno 853. a S. Leone IV. inſurrexit adverſus Benedictum III. canonice electum anno 855. ſed a ſuis non multo poſt derelictus eſt, & ſchiſma finem accepit.

XIV. Antipapa Sergius, Presbyter Eccleſiæ Romanæ electus fuit ab aliquibus ante Joannem IX. ſed antequam ordinaretur, Roma expulſus eſt.

XV. Antipapa Leo VIII. vivente Joanne XII. electus adhuc Laicus 6. Decembris anno 963. ſed revocatus à Romanis Joannes coacto Concilio Leonem depoſuit.

XVI. Antipapa Bonifacius VII. invaſit Sedem Sancti Petri poſt mortem Benedicti VI. & Domni II. anno 974. Excommunicatus fuit a Benedicto VII. Joannem XIV. Benedicti VII. ſucceſſorem fame, aut veneno interfecit anno 985. Subita morte ipſe periit circa finem ejuſdem anni. Cadaver Antipapæ per plateas ignominioſe tractum, ictibus confoſſum, tandem a paucis Clericis

ricis sepultum fuit. Bonifacium VII. supra inter legitimos Pontifices scripsimus 1. quia postea Papa CXCV. dictus est Bonifacius VIII. non VII. 2. quia in omnibus fere Paparum catalogis descriptus fuit.

XVII. Antipapa Joannes XVI. Episcopus Placentinus, vivente Gregorio V. vi & artibus Crescentii Consulis intrusus est anno 997. Anno sequenti a nobilibus quibusdam viris, abscissis lingua & naso, oculisque erutis, schismatis pœnas dedit.

XVIII. Antipapa Gregorius a Benedicto VIII. schismate se separavit circa annum 1013. sed authoritate Henrici Regis Germaniæ, qui Benedictum Romæ restituit, pax Ecclesiæ brevi reddita est.

XIX. Antipapa Sylvester III. antea Joannes, Episcopus Sabinensis anno 1044. a Romanis post expulsum Benedictum IX. electus, sed post dies quinquaginta ipse sede expulsus est. Benedictus autem novam veritus ejectionem, Pontificatum vendidit Joanni Archipresbytero, cui cognomen Gratianus, qui dictus est Gregorius VI. Miseris illis temporibus tres Papæ numerabantur, Benedictus IX. Sylvester III. & Gregorius

gorius VI. omnes sancta Sede indigni.

XX. Antipapa Benedictus X. antea Joannes, Episcopus Veliternus manu armata a nonnullis seditiosis intrusus anno 1058. In Schismate decem circiter menses permansit, postea ad Nicolai II. canonice electi pedes provolutus veniam obtinuit, ea lege ut ab Episcopalibus, & Sacerdotalibus Officiis maneret depositus.

XXI. Antipapa Honorius II. antea Cadolaus, Episcopus Parmensis, paulo post canonicam electionem Alexandri II. anno 1061. factam, ab aliquot Episcopis & viris nobilibus Basileæ Papa renuntiatur, congregato exercitu Romam petiit, bis victus Parmam se recepit, & anno 1067. venia a legitimo Papa obtenta obiit.

XXII. Antipapa Clemens III. antea Guitbertus, Archiepiscopus Ravennæ vivente S. Gregorio VII. 25. Junii 1080. a 30. Episcopis, jussu Henrici Imperatoris convocatis, intrusus; sed a suis, post fugatum exercitum Longobardorum, qui contra Papam Gregorium VII. arma sumpserant, derelictus est anno 1084. & obiit circa annum 1100. sedente Paschali II.

XXIII. Antipapa Albertus circa annum 1100. successit Clementi III. Antipapæ; sed in ipso die Electionis suæ schismaticæ à Catholicis in carcerem conjectus est.

XXIV. Antipapa Theodoricus eandem sortem subiit, quam Albertus, tres circiter menses post suam electionem.

XXV. Antipapa Sylvester III. anteà dictus Maginulfus, electus circa annum 1102. Roma brevi expulsus fuit.

XXVI. Antipapa Gregorius VIII. anteà Bourdinus, Diœcesis Lemovicensis, & Archiepiscopus Bracarensis (*Braga in Portogallo*) intrusus authoritate Imperatoris Henrici V. anno 1118. quem coronavit eodem anno 2. Junii. Anno 1121. Antipapa à Callixto II. in Monasterio inclusus est, & paucos post annos sedente Honorio II. obiit.

XXVII. Antipapa Anacletus II. dictus anteà Petrus Leonensis, Cardinalis Presbyter Tituli S. Mariæ trans Tiberim, anteà Monachus Benedictinus Cluniacensis, à quibusdam Cardinalibus electus anno 1130. Ut contra Innocentium II. Schisma protenderet, thesauros, & sacra vasa præcipuarum Romæ

Ecclesiarum furto sustulit. Obiit anno 1138. mense Januario.

XXVIII. Antipapa Victor IV. successit anno 1138. Anacleto II. Ejus Pseudo Papatus vix duos implevit menses; namque a suis derelictus Victor versus finem Maii Innocentio II. obedivit.

XXIX. Antipapa alter Victor IV. antea Octavianus, an. 1159. a tribus tantum Cardinalibus electus est authoritate Friderici Imperatoris, Alexandro III. Papæ infensissimus tandem anno 1164. mortuus est 22. Aprilis.

XXX. Antipapa Paschalis III. antea Guido, Cremensis Cardinalis, Victori IV. statim suffectus est a schismaticis 1. Augusti 1167. Fridericum Imperatorem coronavit Romæ, ubi mortuus est 20. Septembris sequentis anni.

XXXI. Antipapa Calixtus III. antea Joannes, designatus Episcopus Albanensis, successit Paschali III. reconciliato Imperatore Friderico cum Alexandro III. Calixtus veniam petiit, & obtinuit anno 1178. 29. Augusti.

XXXII. Antipapa Innocentius III. antea dictus Lando, a quibusdam pertinacibus schismaticis Calixto III. substitutus est; sed anno 1180. Alexandri III.

Papæ

Papæ juſſu comprehenſus, & incluſus fuit, ſicque funeſtum, ac diuturnum illud ſchiſma finem accepit.

XXXIII. Antipapa Nicolaus V. antea Petrus de Corbario, ex Ordine Sancti Franciſci, vivente Joanne XXII. intruſus anno 1328. Biennio elapſo Joanni Papæ traditus, & ab eo benigne exceptus, petitam abſolutionem obtinuit; ſed ne iterum turbas excitaret, in ipſo Palatio Papæ Avenione incarceratus obiit menſe Septembri anno 1333.

XXXIV. Antipapa Clemens VII. antea Robertus, ex Epiſcopo Cameracenſi Cardinalis factus a Gregorio XI. anno 1371. Frater erat Comitis Genevenſis, & idcirco dictus eſt Cardinalis Genevenſis. Electus eſt a Cardinalibus Gallis 20. Septembris anno 1378. ſedente Urbano VI. Obiit Avenione 16. Septembris 1394. regnante Bonifacio IX. Papa. A multis eo tempore, ut legitimus habitus fuit.

XXXV. Antipapa. Benedictus XIII. antea Petrus de Luna Cardinalis Arragoniæ 28. Septembris 1394. Clementi VII. ſucceſſit; poſtea depoſitus a Concilio Coſtantienſi 26. Julii anno 1417. obiit in ſchiſmate pertinax 17. Novembris

bris anno 1424. Ultra annos 30. in Pseudo-Papatu vixit, & sex Pontificibus indefessus obstitit, scilicet Bonifacio IX. Innocentio VII. Gregorio XII. Alexandro V. Joanni XXIII. Martino V., & duobus Conciliis Pisano, & Constantiensi.

XXXVI. Antipapa Clemens VIII. antea Ægidius Munionensis, Canonicus Barcinonensis, Benedicto XIII. successit anno 1425. mense Junio electus a tribus Cardinalibus.

XXXVII. Antipapa Benedictus XIV. viventi Clementi VIII. simoniace electo suffectus est ante 26. Junii 1426. ab uno Cardinali, qui priori Clementis electioni non interfuerat; sed brevi ab ipso Cardinali spretus, & derelictus est Clemens VIII. anno 1429. Martino V. legitimo Papæ se subjecit, & Episcopatum Majoricensem obtinuit.

XXXVIII. Antipapa Felix V. antea Amedæus a Sabaudia, electus in Concilio Basileensi tunc schismatico 30. Octobris anno 1430. a Cardinali Arelatensi, & coronatus Basileæ 24. Julii 1440. postea Nicolao V. obedivit, a quo ita benigne exceptus fuit, ut Purpuram, Episcopatum Sabinensem, & Decanatum Sacri Collegii obtinuerit.

IN-

INDEX
PATRUM ET DOCTORUM.

Quorum est frequentior mentio in Scriptis Theologicis, & Canonicis.

A

ACHAJÆ Presbyteri ii sunt, qui Martyrii S. Andreæ Apostoli, cujus se testes fuisse asserunt, Acta scriptis mandaverunt primo sæculo. Hæc Acta a multis rejiciuntur tanquam spuria; ab aliis ut sincera agnoscuntur.

S. Ado Viennensis, natus in Vastinio (*le Gatinois*,) versus annum 800. educatus in Monasterio Ferrariensi, postea electus Abbas Prumiensis in Diœcesi Trevirensi. Hinc Romam petiit, deinde Ravennam, postea Lugdunum, & a Rhemigio Lugdunensi Archiepiscopo præpositus Parochiæ S. Romani prope Viennam, anno 859. electus est, & consecratus Archiepiscopus Viennensis. Obiit circa annum 875. Inter ejus Opera, præcipua sunt Martyrologium, & Chronicon a mundo condito usque ad annum 875. Martyrologium Adonis post Rosveidum Soc. Jesu iterum edidit, & illu-

ſtravit D. Dominicus Georgj Romæ 1745.

Agobardus Lugdunenſis Archiepiſcopus an.859. Ejus opera in unum collecta, & edita ſtudio Cl. Stephani Baluzii 1666. Vide Præludia ejus Editionis.

B. Albertus Magnus, Germanus natione, ordine Dominicanus, S. Thomæ Magiſter, Epiſcopus Ratiſponenſis, obiit anno 1280. Ejus Opera 21. Tomis in folio continentur, typis impreſſa Lugduni, anno 1651.

Alcuinus Anglus, Diaconus Eboracenſis (*York*,) a Carolo Magno vocatus, in Galliam venit verſus 790. & ab eo pluribus Abbatiis locupletatus ibi floruit ad annum 804. quo obiit die Pentecoſtes 19. Maii Turonibus (*Tours.*)

Alexander Halenſis, Anglus, ex Ordine S. Franciſci, Magiſter S. Bonaventuræ, plura ſcripſit Opera, ex quibus ſola ſupereſt Summa Theologica. Obiit Pariſiis 27. Auguſti 1245.

Algerus ex Leodienſi Scholaſtico Cluniacenſis Monachus an. 1130. Poſt Lanfrancum, & Guitmundum ſcripſit contra hæreſim Berengarii lib. tres: in quibus nonnulla correctione digna animadverſa ſunt.

Ama-

Amalarius Fortunatus Treverensis Archiep. obiit an. 814. edito libro *de Sacro Baptismate*, qui falso attribuebatur Alcuino, donec verum Authorem indicavit Jacobus Sirmondus in Notis ad *Theodulphi Aurelianensis Opera*. Contra vero Ludovici Pii jussu an. 827. conscripti libri quatuor *de Divinis Officiis*, alias *Officiales* dicti, qui Amalario Epis. Trevirensi tribuebantur, Amalii Diaconi Metensis sunt, sive Amalarii: cum liber *de Ordine Antiphonarii*, sit authoris qui a Ludovico Pio se missum scribit ad Gregorium IV. Pontificem, ad cujus tempora non pervenit Amalarius Trevirensis. Ejusdem Amalarii Metensis est forte Forma Institutionis Clericorum, & Sanctimonialium in Aquisgranensi Concilio probata an. 816.

S. Ambrosius, natus versus 340. ordinatus die 7. Decembris 374. Archiepiscopus Mediolanensis, obiit an. 397. gloriosis pro Fide Catholica adversus Arianos præcipue, & eximie perfunctus laboribus. De Ecclesia pulchre loquitur libro de Salomone capite 4. „ Etsi undarum fluctibus, aut procellis sæpe vexatur, nunquam potest sustinere naufragium, quia in arbore ejus, „ id

„ id est cruce, Christus erigitur, in
„ puppi Pater residet gubernator, pro-
„ ram Paracletus servat Spiritus.

Amphilochius Iconiensis in Lycaonia Episcopus vivebat an.392. ex Hyeronimo de Script. Eccl. c.133. Opera illi a variis attributa, & Græce, & Latine Parisiis edita sunt 1644. Homilia in S. Deiparam, & Simeonem, aliæque adscribuntur a quibusdam alteri Amphilochio Episc. Sidensi, qui interfuit Ephesino.

S. Anastasius, Abbas, Discipulus S. Maximi, pro defensione Fidei contra Monothelitas multa passus est. Exul obiit 24. Julii 664.

Anastasius Apocrisiarius, id est Nuncius Ecclesiæ Romanæ, eadem ferme a Monothelitis passus est, quæ alter Anastasius mox laudatus. In quodam castello conclusus fuit anno 666.

Anastasius Bibliothecarius, Abbas, Romanus, floruit sæculo IX. Interfuit Concilio Generali VIII. id est Cp. IV. Multa Acta collegit contra Monothelitas; alia etiam scripsit, & præcipue vitas RR. PP. & vixit sub Pontificatu Joannis VIII. qui electus anno 872. obiit anno 882. Incertus est mortis Anastasii annus.

Ana-

Anastasius Nicænus circa annum 690.

Anastasius Sinaita Patriarcha Antiochenus, sive Theopolitanus an. 561.

S. Andreas Cretensis, natus Damasci, Monachus Jerosolymitanus, a Theodoro Patriarcha Jerosolymitano missus fuit ad Concilium Generale VI. anno 680. ubi strenue se gessit adversus Monothelitas. Postea ordinatus fuit Archiepiscopus Cretæ, & obiit, juxta quosdam, anno 720., juxta alios 723. Ejus Festum celebratur a Græcis 4. Julii. Celebres sunt ejus Homiliæ.

Antegisus Abbas Fontanellensis IV. Libros Capitularium vulgavit 827. quos velut publicum legum Francicarum Codicem Regia autoritate probatum a Ludovico Pio, & a Carolo Calvo laudatum probat Stephanus Baluzius in Præf. ad Capitularia.

S. Anselmus, natus circa an. 1033. Ordini S. Benedicti in Monasterio Beccensi (Gall. *du Bec en Normandie*,) nomen dedit circa annum 1060. Prior Beccensis, Abbas S. Stephani Cadomensis (*Caen*,) Archiepiscopus Cantuariensis in Anglia (*Cantorberi*,) successive electus fuit. Obiit an. 1109. Multa sunt, eaque eximia S. Anselmi Opera.

Anselmus Laudunensis Ecclesiæ Scholasticus, convenientes ex SS. PP. sententias excerpens, totum vetus, ac novum Testamentum interlineari, & marginali Glossa illustravit, quæ cum Glossa ordinaria Hugonis a S. Caro, & Nicolai de Lira, aliorumque additamentis edi solet.

S. Antoninus, natus Florentiæ anno 1389. 16. annos natus Sancti Dominici institutum amplexus, variisque decoratus in suo Ordine dignitatibus. Archiepiscopus Florentinus designatus fuit anno 1446. Obiit anno 1459. ab Adriano VI. in numerum Sanctorum relatus est an. 1528. Summam Theologicam, & Historicam, aliaque Opera scripsit.

S. Antonius, natus an. circiter 250. Abbas, Ægyptius, Anachoretarum Pater, obiit 356. ætatis 105. Vitam ejus scriptis commendavit S. Athanasius. Miro fuit S. Antonius contra Arianos, cœterosque Ecclesiæ hostes zelo, ut constat ex his ejus verbis. „ Schismaticorum quoque, & Hæreticorum venena vitate, meumque circa eos odium consectamini, quia Christi sunt inimici: scitis ipsi quod nullus mihi, nec pacificus quidem sermo cum eis

„ ali-

„ aliquando fuerit, propter eorum
„ pravam voluntatem, & pertinax
„ contra Christum bellum.

Antonius Monachus, & Abbas Ægyptius conscripsit libros duos Sententiarum, sive Capitum Theologicorum de virtutibus, & vitiis ex PP. collectorum: qui loci Melissæ, sive Favi inscribuntur. Ultimum e Patribus citat Joan. Damascenum, ut videatur vixisse non diu post viii. seculo, aut paulo post: quare alius est a S. Antonio vitæ Monasticæ authore.

S. Antonius de Padua, natus Ulissipone (*Lisbona*,) anno 1195. relicto Instituto Canonicorum Regularium, quod amplexus fuerat, Ordinem S. Francisci adhuc viventis ingressus est. Obiit Paduæ (unde cognomen accepit) 13. Junii 1231. annos natus 36. Scriptis, Sermonibus, & frequentibus miraculis multos ad Fidem, & bonos mores convertit.

Aquila, & Theodotion, ambo ex Paganis Christiani, & postea Judæi, ob translatam in Græcum Scripturam Sacram Veteris Testamenti celebres. Primus Synope in Ponto natus, Versionem suam aggressus est circa annum 150. Al-

ter circa annum 180. Accuratior est Theodotion, quàm Aquila. His adjungimus Symmachum genere Samaritanum, qui ad Judæos, deinde ad Ebionitas defecit: novam Veteris Testamenti translationem Græcam condidit. Floruit circa annum 201.

Arnobius, Africanus, Philosophus, ex Pagano Christianus, scripsit contra Gentiles circa annum 304.

Arnobius, Junior vixit sæculo V. circa annum 460. Presbyter fuit. Quasdam opiniones Discipulorum S. Augustini impugnavit, & Presbyteris Massiliensibus se adjunxit.

S. Athanasius, intrepidus Fidei defensor, contra Arianos, aliosque sui temporis Hæreticos, cum S. Alexandro Patriarcha Alexandrino, cujus erat Diaconus, interfuit Concilio Nicæno. Patriarcha Alexandrinus consecratus fuit circa 326. Obiit 2. Maii 373. post confirmatam plurimis Operibus Ecclesiæ Doctrinam.

Athenagoras, Atheniensis, Philosophus Christianus, Apologiam pro Christianis circa annum 165. Græce scriptam obtulit Imperatoribus.

S. Augustinus, natus Tagastæ anno

354. conversus anno 387. Presbyter anno 391. Episcopus anno 395. obiit anno 430. quo indictum fuit Concilium Ephesinum ad quod convocatus fuerat. Summi vir ingenii, & Catholicæ Fidei zelator indefessus, omnes hæreticos debellavit Scriptis, sed præsertim Manichæos, Arianos, Donatistas, Pelagianos, & Semipelagianos. Certa quædam sunt effata Sancti Doctoris, quæ juniorum, imò & seniorum Theologorum mentibus utinam essent altè infixa! Nolle (inquit *Libro de Utilitate credendi*) Ecclesiæ primas dare, vel summæ impietatis est, vel præcipitis arrogantiæ. Et *libro contra Epistolam Manichæi*: Evangelio non crederem, nisi Ecclesiæ Catholicæ me moveret authoritas.

Avitus (Sextus Alcimus Ecdicius) consecratus fuit post patrem suum Isicium Archiepiscopus Viennensis, sexto ineunte sæculo; nobilitate generis, vitæ sanctitate, Doctrina celeberrimus. Præfuit Concilio Epaonensi anno 517. & obiit anno 523.

B

S: BArnabas, de quo in Actis Apostolorum, S. Pauli socius, Epistolam scripsit satis prolixam a Clemen-

te

te Alexandrino, & aliis antiquis citatam. Ut genuinum S. Barnabæ Opus nunc a nonnullis Criticis existimatur.

S. Basilius (Magnus dictus) Cæsareæ in Cappadocia Episcopus, anno 370. obiit anno 378. Plurima quæ ad nos pervenere tanti Doctoris Scripta summam pietatem, profundam scientiam, consummatissimam eloquentiam ostendunt. Pro veritate orthodoxa firmissimus, graves toto vitæ suæ cursu lites exercuit cum Eunomianis, Sabellianis, Arianis, aliisque Hæreticis, a quibus multa passus est.

Basilius Seleuciensis an. 382.

Beda, cognomento Venerabilis, natus in Anglia anno 672. septennis puer commissus est curæ Benedictinorum, in quorum Instituto crevit, & consenuit. Obiit anno 735. Summam doctrinæ & pietatis post se famam reliquit. Extant plurima Ven. Bedæ Scripta, inter quæ principem locum tenet *Historia Ecclesiastica* Gentis Anglorum a primo Julii Cæsaris in Britanniam adventu ad annum 731.

S. Benedictus Abbas, Italus, natus Nursiæ in Provincia Umbriæ circa annum 480. Roma, quo bonis litteris erudien-

diendus missus erat, in Eremum Sublacensem secessit anno 494. Relicto Sublaco anno 528. montem Cassinum petiit, ubi circa annum 543. obiit. Scripsit Regulam Monachorum, quorum Caput, & veluti Patriarcha in Occidente merito dicitur.

Benedictus Levita an. 861.

S. Bernardinus Senensis, a frequenti Urbis Senensis incolatu sic appellatus, ex Ordine S. Francisci, obiit an. 1444. 20. Maii, quo Festum ejus colitur; 61. aut 63. ætatis anno. Sanctorum catalogo adscriptus est a Nicolao V. an. 1450. Concionator fuit sermone potens, & opere.

S. Bernardus, primus Claravallensis Abbas, natus est anno 1090. in castro Fontanis (*Fontaine*,) prope Divionem. Obiit anno 1153. natus annos 63. post fundata in variis terræ regnis, & provinciis 160. Monasteria. Fuit S. Bernardus sæculi sui decus singulare, Paparum, Episcoporum, Regum, Principum doctrina, sanctitate, miraculis quasi Magister, & Oraculum, Hæreticorum Abælardi, Petri Brusii, & Henrici ejus discipuli quasi flagellum.

Berno Augiensis Abbas ad an. 1014.

ad

ad 1045. diversus a Bernone Cluniacensi Abbate I. qui Hincmari Senioris Auditor fuerat. Ejus est liber *de Officio Missæ*, sive de rebus ad Missæ Officium pertinentibus.

Bibliotheca Patrum est collectio plurimorum Operum a sanctis Patribus, aliisque Scriptoribus Ecclesiasticis compositorum. Plures diversis temporibus prodierunt ejusmodi Bibliothecæ. Omnium copiosissima edita est Lugduni anno 1677. viginti septem Voluminibus in folio.

Bibliotheca Orientalis ex MSS. præcipue Vaticanis edita est novissime per Cl. Assemanni.

Boetius (Anicius Manlius Torquatus Severinus) vir nobilis & doctus, post gestum Consulatum anno 510. sub Theodorico Italiæ Rege, ejus jussu in carcerem Papiæ conjectus capite damnatus fuit anno 524. Inter Opera ejus Philosophica celebres sunt de Consolatione Philosophiæ libri quinque soluta, & stricta oratione scripti. Opus etiam Theologicum vulgavit adversus Eutichen, & Nestorium de duabus Naturis, & una Persona Christi, & aliud de Trinitate.

S. Bonaventura natus est in Etruria an-

anno 1221. Ordinem Fratrum Minorum ingressus anno 1243. Doctor Parisiensis anno 1255. totius Ordinis sui Minister Generalis anno 1256. Episcopus Albanensis, & Cardinalis anno 1272. Interfuit Concilio Œcumenico Lugdunensi II. an. 1274., sed paucis post primam sessionem diebus obiit 14. Julii, a Sixto IV. canonizatus an. 1482., a Sixto V. Doctor Ecclesiæ declaratus an. 1588. S. Bonaventura fuit morum suavitate Deo, hominibusque amabilis, & Luthero ipso teste, vir præstantissimus. Ejus Operum octo tomis in folio contentorum lectionem commendat Gerso, tanquam maxime idoneam, & menti illustrandæ, & cordi ad pietatem accendendo.

S. Bonifacius Anglus, & Moguntinus, Archiepiscopus a Frisiis Paganis cæsus 754. Epistolas scripsit ad Gregorium II., & III., & Zachariam Pontifices, atque ad Proceres Francorum, quæ collectæ sunt a Nicolao Serario.

S. Bruno, Patria Coloniensis, Canonicus Rhemensis, & scholarum Magister, Sacrum Carthusianorum Ordinem fundavit anno 1084. Obiit anno 1101. 6. Octobris. In Cœlitum album relatus a Leone X. anno 1514. Multa ei a qui-

quibusdam tribuebantur Opera, quæ sancto Brunoni Astensi Episcopo Signiensi vindicanda sunt. Duæ tantum Epistolæ ex Eremo Calabriæ ab ipso scriptæ creduntur; una ad Radulfum Viridem, Ecclesiæ Rhemensis Præpositum exhortatoria ad fugiendum mundum; altera ad suos Majoris Carthusiæ incolas.

Burchardus Vormatiensis Episcopus Magnum illud Canonum volumen edidit collaborante sibi in hoc Magisterio suo Olberto Abbate, ait Sigebertus in Chronico ad an. 1008. Ut haberent Juniores Clerici ejus Diœceseos, unde jura Canonica, & præsertim Pænitentiarum formas admodum confusas discerent, inquit idem Burch. in Epist. Præfationis loco.

C

S. CÆsarius, primum Monachus, & Abbas Lirinensis, postea Archiepiscopus Arelatensis anno 502. obiit anno 543. aut 544. Præfuit multis Conciliis in Gallia celebratis, & ipsi Concilio Arausicano II. (*Orange*) Fuit illustris pietate, & doctrina, appellatur a doctis Benedictinis in nova sua Historia Galliæ Litteraria *Augustinus Galliarum*, propter propugnatam ab ipso Sancti Augustini Doctrinam. Cajus,

Cajus, Presbyter Romanus, vivebat ſub Pontificatu Victoris I. & Zephirini, id eſt deſinente ſeculo II., & III. ineunte. Plura Opera ſcripſit, quorum aliqua tantum ſuperſunt fragmenta apud Euſebium, & Photium.

Canones Apoſtolici, dicti vulgo Canones Apoſtolorum, 85. numerantur, ſed 35. poſteriores, peritorum omnium judicio, apocryphos eſſe certum eſt; nunquam enim ab Eccleſia Romana fuerunt recepti; & revera Canon 6. ſtatuens pœnam depoſitionis, aut excommunicationis in eos, qui die Sabbati jejunant, ab Eccleſiæ univerſalis uſu abhorret: Canon 85. a Scripturis Canonicis (quibus falſo annumerat tertium librum Machabæorum) ablegat libros Judith, Tobiæ, Sapientiæ, Eccleſiaſtici, ſicut, & Epiſtolam S. Judæ, & Apocalypſim S. Joannis. Nunc Critici cum Albaſpinæo, Cabaſſutio, &c. exiſtimant 50. priores non eſſe genuinum Apoſtolorum opus, ſed tamen eſſe valde antiquos agnoſcunt, & collectos ex pluribus Conciliis ante Synodum Nicænam celebratis a viris Apoſtolicis, id eſt ætatis Apoſtolorum ſupparibus.

Carolus Magnus, Franciæ Rex anno

768. Romæ Occidentis Imperator consecratus 25. Decembris anni 800. obiit anno 814. 28. Januarii ætatis anno 72. nondum completo. In Tractatu de Incarnatione, ubi de cultu ſacrarum Imaginum, citantur Libri Carolini, quos fatentur nunc omnes pœne Critici juſſu Caroli Magni fuiſſe ſcriptos.

Caſſianus. Vide Joannes Caſſianus.

Caſſiodorus (Magnus Aurelius Senator) natus in Lucania circa annum 470. poſt geſta cum laude varia reipublicæ munia, Conſul creatus eſt anno 514. Sæculo nuntium miſit annos natus fere ſeptuaginta; monaſterium in extremis Calabriæ finibus a ſe ædificatum rexit; ſtudio ac pietati vacans, in ſenectute bona obiit anno ætatis pluſquam 93.

S. Chromatius Aquilejenſis, alias Romahanus Epiſc. quem *ſui temporis Epiſcoporum doctiſſimum, & Sanctiſſimum* vocat S. Hyeron. Præf. in LL. Paralip. Homilias aliquot ſcripſit circa an. 400., quarum tres cum fragmentis aliarum ſuperſunt in Bibliotheca PP. At Epiſtolæ ſub nomine Chromatii, & Heliodori ad Hyeronimum, & hujus Reſponſio, in qua agitur, de Nativ. B. Virg. & de Martyrologio, quæ inter opera S. Hyeron.

con. relatæ habentur, ſuppoſititiæ ſunt, ut Baronius probat.

S. Chryſoſtomus (Joannes) ſic dictus ob eximiam, & vere auream, qua in publico perorabat, eloquentiam; natus eſt Antiochiæ circa annum 354. Diaconus Eccleſiæ Antiochenæ anno 381. Presbyter anno 386. Patriarcha C. P. anno 398. obiit in exilio anno 407. In Sancto Eccleſiæ Doctore exquiſita fuit rerum Divinarum peritia, dicendi, & ſcribendi ſumma facilitas: Judæos, Gentiles, Arianos &c. docte admodum confutavit.

Edidit Græce, & Latine Tomis XIII. ejus opera Bernardus de Montfaucon Pariſiis 1718.; & ad Codices M. SS. emendavit.

Clemens Alexandrinus, Præsbyter, & Scholæ Alexandrinæ Præfectus obiit circa annum 220. Plura ſcripſit volumina, plena, inquit S. Hyeronimus *de Scriptoribus capite octavo*, eruditionis, & eloquentiæ tam de Scripturis divinis quam de ſæcularis litteraturæ inſtrumento.

S. Clemens I. Papa IV. S. Pauli comes, & adjutor, de quo ad Philippenſes 4. v. 3. Martyr occubuit anno 100.

13. No-

13. Novembris. Scripsit duas ad Corinthios Epistolas, quarum prima fere integra ad nos pervenit; alterius unum superest fragmentum. Luculentum ex initio hujus secundæ Epistolæ habetur Divinitatis Christi argumentum, his verbis: Fratres, ità nos sentire oportet de Jesu Christo tanquam de Deo, tanquam de Judice vivorum, ac mortuorum.

Constantinus Magnus I. Imperator. Christianus, natus est anno 272. anno 306. Imperator, Anno 312. Crucis è Cœlo rutilantis aspectu roboratus Tyrannum Maxentium devicit, & primus tantæ victoriæ fructus fuit ejus conversio ad Fidem. Anno 325. Concilio Nicæno I. præsens adfuit, ejusque decretorum semper fuit tenacissimus, licet Eusebii Nicomediensis artibus deceptus, ea quandoque fecerit, quæ Arianis favere viderentur. Obiit anno 337. ætatis suæ 66. Multas scripsit Orationes, & Epistolas.

Constitutiones Apostolicæ non sunt Opus Apostolorum, sed Authoris tertii aut quarti sæculi, qui se Clementem, Apostolorum discipulum falso jactitat. Legendum opus Jo: Baptistæ Cotelerii Sor-

Sorbonici, cui Titulus: *SS. PP. qui temporibus Apostolicis floruerunt, Barnabæ, Clementis, Hermæ, Ignatii, Polycarpi, Opera edita, & inedita vera, & supposititia, & cæt. ex M.S.S. Codicibus cum versionibus, notis. & novis accessionibus in Edit. Antuerpiensi* 1698.

Sanctus Cyprianus Carthaginensis a Cæcilio Presbytero (cujus deinceps nomen assumpsit) ætate jam provecta baptizatus circa an. 246. Presbyter circa finem anni 247. & Episcopus Carthaginensis anno sequenti ordinatus est; Obiit Martyr 14. Septembris anno 258. Assidue Scripta Tertnlliani Magistri sui evolvebat, & ipse pluribus Operibus, quæ Sanctus Hyeronimus vocat sole clariora, Ecclesiam ditavit.

S. Cypriani Opera edidit accurate Iacobus Pamelius 1568. Eadem edita Amstelodami an. 1700. recognita, & illustrata a Joanne Fello, qui se Oxoniensem Episcopum dicit cum Annalibus Cyprianicis Joannis Pearsonii, & Dissertationibus Cyprianicis Henrici Dodvvelli. Tandem edita Parisiis cura Stephani Baluzii, & per Maurinum Monachum absoluta 1726.

S. Cyrillus Alexandriæ natus, & ejus-

ejusdem urbis Patriarcha, anno 412. obiit anno 444. Concilio Ephesino Generali III. anno 431. præfuit nomine S. Cælestini I. Papæ. Hæreticos omnes, Novatianos imprimis, & Nestorianos indefesso studio, & mirabili successu impugnavit. Ejus Opera magno semper in pretio habuere Catholici.

S. Cyrillus Jerosolymitanus, primum Catecheseon Magister, deinde Episcopus Jerosolymitanus anno 350. adfuit Concilio C.P. Generali II. anno 381. Editionem, Græco-Latinam, curavit Augustinus Touttèe, Maurinus Parisiis 1720. Inter ejus opera celebres sunt Catecheses Mystagogicæ ab eo adhuc adolescente, & ex tempore Jerosolymis prolatæ ad erudiendos tum accedentes ad Baptismum, tum recens Baptizatos; in iis Catholica doctrina dè præsentia reali, & substantiali Corporis, & Sanguinis Christi in Eucharistia evidenter adstruitur; & inde est quod Novatores nostri eas Cyrillo abrogare nituntur: Ipsi tribuendas aperte demonstrat ipse Casaubonus, Calvinista celebris.

De-

D

DEcretales seu Epistolæ Paparum trium priorum sæculorum collectæ ab Isidoro Mercatore versus finem VIII. sæculi, nunc ab omnibus fere Criticis etiam Catholicis rejiciuntur tanquam suppositæ, nec unquam a Pontificibus, quorum nomine inscribuntur, compositæ. Excipienda tamen est prima Epistola Sancti Clementis I. Papæ ad Corinthios, quæ ad nos usque pervenit cum fragmento secundæ.

Decretum Eugenii IV. Summi Pontificis ad Armenos continet compendiosas Instructiones datas Armenis circa Sacramenta, & Dogmata definita contra Eutychetem, & Monothelitas, quorum erroribus antea adhærebant. Decretum Eugenii datum fuit in publica Sessione Synodali celebrata in Ecclesia majori Florentiæ anno 1439. 23. Decembris. Est & Decretum aliud ejusdem Papæ pro instructione Jacobitarum.

Didymus, Alexandriæ natus anno circiter 309. utriusque oculi usu quinquennis puer licet orbatus, in omni eruditionis genere excelluit. Totam Scripturam Commentariis, & Dogmata plurima in Operibus suis exposuerat. Obiit

nonagenarius circa finem sæculi quarti. Paucissima ejus scripta supersunt. Discipulos habuit S.Hyeronimum, & Rufinum. Adversus omnes Hæreticos, præsertim Arianos validissime disputavit.

S. Dionysius Alexandrinus, Discipulus Origenis, Presbyter factus scholam Catechisticam tenuit. Episcopus Alexandriæ ordinatus anno 247. Obiit circa annum 265. Vocatus ad Synodum Antiochenam, per litteras sententiam suam indicavit de Paulo Samosateno, quem ne salutatione quidem dignatus est. Accusatus fuit apud Sanctum Dionysium Papam, quod scribens adversus Sabellium, in errorem oppositum impegisset, dicendo Filium Dei esse creaturam; Litteris Apologeticis ab hoc errore se purgavit.

S.Dionysius Areopagita, id est Areopagi Senator, a S. Paulo Apostolo ad Fidem conversus Athenis circa annum 50. Christi. Utrum in Gallias venerit; utrum Parisiensis Episcopus fuerit, & in Monte-Martyrum prope Parisios Martyr obierit; utrum author fuerit Operum, quæ sub ejus nomine vulgata sunt, ampla est disputandi, scribendique materies. Sententia nunc communis

nis Gallorum, & Parisiensium est cum Sirmondo, & Launojo, S. Dionysium Areopagitam esse omnino distinctum a S. Dionysio Parisiensi. Græcolatina editio operum, quæ sub ejus nomine recepta sunt, cum Scholiis Maximi Monachi, & Georgii Pachimeræ Paraphrasi prodiit Antuerpiæ 1634. studio Balthassaris Corderii e Soc. Jesu: cæterum eos libros post Hypatium Ephesinum Episcopum in Collatione Constantinopoli inter Catholicos, & Severianos habita an. 532. Cajetanus, & Valla, & Erasmus, & plurimi alii negant esse S. Dyonisii, quod nulla mentio eorum librorum fiat ab Eusebio, a S. Hyeronimo, aliisve ante S. Gregorium Magnum sæculo VI. Alias etiam addunt rationes: quibus Defensores respondent cum Natali Alexandro & aliis. A Dyonisio Alexandrino scripta fuisse quædam Scholia in Areopagitæ Opera testatur Maximus Monachus, nisi Dyonisium Rhetorem confundit cum Alexandrino. Eumdem a Cyrillo memorari Liberatus in Breviario, & a Chrisostomo dictum esse *Volucrem Cœli* Anastasius Bibliothecarius annotavit. Prodiit an. 1603. Coloniæ Gerardi Vossii studio ad Calcem Tomi 3.

Operum S. Ephrem, Sermo S. Jo; Chrisostomi antea parum cognitus, in quo leguntur ea verba, quæ Anastasius memorat. Photius in Bibliocheca ait se legisse librum Theodori Præsbyteri, quo demonstrabat genuina esseOpera S.Dyonisii: Gregorius M. Hom.24. in Evang. hunc vocat Antiquum, & Venerabilem Patrem.

Dionysius Carthusianus natione Germanus, Diœcesis Leodiensis (*Liege*,) obiit in Carthusia Kuræ-mundæ in Belgio (*Ruremonde*,) anno 1471 ætatis 69. professionis 48. vir morum sanctitate, & eruditione clarus; scripsit in omnes utriusque Testamenti, & Magistri Sententiarum libros. Numero Opusculorum parem fere habuit neminem inter Latinos.

Dionysius Exiguus a pusilla corporis statura, sed doctrina, & sanctitate magnus, natione Scytha, professione Monachus, & Abbas Romanus, obiit circa annum 550. aut aliquanto ultra, sed ante annum 556. Primus annos ab Incarnatione Christi supputavit. Opera ejus duo præcipua fuerunt, Codex Canonum Ecclesiasticorum, & Collectio Decretorum Pontificum Romanorum a Siricio ad Anastasium II. Di-

Diptycha erant Tabulæ Ecclesiasticæ continentes nomina præcipue orthodoxorum Episcoporum, sive mortuorum, sive vivorum, quæ recitabantur inter Missarum Solemnia. *Tria Diptychorum genera distinguit Card. Bona l. 2. Rer. Liturgic. c.* 12.

S. Dominicus, Hispanus, ex Canonico Regulari Ecclesiæ Oxomensis, Ordinis FF. Prædicatorum Author 1215., qui Ordo approbatus fuit ab Honorio III. anno 1216. *ex Nat, Alexand.* S. Dominici ingenium, & virtus maxime enituit in refellendis Mahumetanorum, & Albigensium Hæreticorum erroribus. Bononiæ obiit 4. Augusti anno 1221. & relatus in numerum Sanctorum a Gregorio IX. *De Scriptis S. Dom. Vid. Nat. Alexand.*

E

S. ELigius, patria Lemovicensis, professione Aurifaber, Dagoberto I. Francorum Regi familiaris, & postea Noviomensis (*Noyon*) Episcopus anno 646. obiit circa annum 663. Alii aliter ejus annos computant; dicunt Episcopum fuisse anno 640., & obiisse anno 659. Conciones quasdam, & Homilias ad populum habuit, quarum aliquæ supersunt.

Ennodius (Marcus Felix) Episcopus Ticinensis ab an. 490. ad 521. libellum *Apologeticum* edidit pro Symmacho, & quarta Synodo Romana sub eodem contra Schismaticos calumniatores; Liber is scriptus an. 503., & approbatus in V. Synodo laudatur sub nomine Symmachi. Epistolarum præterea libros novem scripsit, & varia opuscula edita a doctissimo P. Sirmondo, & inserta Tom. IX. Biblioth. PP. Ed. Lugd.

S. Ephrem, Diaconus Edessenæ Ecclesiæ in Syria, obiit circa annum 378. in Episcopum electus, statim in forum procurrit, & simulata dementia ordinationi se subtraxit. Hæreticos vehementer detestatus est, eorumque fraudes mira dexteritate sæpe detexuit, & refutavit. Ejus Opera, quæ pene omnia ascetica sunt, tanto olim in honore habita fuerunt, ut post Scripturam Sacram publice in quibusdam Ecclesiis legerentur. Editionem cum accuratissima versione Operum S. Ephrem curarunt ab anno 1732. Petrus Benedicti Soc. Jesu, tum D. Joseph Assemanni.

S. Epiphanius, Salaminæ in Cypro Episcopus circa annum 378. obiit circa annum 402. nonagenario major. Multa scri-

ſcripſit, ſed præcipue adverſus hæreſes octoginta. Panarium inſigne illud Opus veluti præſentiſſimum adverſus omnes hæreſes continet pharmacum: ſcripſit etiam Ancoratum, quod eſt veluti completa Fidei expoſitio ad continendos in fide homines idonea, inſtar anchoræ.

Evagrius, Epiphaniæ, quæ eſt urbs Syriæ, natus circa annum 537. quadriennis Grammaticorum ſcholas, poſtea Antiochiæ forum frequentavit: unde *Scholaſticus* dictus eſt. Ejus mortis annus incertus. Scripſit Hiſtoriam Eccleſiaſticam ſex libris contentam ab anno 431. quo damnata eſt hæreſis Neſtorii, uſque ad annum 594.

S. Eucherius ex Monacho Lirinenſi factus eſt Epiſcopus Lugdunenſis anno 434. obiit circa annum 454. Antequam in ſolitudinem ſecederet, matrimonium inierat, ex quo duos habuit filios, Salonium, & Veranium Epiſcopatus dignitatem poſtea adeptos. Eximium, & continua lectione dignum Opuſculum compoſuit de Contemptu mundi. Sermones ejus eloquentiſſimi paſſim in Breviariis novis leguntur. Alium fuiſſe etiam Eucherium, Lugdunenſem item Epiſcopum, VI. ſæculo quidam autumant, ſed immerito.

Eusebius, Emissenus in Syria Episcopus, floruit anno 341. & obiit circa annum 360. Arianæ fuit, juxta S. Hieronymum, signifer Factionis. Scripsit multas, sed breves Homilias: quæ tamen hactenus sub Eusebii Emisseni nomine vulgatæ sunt, non ipsi, sed partim S. Eucherio Lugdunensi, partim nonnullis aliis tribuendæ sunt.

Eusebius Pamphili, sic dictus ab arctissima ejus cum S. Pamphilo Martyre amicitia; natus est circa an. 270. Fuit Episcopus Cæsariensis anno circiter 315. anno 325. interfuit Concilio Nicæno, in quo ad Imperatorem Constantinum panegerym habuit. Obiit circa annum 340. multa scripsit Opera (præsertim Historiam Ecclesiasticam) per quæ de Ecclesia, & Eruditis omnibus bene meritus fuisset, nisi aliunde Arianis aperte favisset.

S. Eusebius, Vercellensis Episcopus, natione Sardus, missus est a Liberio Papa ad Constantium Imperatorem tunc in Gallia degentem an. 354. a quo obtinuit, ut Episcoporum cœtus celebraretur. Obiit circa annum 370. & colitur ut Martyr in Ecclesia Romana d: 16. Decembris, & revera ab Arianis exilium, fa-

famem, sitim, verbera, aliaque diversa supplicia perpessus est. Extant nonnullæ ejus Epistolæ, quæ robur Apostolicum, & religionem ejus sapiunt.

F

FAcundus, Hermianensis in Africâ Episcopus, floruit anno 540. Obiit post annum 550. Fuit acerrimus trium Capitulorum defensor, in quo sane erravit: nam ab universa Ecclesia in Concilio Cp. II. Generali V. damnata sunt anno 553.

Faustus, ex Britannia Aremorica oriundus (*Basse Bretagne*,) Presbyter, & Monachus Lirinensis, postea Episcopus Regiensis (*Riez en Provence*,) obiit fere centenarius circa annum 484. Præsul pius, & doctus, cujus festum celebratur die 16. Januarii in Ecclesia Regiensi. Lucidum Prædestinatianum ab errore revocavit per Epistolam, quam primo Synodus Arelatensis undecim, deinde Lugdunensis 27. Episcoporum, subscriptionibus suis confirmarunt. Illarum Synodorum impulsu scripsit libros de Gratia, & libero Arbitrio. Faustum multi Semipelagianum fuisse credunt, imò aliqui cum ma-

la fide, & pertinaci animo erraſſe dicunt.

Ferrandus Diaconus Carthaginenſis S.Fulgentii Ruſpenſis, cujus vitam ſcripſit diſcipulus. Claruit anno 553. uſque ad 550. quo circiter mortuus eſſe creditur. Scripſit multas Epiſtolas, & ex iis aliquas in gratiam trium Capitulorum.

S.Flavianus Patriarcha Cp. conſecratus anno 447. obiit anno 450. a Dioſcoro, Chryſaphio, aliiſque Eutychianis plurimis affectus ſuppliciis.

Flodoardus, Rhemenſis Canonicus, & Culmiſiacenſis Parochus, deinde Monachus, ſcripſit Chronicon ab an. 917. ad 966. quod mutilum fere quatuor primis annis prodiit primum opera Pet.Pithæi, adjecta aliquot annorum Appendice. Scripſit & Hiſtoriam Antiſtitum Rhemenſis Eccleſiæ libris IV. comprehenſam ad an.948., quæ Sirmondo primum curante typis mandata eſt. Plura eum ſcripſiſſe de Vitis Sanctorum metricè teſtis eſt *Joannes Bunderius*, qui vivebat an. 1550. in Indice MSS. Codicum Belgii ap. Nat. Alex. ſæc.X. cap.3. ar.39. Obiit an.966.

Florus, *Magiſter* dictus, Diaconus Lugdunenſis, floruit anno 837. Præclara

ra eruditione tantum sibi nomen comparavit, ut ab Ecclesia Lugdunensi electus sit ad refellendum Joannis Scoti Erigenæ errorem de *Præscientia, & Prædestin. & Lib. Arbit.* Scripsit *De Actione Missarum*: & Collectanea in S. Pauli Epistolas juxta Sirmondum. Ignotus est Mortis annus.

S. Franciscus Assisias natus anno 1182. circa annum 1210. ex Wadingo, Ordinem Fratrum Minorum fundavit approbatum postea in Concilio Lateranensi IV. anno 1215. Obiit 4. Octobris 1226. Sanctorum Catalogo adscriptus est anno 1228. a Gregorio IX. ejus Opera in unum volumen collecta sunt cum Operibus Sancti Antonii de Padua.

Freculfus Monachus Ord. S. Benedicti, deinde Ep. Lexoviensis scripsit Chronicon a Mundi exordio ad an. circiter 600. Christi. Obiit circa an. Ch. 850.

S. Fulbertus, Carnotensis (*Chartres*) Episcopus ab anno circiter 1007. usque ad annum 1028. quo obiit. Præsul liberalibus artibus valde excultus, sanctitate, & devotione erga beatam Virginem Mariam insignis.

S. Fulgentius natus est in Africa circa annum 467. Ruspensis Episcopus anno

 508.

508. obiit circa an. 533. Scripſit adverſus Arianos, quorum invidia, jubente Thraſimundo rege Wandalorum, exul ejectus eſt in Sardiniam inſulam, ſed poſtea revocatus decreto Hilderici an. 523. a ſuis honorifice exceptus eſt. Vocatus etiam fuit ſæculi ſui *Auguſtinus* ob defenſam ſancti Doctoris adverſus Semipelagianos doctrinam.

G

S. GAudentius Sancto Philaſtrio in Epiſcopatu Brixienſi ſucceſſit, a S. Ambroſio ordinatus circa an. 387. anno 405. a Synodo Romana, & Honorio Imperatore miſſus eſt cum aliis ad Arcadium Imperatorem Sancto Chryſoſtomo ſubinfenſum, ut eum pacatiorem redderet. Incertus eſt ejus mortis annus, qui fuit, ſecundum aliquos, 410. ſecundum alios 427. Scripſit vitam S. Philaſtrii, & multos Sermones ſeu Tractatus de variis argumentis.

Gelaſius Cyzicenus an. 475., & Gennadius Conſtantinopolitanus Patriarcha an. 458.

Gennadius, Maſſilienſis Presbyter, non autem Epiſcopus, ut quidam cenſuerunt, vixit uſque ad finem ſœculi quinti, & forte nonniſi ſequentis ſæculi

li

li initio obiit. De Scriptoribus Ecclesiasticis librum unum, alium de Dogmatibus Ecclesiasticis composuit. Semipelagianismi accusari solet.

S. Germanus, Antissiodorensis (*Auxerre*,) Episcopus, Floruit IV., & V. sæculo. Anno 429. a Gallicanis Episcopis missus est cum S. Lupo Trecensi Episcopo in Angliam ad refellendos,, & convertendos Pelagianos. Iterum postea ad Anglos eadem de causa reversus, Fidem Ortodoxam miraculis confirmavit, & post absolutam missionem profectus in Italiam obiit Ravennæ circa annum 448. 31. Julii.

S. Germanus, Patriacha Cp. ab an. 715. ad annum 730. quo ab impio Imperatore Leone Isaurico Inconoclasta e sede sua pulsus est nonagenario major; vixisse tamen creditur usque ad annum circiter 740.

Gerso, vide Joannes Gerso.

Gratianus, Italus Benedictinus floruit usque ad annum 1151. Decreta Canonica collegit, & ea simul conciliare nititur. Inscribitur ejus opus *Concordia discordantium Canonum*: Citatur semper sub nomine *Decreti*.

Goffridus Vindocinensis Abbas, & Car-

Cardinalis S.Priſcæ ab Urbano II. vixit ad an. 1130. Multa perpeſſus pro Romana Eccleſia. Scripſit libros 5. Epiſtolarum, Opuſcula 8., Sermones 51.

S. Gregorius Magnus vixit ad an. 604. Ejus Epiſtolarum *Regiſtrum*, ſeu *Regeſtum* conſtat XII. libris. Heterodoxi, atque inprimis Jameſius in Vindiciis Gregorianis, aliquot eius Epiſtolas ipſi abjudicant, ac præcipue 54. l. 7. de Diſciplina circa Lapſos, quam tamen eruditi cum Nat. Alexandro ab antiquis temporibus interpolatam concedunt, 64. l. 7., & 10. l. 11., & 32. l. 12., quam etiam deformatam concedit Nat. Alex. apud quem vide reſponſiones Catholicorum: *Privilegium S. Medardi* multos habet impugnatores cum Launoyo: alii tamquam legitimum tuentur cum Roberto Quatrimario, & Joanne Mabillonio in Apologeticis contra Launoyum. Scripſit Moralia in Job, Librum Paſtoralem, Homilias in Ezechielem, & in Evangelia: Libros Dialogorum, communi auctorum, & Codicum MSS. conſenſu, quidquid plures Heterodoxi, & nonnulli Catholici dubitaverint. Commentarios in Libros Regum, in VII. Pſalm. Pænitentiales, in Cantica negat eſſe S. Gregorii

gorii Magni Nat. Alexander. in sæc. VI. cap. IV. art. XVI. Ubi de Antiphonario, & Sacramentario ejus novis deinde accessionibus aucto.

Sanctus Gregorius, dictus *Nazianzenus*, quia natus est prope Nazianzum, & Nazianzenæ Ecclesiæ curam aliquamdiu, sublevandi patris sui illius urbis Episcopi causa, suscepit. Fuit Episcopus Sazimorum in Cappadocia, postea Cp. electus, & confirmatus a Concilio Cp. I. anno 381., quo tempore Episcopatu se lubens pacis causa abdicavit, & in patriam suam reversus in senectute bona quievit circa annum 390. 9. Maii ætatis circiter 65. S. Basilio fuit amicitia conjunctissimus, omni scientiarum genere præcellens, in Theologia summus: unde Antonomastice dicitur *Teologus*.

S. Gregorius Neocæsariensis *Thaumaturgus* dictus a dono miraculorum, quo maxime pollebat, fuit Origenis discipulus circa annum 254., & exacto sub tanto Magistro quinquennio Neocæsariensis Episcopus ordinatus est. Septemdecim tantum Christianos intrans reperit., & moriens totidem tantum Gentiles reliquit. Obiit circa annum 265.

Sanctus Gregorius Nyssenus D. Basilii Ma-

Magni, S. Petri Sebastæ Præsulis, Sanctæ Macrinæ Abbatissæ frater ipse sanctissimus, anno circiter 370. Nyssæ in Cappadocia Episcopus constitutus fuit. Ob Fidem Nicænam acerrime propugnatam a Valente Imperatore Ariano in exilium missus, exul octo annos in variis locis erravit. Sedi suæ postea restitutus anno 381. Concilio II. Generali interfuit, & vixit usque ad annum 394. Vocatus est a VII. Synodo œcumenica, *Pater Patrum*.

Sanctus Gregorius Turonensis natus est apud Avernos anno 544. ab avunculo Gallo Episcopo Avernensi (*Clermont en Auvergne*,) bonis litteris institutus, Turones petiit ubi primum Diaconus, deinde an. 573. Archiepiscopus, tandem anno 595. obiit. Scripsit Historiæ, sive Annalium Francorum libros 10., & alia quædam Opera de Miraculis plurimorum SS. Martyrum, Confessorum, & S. Martini.

H

HAlitgarius Cameracensis Ep. anno 823.

Haymo Episc. Halberstadiensis circa annum 840.

Herardus Turonensis anno 859.

S.Her-

S. Hermas Pauli Apostoli discipulus, de quo mentio habetur cap. 16. Epistolæ ad Romanos versu 14. dicitur obiisse anno 80. Scripsit Opuscula sub nomine *Pastoris* quæ magno in pretio habita sunt primis Ecclesiæ temporibus.

Hesichius, sive Isicius Ep. Salonitanus in Dalmatia V. sæc. tempore Zosimi, & S. Augustini, quorum extant ad eum Epistolæ.

Hesychius Patriarcha Hjerosolimitanus tempore Gregorii Magni, ut constat ex Ep. 40. L.

Neuter videtur auctor septem librorum explanationum in Leviticum, sed intermedius quidam Hesychius Presbyter Hyerosolimitanus, quem exeunte sæc. V. probabilibus argumentis conjicit Labbeus scripsisse Græce, licet opus a semibarbaro aliquo deinde versum sit, qui in quibusdam priscis codicibus *Presbyter Salonitanus* dicatur.

S. Hieronymus natus est Stridone in confinio Dalmatiæ, & Pannoniæ circa annum 329. Presbyter anno 378. Ordinatus a Paulino Antiocheno, obiit valde senex anno 420. Multos habuit variis temporibus, & in vario scientiarum genere Magistros, Gregorium Theologum,

gum, Apollinarium Laodicenum, Paulinum Antiochenum, Didymum Alexandrinum. Varios Hæreticos feliciter confutavit, inprimis Vigilantium, Helvidium, Jovinianum, Luciferianos, Pelagianos, Origeniſtas. A S. Proſpero dicitur Hebræo ſimul, & Graio, Latioque venuſtus eloquio, morum exemplum, mundique Magiſter.

Celebres ſunt recentiores Editiones Operum S. Hyer. *Maurina*, & *Veronenſis*, quæ majori eruditorum plauſu videtur excepta.

S. Hilarius Arelatenſis, primum Lirinenſis Monachus ſub S. Honorato, tum ejuſdem in Arelatenſi Epiſcopatu ſucceſſor anno 429. obiit anno 454. juxta Morerium anno 449. S. Hilarium vivum S. Leo I. Papa graviter excepit falſis contra eum accuſationibus deceptus: ſed re melius cognita mortuum debitis laudibus honoravit.

Hilarius, Diaconus Eccleſiæ Romanæ, una cum S. Euſebio Vercellenſi, aliiſque ejectus in exilium anno 355. incidit in Luciferianum ſchiſma, ac Rebaptizantium hæreſim: vocatus idcirco a S. Hieronymo Deucalion orbis. Videtur eſſe author Commentarii in omnes S. Pauli

li Epistolas, quod inter opera S. Ambrosii habetur, & idcirco vocatur *Ambrosiaster*, id est Pseudo Ambrosius.

S. Hilarius, Laicus, scripsit Epistolam ad S. Augustinum contra eos, qui tanti Doctoris doctrinæ circa Gratiam adversabantur. Falso hujus Epistolæ authorem aliqui fecerunt Sanctum Hilarium Arelatensem.

S. Hilarius, Pictaviensis Episcopus ante annum 355., in exilium missus est anno 356., revocatus ab exilio anno 360., obiit circa annum 368. Ab omnibus Sanctis Patribus coætaneis, & recentioribus impense laudatus est; a S. Hieronymo vocatur eloquentiæ Rhodanus. Ejus zelo conservata in Galliis Fides Catholica, Arianæ factionis adversarius constans eam viva voce, scriptis, frequentibusque Synodis debellavit.

Hincmarus, Benedictinus, Rhemensis Archiepiscopus anno 845. obiit anno 882. In pluribus Conciliis contra Gothescalcum Monachum (Ordinis etiam S. Benedicti) Prædestinatianum, primas partes habuit. Plura scripsit edita Parisiis Studio P. Sirmondi. Ipsius Epistolæ Historiam ejus temporis, & u-
tram-

tramque politiam illuſtrant: Plures habuit Controverſias cum Hincmaro Juniore Ep. Laudunenſi, cujus erat Avunculus.

S. Hippolytus, S. Irenæi Lugdunenſis diſcipulus, incertæ hucuſque ſedis Epiſcopus, in Italia Martyr obiit circa annum 230. Plura ſcripſit, quorum ſuperſunt quædam fragmenta tantum cum Cyclo Paſchali.

Honorius, Auguſtodunenſis Presbyter, & Scholaſticus, floruit circa annum 1120. Inter Opera plura ſcripſit ſeriem Romanorum Pontificum a S. Petro ad Innocentium II. anno 1130. electum; dedit, & Catalogum hæreſeon.

Hugo a S. Victore, aut Victorinus, natione Saxo, Canonicus Regularis in cœnobio S. Victoris Pariſienſis, obiit circa annum 1140. cognominari ſolitus, *alter Auguſtinus*, vel *lingua Auguſtini*.

Hugo Carenſis, ſive de Sancto Caro Delphinas ex valle Barchinonetæ ad Ebredunum, ex Ordine S. Dominici omnium primus Cardinalis factus ab Innocentio IV. circa medium ſæculi decimi tertii. *Concordantias Bibliorum* primus excogitavit, pieque obiit Lugduni,

ni, sepultus in Templo FF. Prædicatorum anno 1262.

I

S. IDelphonsus Ep. Toletanus ab an. 658. ad 667. scripsit lib. de Virginitate S. Marci, & ser. de S. Maria, quem Nierembergius edidit. Reliqua Opera sub ejus nomine Parisiis excusa pro suppostitiis habet Joannes Poza.

Idiota diu incognitus mansit. Is est Raymundus Jordanus, primum Præpositus anno 1381. Ucetiensis (*Vses*) deinde Abbas Cellensis. Sapientis illius Idiotæ Opera miram spirant pietatem.

S. Ignatius primum S. Petri Discipulus, deinde ejus in Sede Antiochena post Evodium successor anno 70. usque ad annum 107. aut 108. quo Martyr obiit Romæ sub Trajano. Septem Epistolas ad Smyrnenses, ad S. Policarpum, ad Ephesios, ad Magnesianos, ad Philadelphios, ad Trallenses, ad Romanos tanquam genuinum S. Ignatii opus agnoscunt eruditi. Ex iis Epistolis multa Fidei dogmata, inprimis Christi Divinitas, ejus in Eucharistia præsentia realis mire confirmantur, ex iis inquam non secundum vulgatas Editiones, sed secun-

cundum Editionem Usserii ex MSS. Anglicanis, & Vossii ex Cod. Medicæo. Usserius corruptelas omnes miniatis literis distinguit a verbis S. Ignatii.

Joachim, Abbas Ordinis Cisterciensis, ex Calabria oriundus, floruit XII. sæculo, & ineunte XIII. obiit. Ejus liber contra quasdam Magistri Sententiarum opiniones damnatus est in Concilio Lateranensi IV. sed intacta fuit Joachimi persona, quia vivus Opera sua judicio Sedis Apostolicæ subjecerat.

Joannes Cassianus, natione Scytha, in Bethleemitico Cœnobio educatus a pueritia, Ægypti Monasteria peragravit, & cum SS. Patribus frequentia de rebus Asceticis habuit colloquia, unde Collationes ejus prodierunt. Constantinopolim profectus, a Sancto Chrysostomo magistro suo Diaconus ordinatus, ab Innocentio I. Presbyter factus post captam ab Alarico Romam, Massiliam venit anno circiter 410. Duo Monasteria ibi fundavit. Obiit anno 448. juxta Labbeum, & juxta alios an. 435. Multa Opera tum ascetica, tum polemica adversus Nestorianos composuit.

S. Joannes Climacus, sic dictus ab Opere, cui Græce titulus est *Climax*, seu Sca-

Scala, obiit valde ſenex poſt tranſactos in Monaſterio montis Sinai annos 60. circa finem ſæculi VI., & juxta alios anno 606.

S. Joannes, Damaſcenus a patria dictus, floruit ſæculo VIII., ſub cujus medium obiit. Pro cultu ſacrarum Imaginum ſtrenue decertavit contra Imperatores Leonem Iſauricum, Conſtantinum Copronymum, & alios Inconoclaſtas. Multa Opera Theologica ſcripſit contra Eutichianos, & Neſtorianos.

Joannes Duns Scotus. Vide infra Scotus.

Joannes Gerſo Gallus Diœceſis Rhemenſis natus anno 1363. Doctor Pariſienſis anno 1392., & paulo poſt Cancellarius Univerſitatis. Anno 1414. interfuit Concilio Coſtantienſi Legatus Regis Galliæ, & Provinciæ Senonenſis. Concilio finito Pariſios reverti prohibitus Lugdunum ſe recepit, ubi reliquum vitæ tempus libris conſcribendis, & parvulis cathechiſandis in Æde Divi Pauli inſumpſit. Obiit anno 1429. menſe Julio, & in Eccleſia Sancti Laurentii ſepultus eſt. Mira fuit pietate affectus erga Divum Joſephum Beatiſſimæ Virginis Sponſum.

Joan-

Jonas, Aurelianensis Episcopus, IX. sæculo inter Episcopos celeberrimus, scripsit Apologeticum contra Claudium Taurinensem Episcopum Iconoclastam. Obiit anno 843.

Josephus, genere Hebræus, dignitate Sacerdos, claruit anno Christi 67. non solum apud suos, sed etiam apud Romanos, ita ut referente Eusebio, in urbe Roma statua donaretur, ejusque libri propria manu Titi subscripti in Bibliotheca publica fuerint collocati. Legitur præclarum de Jesu Christo testimonium *capite 4. l. 18. Antiquitatum Judaicarum*. An illud testimonium sit Josephi disputatur; longe probabilius est esse genuinum celeberrimi hujus Historici fœtum. Obiit Josephus circa finem primi sæculi.

S. Irenæus, S. Polycarpi primo discipulus, deinde Lugdunensis Presbyter, ac tandem post S. Pothinum Episcopus anno 178. Obiit Martyr paulo post annum 200., & forte ante annum 202. Scripsit Græce multa Opera, præcipue quinque libros adversus Hæreses.

S. Isidorus, Hispanus, successit in Episcopatu Hispalensi S. Leandro fratri suo circa annum 595. Obiit anno 636.

3. Apri-

3. Aprilis. Præfuit pluribus Conciliis, & ipsi Toletano IV. Nationali. Vocatur a Concilio Toletano VIII. Ecclesiæ Catholicæ novissimum Decus ... & in sæculorum fine doctissimus.

S. Isidorus Pelusiota ex vicina Pelusio urbe, dictus etiam Isidorus Presbyter, discipulus S. Chrysostomi, Monachus sanctitate, & eruditione insignis, claruit anno circiter 412. usque annum circiter 440. Supersunt authoris illius bismille, & duodecim Epistolæ, breves quidem, sed sacra eruditione refertæ.

Julianus Pomerius, in Mauritania Africæ natus, & Arelatæ in Gallia Presbyter ordinatus, exeunte sæculo V., & VI. ineunte floruit. Scripsit de Vita contemplativa, libros tres, qui S. Prospero tribuebantur olim, sed falso.

Justinianus Imperator ab anno 527. usque ad 565. scripsit plurima ad rem Ecclesiasticam spectantia: Sæviit adversus Nestorianos, & Eutychianos. Indixit Concilium V. Œcumenicum, in quo damnationem trium Capitulorum petiit, & obtinuit. Notæ sunt etiam *Institutiones* Justiniani de Rebus Civilibus.

S. Justinus, Philosophus, ad fidem

Christi conversus circa annum 133. obiit Martyr circa ann. 165. Inter alia scripta duas Apologias pro Christianis composuit, primam circa annum 140., alteram paulo ante mortem. In omnibus editionibus Apologia quæ primo loco ponitur, est reipsa secunda; & ea quæ secundo loco ponitur, est reipsa prima.

Juvencus, Presbyter Hispanus, carmine latino vitam Christi quatuor libris descripsit circa annum 330.

S. Ivo Episcopus Carnotensis, obiit 1115. ex Carnotensi Martyrologio. Scripsit Collectionem Decretorum, quæ *Decretum Yvonis* dicitur, & ut plurimi putant, etiam breviorem aliam, quæ Pannormia inscribitur. Præterea Epistolas 287., quæ Promptuarium sunt Ecclesiasticæ Disciplinæ: Item serm. 24. & Chronicon Breve de Regibus Francorum: Chronicon alterum a Nino, ad Ludovicum Pium, non Yvonis, ut nonnulli scripsere, sed Hugonis Floriacensis, ex duobus MSS. optimæ notæ in Bibliotheca Regalis Abbatiæ S. Victoris ad Muros Parisienses.

La-

L

LActantius Firmianus, sic dictus forte a Firmo Agri Piceni Urbe, fuit Arnobii discipulus. Obiit valde senex circa annum 325. aut 330. Ob singularem eloquentiam *Cicero Christianus* appellatur. Dicitur a S. Hyeronimo, in superstitionibus Gentilium refellendis solidior, quam in Religionis Christianæ dogmatibus confirmandis.

Lanfrancus natione Italus, ex Monacho factus est Prior Beccensis, postea Abbas S. Stephani Cadomensis, & tandem Cantuariensis Archiepiscopus, & Angliæ Primas. Ab anno 1070. usque ad 1089. quo obiit, acerrime disputavit contra Berengarium, eumque ita convicit, ut librum suum in ignem conjecerit. Vide Indicem hæreticorum V. Berengariani.

S. Leo Pont. Max. obiit an. 461. scripsit plures Epistolas, ac Sermones, de quibus, V. Natalem Alex. aliosque ab eo citatos. Epistolam de Chorepiscoporum privilegiis jamdudum rejecerant Morinus, ac Sirmondus. Legatur Josephus Antelmius in Dissertationibus Criticis De veris Operibus SS. PP., Leonis Magni, & Prosperi Aquitan,

contra Dissertationes Quesnelli in Editione Operum S. Leonis, quam ipse curavit.

Leo sextus Orientis Imperator, cognomento *Sapiens*: Patre Basilio Imperatore sic jubente coronatus est a S. Ignatio Patriarcha C. P. coram Anastasio Bibliothecario anno 870. Post varia fortunæ discrimina, mortuo patre, potitus Imperio invasorem Photium abjecit. Plura, & eximia conscripsit Opera præcipue Orationes, & Epistolam insignem ad Regem Saracenorum, de Veritate Christianæ Fidei, in qua aperte docet processionem Spiritus S. a Patre, & Filio.

Leontius Byzantinus, ex Advocato Monachus in Laura S. Sabæ prope Hyerosolimam, floruit sæc.VI., sub Justino Juniore, & Tiberio. Scripsit Librum *de sectis Hæreticorum, ac Synodo Chalcedonensi, in X. Actiones distinctum. Tres libros adversus Eutychianos, & Nestorianos, Duos adversus fraudes Apollinaristarum, item Solutiones argumentorum Severi &c.*.

Liberatus Ecclesiæ Carthag. Diaconus unus de Affricanis Trium Capitulorum defensoribus, Libellum scripsit de Hæresi

resi Nestoriana, & Eutychiana, cui *Breviarii* nomen indidit, post annum 564. Lege Præfationem Viri Eruditi *P. Garnerii* Soc. Iesu, in Liberati *Breviarium*, quod emendatissimum edidit, & Notis elegantibus illustravit.

Liber Diurnus Rom. Pontif. in lucem editus anno 1680, ex Antiquissimo Codice a P. Garnerio Soc. Jesu cum notis, & Dissert. Is probat Scriptum fuisse, *Librum Diurnum*, sæc. VIII. sub annum 714.

Liturgiæ sunt Rituales libri authoritate publica Ecclesiarum scripti, earumque usu comprobati, quibus preces, & ritus ad consecrandam, & administrandam Eucharistiam continentur. Plures vulgantur sub nomine sanctorum, Petri, Matthæi, & Marci, sed ostendunt critici non esse eorum Opus genuinum. Liturgia S. Jacobi dicta, est illis antiquior, ejusque authorem credunt S. Jacobum fratrem Domini, Cardinales Bellarminus, & Bona; excipiunt tamen quasdam Orationes, quæ postea additæ fuerunt. Aliæ multæ sunt Liturgiæ, ut SS. Basilii Cæsariensis, Cyrilli Alexandrini, Gregorii Theologi, Chrysostomi, &c.

Lucianus, Presbyter Antiochensis, in Scripturæ Sacræ, cujus peculiarem Editionem adornavit, studio versatissimus, pro fide Christiana Martyr obiit sub Maximino anno 312. ineunte. Accusatur a multis tamquam hæreseos Arianæ præcursor: huic accusationi locum dedere præcipui Arianismi fautores, qui S. Luciani fuerant discipuli. Ab hac labe eum excusat Baronius ad annum 311. Colitur ut Martyr 16. Januarii. Eximium illud de S. Luciano narratur, quod carcere conclusus, cum propter vincula, & plagas loco se movere non posset, symbola Eucharistiæ supra pectus suum ab adstantibus concaptivis poni jusserit, & sic sacrificium peregerit, cui tum ipse, tum adstantes participaverunt.

Lupus Abbas Ferrariensis, sive S. Petri ad Ferrarias Diœcesis Senonensis discipulus Rabani Mauri, idemque cum *Servato Lupo* obiit circa ann. 83. Extat ejus liber Epistolarum, sive de Tribus Quæstionibus, nimirum de lib. Arbitrio, de Prædestinatione Bonorum, & Malorum, & de Redemptione Sanguinis Christi.

Luitprandus, ex Ticinensi Diacono Ep. Cre-

Cremonensis sub Othone Imp, sæc. X. Scripsit Rerum suo tempore Gestarum Lib. 5. Sextus liber ab alio additus. Liber de Pontificum Rom. Gestis a S. Petro ad Formosum, qui sub ejus nomine una cum Anast. Bibliothecarii Pontificali, & Abbonis Floriacensis Epitome de Vitis eorumdem Pontificum opera Jo: Busæi prodiit, suspectus est Vossio, ac potius tribuitur Monacho Germano sub annum 895.

M

S. MAximus, Abbas, & Martyr, celeberrimam habuit an. 645. Disputationem cum Pyrrho Monothelita Expatriarcha Cp. Post abscissionem manus, & linguæ, obiit in exilio anno 662.

S. Maximus, Taurinensis Episcopus, (*Torino*) floruit V. sæc. Obiit valde senex post annum 465., sed utrum ad annum 470. pervenerit, aut etiam 476. ut aliqui credunt, incertum est. Plures egregie, & eleganti stylo Homilias conscripsit, quarum nonnullæ diu SS. Ambrosio, & Augustino sunt attributæ.

Melito, Sardensis Episcopus (*Sardi in Asia*,) anno 170. pro Christianis Libellum Apologeticum Antonino Impera-

peratori obtulit, ex quo quædam fragmenta Eusebius conservavit.

Metaphrastes Vide *Simeon*.

Micrologi Liber est de Ecclesiasticis Observationibus circa annum 1085. compositus, ut evincit Gregorii VII., & Anselmi Lucensis, velut hominum coetaneorum mentio: quis author fuerit, non satis compertum. Bernoni Augiensi adscribit Claudius Spencæus. At Guidoni Abbati S. Crucis Avellanæ Notarum Musicarum Repertori Possevinus, quos refellit Theophilus Raynaudus.

Minutius Felix, natione Afer; professione Causidicus, Romæ floruit circa annum 220. Scripsit elegantem Dialogum, cui nomen *Octavius*, inter Paganum accusantem, & Christianum vindicem, patronumque Christianorum. In hoc Dialogo Gentilium cultum, Deorumque prosapiam ingeniose sugillat.

Moschus (Joannes) sub initium sæc. VII. Auctor Prati Spiritualis, ut constat, ex Epistola ad Sophronium libro præfixa, & ex Photio in Bibliotheca, ubi hæc addit: *Multorum, Magnorumque Virorum, res præclare gestas aggregavit, quas partim oculis ipse spectavit,*

vit, partim recenti tunc auditione didicit .... Cæterum ex his omnibus industrius quisque, & Dei amans fructum capiens, numquam hujus scripti nimiam prolixitatem accusabit. Hic liber a VII. Synodo Act. IV., & a S. Jo: Damasceno Or. I. de Imaginibus laudatur sub Sophroni Hierosolymorum Archiep. nomine: Hujus erroris occasio fuit, quod Moschus Sophronio discipulo Pratum Spirituale dedicaverit; quod testatur tum Epistola præfixa, tum Photius. Vide Nat. Alex. in Sæc. VII. Cap. IV. art. III.

N

Nicephorus Callixtus, Monachus, floruit anno 1333. Scripsit Historiam Ecclesiasticam, ex præcedentium Scriptorum monumentis, Eusebii scilicet, Socratis, Sozomeni, Teodoreti, & Evagrii. Opus Nicephori cum delectu, & acri judicio legendum monent viri eruditi, quia multas fabulas continet, ex incertis, & dubiæ fidei Authoribus collectas.

S. Nilus, primum Cp. Gubernator; & B. Joannis Chrysostomi discipulus, in deserto Sinai solitariam vitam elegit. A Photio *vir divinus* appellatur, multa-

que egregia volumina edidisse dicitur. Circa annum 420. mortuus est, ejusque memoriam colit Ecclesia die 12. Novembris. Catalogum operum ejus vide ap. Labbeum de Script. Eccl.

O

B. ODo, Cluniacensis, Musicus, & Archicantor Ecclesiæ S. Martini Turonensis, postea Monachus, ac Cluniacensis secundus Abbas ab anno 927., usque ad annum 942., quo obiit Turonis. Plura scripsit Opera, quæ reperiuntur in Bibliotheca Patrum.

Odo, Cameracensis, primum Scholasticus Aurelianensis, dein Abbas S. Martini Tornacensis, demum Episcopus Cameracensis anno circiter 1105. obiit anno 1113. in Monasterio Aquicinctino (*Anchin*,) propè Duacum quò secesserat post suam, a Sede Cameracensi expulsionem ab Henrico IV. Imperatore, à quo investituram Episcopalem accipere noluerat. Ejus Opuscula habentur in Bibliotheca Patrum.

Œcumenius vixisse dicitur post annum 1000., sunt tamen qui ad annum 800., aut 900. revocent. Magnam Novi Testamenti partem, ex Veterum scriptis, præcipuè Sancti Chrysostomi, cujus brevia-

viator est, clarè, dilucidè, & concisè explicavit; undè vocatur sæpè *Scholiastes Græcus*.

S. Optatus, Milevitanus in Numidia Episcopus, acerrimus Donatistarum impugnator, claruit circa annum 368. Scripsit contra Parmenianum Donatistam, Episcopum de Schismate Donatistarum libros septem, quibus totius schismatis originem, & progressum aperit, schismaticorum fraudes, ac mendacia refellit, doctrinamque Ecclesiæ tuetur non modeste minùs, quàm doctè, & acutè.

Ordo Romanus est Liber de Divinis Officiis, & Ministeriis per totius anni circulum, scriptus circa annum 730. ejus author penitùs ignoratur; non malè tamen conjicitur fuisse aliquem ex præcipuis Romanæ Ecclesiæ Clericis.

Origenes, natus Alexandriæ circa annum 185. filius Leonidæ Martyris, discipulus S. Clementis Alexandrini, ejusque successor in Præfectura Scholæ Alexadrinæ, Presbyter ordinatus est anno ætatis suæ 42. Obiit circa annum 252. Celebris fuit Origenes doctrina, amore castitatis, Fidei in carceribus, & tormentis confessione; propter errores tamen benè multos, qui in ejus Libris

 lege-

legebantur, sive ab ipso conscripti; sive ab aliis inserti variis in locis condemnatus est. Innumera scripsit volumina, quorum pars magna ad nos usque non pervenit: supersunt adhuc multa, inter quæ libri contra Celsum plurimi fiunt.

Osius Cordubensis in Hispania Episcopus præfuit Concilio Niceno, anno 325. nomine S. Sylvestri Papæ. Vocatus est *Pater Episcoporum, & Conciliorum*, quibus benè multis præfuerat. Annos 100. natus exilio, ærumnis, plagis, & mortis metu lapsus est, & Syrmiensi secundæ Formulæ Arianæ subscripsit; sed instante morte, ait S. Athanasius, (*in Ep. ad solitarios*) vim sibi illatam quasi Testamento declaravit, & Arianam hæresim anathemate feriit.

Otho Frisingensis Leopoldi Marchionis Austriæ filius, Conradi III. Imperatoris frater, Monachus Cisterciensis, Abbas Morimundensis, deindè Episcopus Frisingensis sanctissimè obiit in monasterio Morimundensi anno 1158. Scripsit Chronicorum libros septem ab initio mundi ad sua usque tempora, idest ad annum 1146.

B. Pa-

P

B. PApias, Hierapolitanus Episcopus in Phrygia, S. Joannis Apostoli Discipulus, & S. Polycarpi sodalis, ex malè intellectis Scripturæ quibusdam textibus finxit mille annorum regnum, in quo Beati post resurrectionem corporum cum Christo corporaliter regnarent. V. Indicem Hæreticorum V. Millenarii.

Paschasius, Diaconus Ecclesiæ Romanæ, floruit ab anno 492. ad 512. Olim ipsi tribuebantur lectissimi, & luculenti libri *de Spiritu Sancto*, quos eruditi Critici nunc tribuunt Fausto Regiensi.

Paschasius Radbertus, Gallus, natus est circa annum 786. Monasticum habitum induit in Monasterio Corbejensi cui præfectus est anno 844. Copiosè scripsit de veritate Corporis, & Sanguinis Domini in Eucharistia. Obiit anno 851. 26. Aprilis. De eo multa in Tractatu de Eucharistia, ubi demonstratur non potuisse Paschasium introducere novum de præsentia reali dogma, ut fingunt Albertinus, Claudius, Laroquanus, Basnagius, & alii Ministri Calvinistæ.

S. Pacianus Episcopus Barcinonensis (*Barcellona*) floruit circa annum 370. Obiit admodum senex sub Theodosio ver-

versus annum 390. Nonnulla scripsit Opuscula de Baptismo, ad pœnitentiam Parænesim, id est exhortationem. Inter ejus Opera maximè commendantur Epistolæ contra Novatianos; Ob castitatem, & eloquentiam à S. Hieronymo collaudatur.

S. Paulinus Nolanus, patria Burdigalensis, natus circa annum 354. Presbyter anno 393. Nolæ in Campania Episcopus circa annum 410. obiit anno 431. 22. Junii. Clarissimorum sui temporis virorum scilicet Ambrosii, Augustini, Hieronymi &c. elogiis, præcipuè ob insignem in pauperes misericordiam, nobilitatus est.

Petrus Blesensis (*Blois*) floruit ab anno 1160. ad 1200. Ex Canonico Bituricensi, Bathoniensis in Anglia, posteà Londinensis Archidiaconus, & Archiepiscopi Cantuariensis Cancellarius, & ipsius Regis Procancellarius, Alexandri III. Papæ nomine ad Sultanum Iconii scripsit Epistolam de Institutione Fidei.

Petrus Cluniacensis Abbas, qui & Petrus Venerabilis an. 1123.

Petrus Comestor, sive Manducator Decanus primum S.Petri Trecensis,deinde

de Parisiensis Ecclesiæ, & Accademæ Cancellarius, ac tandem ap. S. Victiorem Canonicus Regularis, qui *Author Historiæ Scholasticæ*, sive enarrationis Historicorum voluminum S. Scripturæ: fuit Gratiani, & Petri Lombardi temporibus, iis tamen Junior., sive sub finem sæc. XII.

S. Petrus, *Chrysologus* ob eloquentiam dictus, Episcopus Ravennæ in Italia ordinatus paulò post annum 430., obiit circà annum 450. Multi supersunt Sermones ejus, & brevis, sed luculenta ad Eutychen hæresiarcham Epistola.

S.Petrus Damiani(sic dictus à Damiano fratre suo, quem semper patris loco veneratus est) ex Monacho Benedictino Episcopus Ostiensis, & Cardinalis; multis pro Ecclesia Romana, & Cleri reformatione legationibus, ac laboribus perfunctus gloriosè obiit anno 1072. ætatis 66. præclaram virtutis,ac doctrinæ famam consecutus.

Petrus, natione Lombardus, vulgo dictus *Magister Sententiarum*, floruit ab anno 1141. Episcopus Parisiensis anno 1159. creatus est. Obiit anno 1164. 20. Julii. Sententiarum Libros quatuor Commentariis illustrarunt

runt posteà innumerabiles Theologi.

S. Philastrius, Brixiensis Episcopus, obiit circa annum 390. S. Ambrosio maximè familiaris fuit. Scripsit librum de Hæresibus, qui Catholicæ veritatis amorem undequaque spirat. Auxentio Mediolanensi Arianorum Duci animosè restitit invictus Fidei Nicænæ defensor.

Philo, Judæus Alexandrinus de genere sacerdotali; claruit anno 40. Variam, ac multiplicem Sacrorum Voluminum expositionem edidit; sed, relicto litterali sensu, allegoricum præcipuè sectatus est.

Photius S. Tharasii Patriarchæ Constantinopolitani ex sorore Nepos, schismatis quidem auctor fuit, sed doctrina claruit non vulgari: *Bibliothecam* imprimis reliquit, qua libros a se lectos recensuit, censorium de iisdem judicium tulit, multorum excerpta, & fragmenta transmisit ad posteros: opus hoc scripsit, cum Legatus in Assyria esset. Ipsum Græcè, & latine edidit Andreas Schottus Soc. Jesu.. Composuit *Nomocanonem* ex Canonibus Apostolicis, & Conciliorum collatis cum Legibus Imperatorum Romanorum. Scripsit *Epitomen* VII. Conciliorum œcumenico-

nico-

nicorum, *Tractatum de Voluntatibus in Christo*, *Dissertationes de Divinitate*, & *Incarnatione Christi* ab Henrico Canisio Tom. V. Antiquæ lectionis editas: *Commentarium in Epistolas Pauli*, ex quo multa in catenam suam derivavit Œcumenius, ut Andreas Schottus in Præf. observat. *Epistolas* scripsit 248. quas e MSS. Cod. Bodlejano cum auctario quinque aliarum ejusdem de *Rebus in Jure Orientalium dubiis*, edidit Richardus Montacutius ex Protestantibus: *Sermonem* ejusdem in *Nativitatem B. Mariæ* edidit Combefisius Tom. I. Auctarii Bibliothecæ PP. Græco-latinæ. Inter Photii Epistolas eminet, quam Scripsit ad Michaelem Bulgarorum Regem *de Officio Principis*.

S. Phæbadius, Aginnensis Episcopus in Gallia, anno 359. interfuit Concilio Ariminensi, ubi pro Fide Nicæna egregiè decertavit. Præfuit anno 384. Concilio Cæsar-Augustano contra Priscillianistas. Vivebat adhuc anno 392. quo S. Hyeronimus texebat Catalogum Scriptorum Ecclesiasticorum, in quo, capite 108. hæc leguntur: *Phæbadius Aginni Galliarum Episcopus edidit contra Arianos librum; vivit usque hodiè decrepita senectute*.

S. Po-

S. Polycarpus à S. Joanne Magistro suo Smyrnensis Episcopus creatus. Valdè probabiliter conjicitur eum esse Angelum Smyrnæ, de quo tam præclara habet S. Joannes Apocalypsis capite secundo. Sexaginta, & ampliùs annos Smyrnensem Ecclesiam rexisse S. Polycarpum certum est: at quo anno Martyr S. obierit non planè constat. Alii cum Eusebio dicunt obiisse anno 167. alii 169. alii 175. quidam verò 147.

S. Prosper, patrià Aquitanus, non Episcopus, ut diù creditum est) sed laicus, & aliquandiù S. Leoni I. Papæ ab Epistolis, seu Secretarius, obiit circà annum 460. Multa edidit Opera contra Pelagianos, tùm stricta, tùm solutà oratione. Doctrinæ S. Augustini addictissimus fuit, & ad S. Præsulem scripsit contra Gallos, qui S. Doctoris circa gratiam, & prædestinationem sententiæ adversabantur.

Prudentius Hispanus Poeta, Laicus, natus Cæsar-Augustæ circa annum 348.; floruit ab anno 405. usque ad obitum, cujus annus ignoratur. Supersunt ejus Opera Poetica plurima, inter quæ principem locum tenet liber de *Coronis*, in quo plurimorum Martyrum describit certamina, & victorias. Ra-

R

Rabanus Maurus, Alcuini Discipulus, Monachus, & posteà Abbas Fuldensis, tandem Moguntinus Archiepiscopus anno 877. anno sequenti collecta Moguntiæ Synodo Gothescalcum præsentem invictis argumentis confutatum ad Hincmarum Rhemensem carceri includendum remisit; ejusdem errores paulò post variis Opusculis strenuè oppugnavit. Obiit vir sanctissimus, & doctissimus anno 856. 4. Februarii.

Ratramnus, Corbejensis Monachus, posteà Abbas Orbacensis, obiit versùs annum 870. Scripsit Librum de Corpore, & Sanguine Domini adversus Paschasium Radbertum; sed in eo non negat præsentiam realem Corporis Christi in Eucharistia; ut fusiùs demonstrari solet in Tractatu de Eucharistia. Ratramnus fuit ex iis, qui errore facti personæ Gothescalci faverunt, non autem ejus erroribus. Jussu Episcoporum Gallicanorum respondit objectionibus Græcorum missis à Nicolao I. anno 867. ad dictos Episcopos.

Raymundus Lullus, de quo ingens apud Criticos est controversia, obiisse dicitur anno ætatis 80. anno 1315.

S. Ray-

S. Raymundus de Pennafort, Barcinone natus annorum 45. ordinem FF. Prædicatorum ingressus *Scripsit Summam Casuum Conscientiæ, qui solent in Foro Pœnitentiæ occurrere, Magnæ doctrinæ, atque auctoritatis, & tam Confessariis, quam Confitentibus valde utilem, ac necessariam, inquit Clemens VIII. in Bulla Canoniz.* Scriptam antequam Romam à Gregorio IX. vocaretur, ex veteri MS. probat Diago ap. Nat. Alex.; qui ex aliis Monumentis putat colligi eam fuisse scriptam, aut perpolitam Romæ post Decretales Greg. IX. quas trium annorum spatio collegit: Addit scripsisse *de Ratione visitandæ Diœceseos; Modum juste negotiandi pro Mercatoribus*, denique *de Bello, ac Duello*. Ob anno æt. penè 100. Ch. 1275.

Regino Prumiensis in Diœcesi Trevirensi Abbas electus an. 945., verum potentia æmulorum dejectus. Edidit Chronicon in duos Libros distinctum ab Adventu Domini ad 908. Appendix pertingit ad an. 967. Ejus Tractatus de Disciplinis Ecclesiasticis, ac Religione Christiana jussu Ratbodi Trevirensis Archiepiscopi exaratus, atque in 90. ferme Capitula divisus, teste Trithemio collectio est Canonum. S. Re-

S. Remigius, Lugdunensis Archiepiscopus ordinatus anno 853. præfuit Concilio III. Valentino anno 855., & variis Episcoporum Conventibus, Tullensi, Lingonensi, obiit 28. Octobris anno 875. Nomine Ecclesiæ Lugdunensis respondisse fertur tribus Epistolis, quas Hincmarus, Pardulus Laudunensis, & Rabanus miserant ad Amolonem, cui Remigius successerat; aliudque opus scripsisse contrà Capitula Carisiaca (*de Quierzi*) quibus confirmatur damnatio Gothescalci; verùm hos libros nec Ecclesiæ Lugd. nec B. Remigio tribuendos esse satis perspicuè contendunt duo authores moderni, Honoratus scilicet a S. Maria Carmelita Discalceatus eruditissimus, & Joannes B. Duchesne S. Jesu in libro gallico, cui titulus le *Predestinatianisme*.

S. Remigius Rhemensis, in pago Laudunensi quasi miraculosè ex vetulis jam parentibus natus anno 471. 22. ætatis suæ anno, Rhemensis Episcopus constitutus est; Clodovæum Francorum Regem ad Fidem conversum baptizavit ipsa nocte Natalis Domini, anno 496. Obiit anno ætatis 96. Episcopatus 74.

Richardus S. Victoris, natione Scotus,

tus, Monasterii Victorini Parisiensis Canonicus Regularis obiit anno 1173. vir, inquit Sixtus Senensis, honestate conversationis, & eruditionis doctrina conspicuus; scripsit præcipue de asceticis.

Robertus de Sorbona à natali vico (*Sorbon*) dictus, S. Ludovici Galliæ regis Pœnitentiarius, aut saltem Sacellanus, Canonicus primùm Svessionensis, deindè Parisiensis florebat anno 1252. quo Collegii Sorbonici fundamenta jecit. Obiit circa annum 1273.

Rufinus, Aquilejensis Presbyter, S. Hieronymi primùm amicus, deindè adversarius, Origenis Apologista, varios Græcorum libros latinè transtulit, nempè Josephi Antiquitates Judaicas, Bellum Judaicum, & duos libros contrà Appionem, Historiam Eusebii, Recognitiones S. Clementis &c. Scripsit etiam ipse plura Opera.

Rupertus Abbas Tuitiensis in Diœcesi Coloniensi obiit 1135. Plurium Operum Author, in quibus sunt Commentariorum de Sanctissima Trinitate, & operibus ejus libri 42. De Victoria Verbi Dei libri 13.: De Divinis Officiis libri 12. de quorum authoritate diu est dubitatum,

tum, præterea in multos S. Scripturæ libros Commentaria. Notatur, quod circa mysterium Eucharistiæ non recte scripserit, significans panem assumi a Verbo Divino, quemadmodum assumpta est Humanitas.

S

SAlvianus, Massiliensis Presbyter (non vero Episcopus, ut aliquando creditum est (claruit ab an. 440. usque ad annum 495. ante quem non obiit. Eximia sunt ejus Opera de Providentia Dei, & adversus avaritiam.

Scotus (Joannes Duns Hibernus) ex Ordine S. Francisci Doctor Parif. Subtilis dictus. Immaculatæ Conceptionis Beatissimæ Virginis defensor inclytus: floruit maxime XIV. sæculo. Obiit Coloniæ die 8. Novemb. anno 1308. natus annos 43. aut secundum alios 34. tantum: tam brevi spatio innumera fere ingenii sui monumenta reliquit. Non est confundendus doctor Subtilis cum altero Joanne Scoto Erigena seu Hiberno, qui IX. sæculo vixit, & cujus scripta crassis, ac fœdis scatent erroribus.

Sedulius Presbyter in Italia Philosophiam, & Poesim didicisse legitur, in Achaja de Jesu Ch. scripsisse. Extat *Pascha-*

ſchale Carmen de Chriſti miraculis, & Paſchale opus ſoluta oratione circa anno Ch.430. Utriuſque operis meminit cum laude Gelaſius Papa in Can. Sancta Romana diſt.5. ſunt & alia ejuſdem *Carmina* tomo 8. Bibliothecæ PP. Pariſienſis 1624. Aliud opus *Collectionum* contendit Labbe ipſius fuiſſe, ſed Collectaneum ſeu expoſitionem in omnes Ep. Pauli eſſe alterius Sedulii Epiſcopi Scoti qui poſt an.700. vixit.

Severus Sulpitius Presbyter Aginnenſis SS. Phæbadio, Auguſtino, Hieronymo, Paulino familiaris, S. Martini diſcipulus, cujus vitam ſcripſit. Hiſtoriam Sacram compoſuit, eamque ab initio mundi ad annum 400. perduxit, quo maxime tempore floruit. Sub finem vitæ a Pelagianis deceptus eſt, ſed culpam agnoſcens, quam loquendo contraxerat, ſilentio expiavit.

Sidonius Apollinaris natus eſt Lugduni anno 435. Variis in ſeculo Præfecturæ, & Senatoriæ dignitatis perfunctus honoribus, anno 472. Epiſcopus Arvernorum (*Clermont in Auvergne*) conſecratus eſt. Obiit circa ann. 487. vir in divinis Scripturis doctus, & in diſciplinis ſæcularium litterarum ſuo tem-

tempore omnium opinione eruditissimus. Scripsit tam metro, quam soluta oratione multa præclara Opuscula.

Simeon Metaphrastes floruit ab anno 950. aut ulterius præsertim sub Constantino Phorphyrogenito: fuit Imperatoribus a secretis, & intimis consiliis, ac Summus Logotheta: Scripsit Vitas Sanctorum, ut Bellarminus quidem scribit, *Multis additis ex proprio ingenio, non ut res gestæ fuerunt, sed ut geri potuerunt: addit multa Colloquia, sive dialogos Martyrum cum Persecutoribus, aliquas etiam conversiones adstantium Paganorum in tanto numero, ut incredibiles videantur; denique Miracula plurima, & maxima, in eversione Templorum, & Idolorum, & in occisione persecutorum, quorum nulla est mentio apud veteres Historicos*. Displicet hæc censura Bollando in Præf. generali ad Vitas SS. §.3. Asserit gratis dici Colloquia conficta, etsi forte explicatius proposita; cum tot, tantæque Provinciæ tantillo tempore ad Christum conversæ sint, id factum non esse sinè magnis Miraculis: Vid. loc. cit.

Stephanus Edvensis, sive Augustodunensis Episcopus an. 1112.

Strabus Walafridus Abbatiæ Fuldensis Monachus, & deinde Abbas Divitis, seu Majoris Augiæ ad Rhenum ex Rabani Mauri Operibus Librorum Sacrorum expositionem decerpsit, atque ex illis, aliisque nonnullis circa annum 840. Glossam composuit, quæ *Ordinaria* dicitur, & *Magistralis*; quæ a posterioribus deinde aucta, & ornata est, præcipue ab Anselmo Laudunensi, adiectis PP. Sententiis. Alteri quidem Strabo Fuldensi Monacho hoc Opus adscribunt Trithemius, Sixtus Senensis, Possevinus, Bellarminus; Canisius tamen, & Vossius Fuldensem Strabum eumdem faciunt cum hoc Strabo Augiensi Abbate. Scripsit etiam Librum de *Divinis Officiis*, sive *Exordiis Rer. Ecclesiasticarum*.

Socrates natus Cp. circà annum 380. Historiam Ecclesiæ scripsit, eamque à Constantini Imperatoris primordiis usque ad annum 439. perduxit; accuratum esse hoc Opus animadvertit Valesius. Novatianis paulò faventior fuit Socrates, sed eorum dogmati non consensit.

Sophronius Episc. Hyerosolymitanus an. *636*.

Sozomenus, patria Palæstinus, professio-

fessione Causidicus, Historiam Ecclesiasticam elucubravit annos 115. complectentem ab anno 324. ad annum 440. quo eam dedicavit Theodosio Juniori. Vincit Socratem coævum Historicum sermonis elegantià, sed à Socrate vincitur judicii maturitate.

Symmachus. Vide V. Aquila.

T

Tertullianus (Quintus Septimius Florens) Africanus Carthaginensis natus ex ethnicis parentibus paulò post medium II. seculi, ad fidem conversus circà annum 185., Presbyter factus circà 192. Speciosis Montanistarum jejuniis, & vigiliis deceptus, illorum sectam amplexus est. Obiit valdè senex circà annum 220. Multa scripsit Opera sale, & acumine plena: Ejus Apologeticus adversùs Gentes, & Liber de *Præscriptionibus hæreticorum* singularem laudem merentur.

Theodoretus, natione Syrus natus est circa annum 386., Cyri Episcopus creatus anno circiter 420. obiit anno 457. aut 458. septuagenario major. Fuit condiscipulus Joannis Antiocheni, & Nestorii; S. Cyrilli Anathematismos tanquam hæreses impugnavit. Conci-

lio Ephesino noluit vocatus interesse; sed cum Joanne Patriarcha Antiocheno, aliisque Orientalibus Episcopis in consessum clandestinum abiit. In Calcedonensi Concilio tandem anathema dixit clarè Nestorio; nec alià conditione à Patribus Concilii potuit suscipi: ejus tamen scripta adversus Cyrillum damnata sunt in Concilio V. Generali. Scripsit Historiam Ecclesiasticam ab anno 322. ad annum 427. perductam, multosque Commentarios in Sacram Scripturam.

Theodorus Cantuariensis Episc. an. 697.

Theodorus Studites Abbas circa annum 810.

Theodotion, Vide V. Aquila.

Theodulfus, natione Italus, Abbas Floriacensis (Gall: *Benoìt sur Loire, Diocese d'Orleans*) posteà Episcopus Aurelianensis antè annum 794. consecratus. Carolo Magno ob virtutem, & eruditionem carus, & familiaris. Circa annum 810. accusatus conjurationis cum Bernardo Italiæ Rege adversùs Ludovicum Pium Bernardi patruum, in Monasterium Andegavense detrusus fuit, sed paulò post comperta ejus innocentia Rex è carcere liberatum, Aureliam remisit. Obiit circa annum 821.

Theo-

Theophilactus, Archiepiscopus Acridæ in Bulgaria, in lectione Operum S. Chrysostomi versatissimus, floruit circa annum 1071. Obiit versùs finem sæculi XI. Multis Commentariis Scripturam Sacram explicavit, grandioribus S. Chrysostomi voluminibus velut in epitomen redactis. Non benè sensit de Processione Spiritus Sancti à Filio.

Theophilus Alexandrinus an. 385.

S. Thomas Aquinas natus anno 1224. Anno 1241. Ordinis S. Dominici habitum induit. Anno 1255. Doctor Parisiensis. Post recusatum Archiepiscopatum Neapolitanum à Clemente IV. oblatum, vocatus anno 1274. à Gregorio X. ad Concilium Lugdunense, in itinere obiit 7. Martii ætatis anno 50. Nota est omnibus S. Thomæ eruditio, subtilitas, fœcunditas ingenii cum sanctitate, castitate, & modestia incomparabili.

Thomas Valdensis, Anglus, Carmelita, obiit Rothomagi (*Rouen*) 3. Novembris anno 1430. Adversus Hussitas, Wiclefistas, & alios sui temporis Hæreticos exactissimè disseruit Thomas Valdensis Ordinis sui, & Theologiæ eximium decus.

V

VEnantius (Honorius Clementianus Fortunatus) gente Italus, post sibi sanatos ope S. Martini oculos Turones, postea Pictavium petiit, & hujus urbis Episcopus consecratus est. Ob raras ingenii dotes, & eximiam Rhetoricæ, ac Poetices scientiam celebris fuit. Sanatus fuit à S. Martino antè annum 560. In vivis adhuc erat anno 600. Ignoratur ejus Ordinationis, & mortis annus.

S. Vincentius Lirinensis Monachus, & Presbyter, S. Lupi Trecensis Episcopi, ut quidam autumant, frater, anno 434. scripsit Opusculum egregium, cui titulus *Commonitorium adversus Hæreses*.

Victor Tununensis, seu Tononensis in Affrica Episcopus, Trium Capitulorum acerrimus propugnator, eaque de causa in Ægyptum deportatus jubente Justiniano, ac tandem Constantinopolim translatus, & Monasterio inclusus obiit circa an. 566. Ex Chronico, quod ab initio Mundi ad initia Justini Junioris exaraverat, teste Isidoro Hispalensi cap. 25. de Script. Eccl. superest tantum postrema pars, quæ ab an. 444. in quo desierat Prosper, ad an. 565. pertinet:

tinet: quod Chronicon continuavit Joannes ex Biclariensi Abbate Gerundensis in Hispania Episcopus ad an. 590.

Usuardus, natione Gallus, S. Germani Parisiensis Monachus Benedictinus, floruit IX. sæculo. Circa annum 870. scripsit Martyrologium, quo Romana Ecclesia, ac permultæ aliæ utuntur.

Y

S. YVo, patrià Bellovacensis (*Beauvais en Picardie*) Episcopus Carnotensis ordinatus anno 1093. obiit anno 1115. aut sequenti, 23. Decembris. Præceptorem habuit Lanfrancum, de quo suprà. Plura egregiè conscripsit, Sermones nimirum 22., Epistolas 287. Chronicon de Regibus Francorum, & Canonum Collectionem, vulgò *Decretum Yvonis* appellatam. Ejus festum celebrat Ecclesia Carnotensis: Canonici verò Lateranenses illud etiam celebrant ex licentià S. Pii V. Papæ.

Z

ZOnaras (Joannes) Græcus, floruit initio XII. sæculi. Aula Imperiali abdicata, in qua honorificentissimè versatus fuerat, insignia munera obeundo, inter Monachos Basilianos cooptatus est. Plures edidit Tractatus, &

præcipuè Annales Scripsit ab Orbe Condito ad an. 1118. Alexii Comneni fatalem. Commentarios etiam exaravit in Canones Apostolorum, & SS. Conciliorum, nec non in Epistolas Canonicas SS. PP. Dionysii, & Petri Alexandrinorum, Gregorii Thaumaturgi, & Basilii. Canonum porro, & reliquarum Epistolarum Canonicarum expositionem eamdem esse cum illa, quam Theodorus Balsamon affert, Viri eruditi jamdiu observarunt. Uter ab altero mutuatus sit, uter altero prior fuerit non satis constat.

Collatas inter se Majorum sententias lector consulat eorum, qui diversis licet temporibus, & locis, in unius tamen Ecclesiæ Catholicæ communione, ac Fide permanentes Magistri probabiles extiterunt; & quidquid non unus aut duo tantùm, sed omnes pariter uno eodemque consensu apertè, frequenter, perseveranter tenuisse, scripsisse, docuisse cognoverit; id sibi quoque intelligat absque ulla dubitatione credendum

Necesse est omnibus Catholicis, qui sese Ecclesiæ legitimos filios probare student, ut Sanctorum Patrum Fidei inhæreant, adglutinentur, immoriantur: pro-

prophanas verò novitates detestentur, horrescant, persequantur. Concilio enim Ephesino divinitùs placuit, nihil aliud posteris credendum decernere, nisi quod sacra sibi consentiens Sanctorum Patrum tenuisset antiquitas. Vincentius Lirinensis in Commonitorio.

INDEX HÆRETICORUM,

Aliorumque ab Ecclesia damnatorum.

A

ABaelardus (Petrus) natus anno 1079. in Diœcesi Nannetensi (*Nantes en Bretagne*) anno 1115. Parisiis Theologiam docuit. Castitas ejus, & fides triste naufragium passæ sunt: castitas quidem, dùm Heloissam Virginem Fulberti Canonici Parisiensis neptem, quam in discipulam acceperat, defloravit. Fides autem, dùm de Trinitate, & de Christo perversè sensit: Hæc de eo S. Bernardus *Ep. 192. ad Guidonem Cardinalem*. Cùm de Trinitate loquitur, sapit Arium: cum de Gratia, Pelagium; cum de persona Christi, sapit Nestorium. Ab eodem S. Bernardo convictus in Concilio Senonensi anno 1140. damnatus est. Obiit 21. Aprilis an. 1142. ætatis 63. feliciter pœnitens, & Monachus Cluniacensis.

Acaciani ab Acacio Eutychiano, qui Cp. Ecclesiæ præfectus est ab an. 471. ad

ad annum 488. quo obiit. Damnatus est à S. Felice II. qui juxta alios III. dicitur.

Acæmetæ, Monachi Scythiæ, dicti Acæmetæ, id est Insomnes, quia in plures turmas divisi, alii aliis succedentes, diu noctuque Dei laudes canebant. Ii Eutychianis favebant *ait Baronius*, & Concilio Calcedonensi occultè opponebantur: dicebant quippè insufficientem fuisse illius Concilii definitionem, & ei addi oportere hanc propositionem: *Unus de Trinitate crucifixus est carne*. Subdolum erat Monachorum consilium; hac enim propositione intelligebant Divinitatem passam in carne. Iis obstitit S. Hormisdas Papa an. 519., vetuitque ne quid adderetur Concilio Calcedonensi. *Scythiæ Monachos defendit Nat. Alex.*

Acephali, id est sine Capite, circa finem 5. sæculi Calcedonense Concilium impugnabant, & duas in Christo naturas esse cum Eutychete, & Dioscoro negabant. Dicti sunt Acephali, quia, ut ajunt aliqui, cum essent numero multi, nec constaret quis factionis caput esset, sine capite fuere vocati: aut quia, ut alii volunt, recesserant à suo Patriarcha Alexandrino stante pro Concilio Calcedonensi. Acephalos prote-

gebat Anastasius Imperator, à cujus communione recessit S. Symmachus Papa circa annum 504.

Adamitæ, nefandi hæretici 2. sæculo, qui Adamum innocentem imitati, nudi ambulabant, sicque in suis Ecclesiis, sive speluncis, sacra peragebant, suam Ecclesiam Paradisum, & seipsos Adam, & Evam esse somniantes, nuptias, & matrimonium exhorrebant. Hanc sectam renovarunt alii impuri homines sæculo 15. authore Picardo natione Belga.

Adiaphoristæ, id est Indifferentes: sunt Hæretici è Lutheranorum *& cæt.* grege, qui Ecclesiæ cæremonias, Conciliorum constitutiones, imò, & Sacramenta ad salutem indifferentia dicebant, ita ut illis uti, vel non uti possent sine peccato Fideles singuli pro bono pacis. Damnantur à Concilio Tridentino *sess.* 7. *Can.* 4. *de Sacramentis in genere*.

Adrumetini, fuerunt Monachi degentes Adrumeti in Africa, qui lecta S. Augustini Epistola ad Sixtum falso crediderunt Gratiam ita à S. Augustino prædicari, ut tolleret libertatem, & correctionis necessitatem: quod in Mona-

naste-

nasterio peperit dissidium. S. Augustinus duobus libris, uno de Gratia, & libero Arbitrio, altero de Correptione, & Gratia, utrumque dogma necessitatis gratiæ, & libertatis ita explicuit, ut finitus sit error Adrumetinorum, qui nec contumaces in errore, adeoque nec Hæretici dicendi sunt.

Aeriani Hæretici 4.° sæculo sic dicti ab Aerio, qui cum esset Presbyter, inquit S. Augustinus *Lib.de Hæres. cap.*53. doluisse fertur, quod Episcopus non esset ordinatus: Arianam hæresim amplexus est, cui de suo plura addidit dogmata erronea, quæ avide sectati sunt recentiores hæretici; imprimis æqualitatem Presbyterorum cum Episcopis, & inutilitatem precum, ac sacrificiorum pro defunctis.

Agnoetæ, sic dicti ab ignorantia quam in Christo fuisse putabant, Eutychianæ hæresi addicti unam in Christo tantum naturam agnoscebant ex duabus compositam; ex quo errore alium inferebant, scilicet Christum absolute ignorare, etiam ut Deum, judicii diem. Dicti sunt etiam Themistiani à Themistio Alexandrino Diacono, qui hunc errorem propugnavit circa annum 520.

Agri-

Agrippiniani dicti ab Agrippino Carthaginensi Episcopo, qui circa an. 220. censebat ab hæreticis validum non posse conferri baptisma. Vide V. Rebaptizantes.

Albigenses iidem sunt qui Henriciani, & Petrobusiani, de quibus infra; renovarunt errores Manichæorum, & dicti sunt Albigenses ab urbe Albigensi in qua ut, & in aliis Occitaniæ locis domicilium fixerant. Damnati sunt in Concilio Lateranensi Tertio, & Quarto.

Anabaptistæ, sic dicti quod parvulis rationis usu carentibus baptismum denegarent tanquam iis inutilem, & adultos in infantia baptizatos rebaptizarent. Authorem habent Nicolaum Storkium, qui à Luthero, cui primum adhæserat deficiens, in innumeros alios errores prolapsus est. Anabaptistæ in duodecim ad minus sectas divisi sunt, quæ vel ab authoribus suis vel à locis in qu.bus vivebant, vel à vitæ instituto varia traxere nomina. Orti sunt XVI. sæculo, & etiamnum aliqui reperiuntur in Anglia, & alibi

Anomæi, sive Anomi vel Anomiani à voce Græca *anomojos*, id est, *dissimilis*, Filium Patri dissimilem asserebant.

Duos

Duos habuere duces, Ætium, & Eunomium. Hic natione Cappadox, & Arii discipulus; ille Syrus, & Diaconus Ecclesiæ Antiochensis circa medium IV. sæculi eo dementiæ venerunt, ut spretis aliis legis divinæ mandatis assererent sufficere solam cognitionem Dei, quem à se comprehendi impie, & superbe blasphemabant.

Antinomi sunt Lutherani quidam, qui docebant Legem Dei prorsus inutilem esse viris Evangelicis; unde ab Hosio Cardinali dicti sunt Antinomi, id est Contrarii Legi Divinæ.

Antidicomarianitæ, seu Beatæ Mariæ Virginis adversarii dicuntur tum ii, qui Nestorianam hæresim renovantes Beatam Mariam negant Dei-param, aut cum Helvidio, & Joviniano perpetuam ejus virginitatem rejiciunt. Etiam tales monstrorum feras secta Lutherana produxit.

Antropomorphitæ asseruerunt Deum præditum esse forma corporea, & humana, nostrisque similia habere membra. Aliquando appellantur Audæani, sive Audiani ab Audæo Hæresiarcha, quem damnavit Concilium Antiochenum anno 341.

Apel-

Apellitæ vel Apelliano dicti ab Apelle hæretico Marcionis discipulo, qui impiis sui magistri dogmatibus addebat Christum carnem suam non de matre, sed ex elementis accepisse, eamque resurgendo mundo reddidisse, & ita sine carne in cœlum ascendisse. Sic errorem Apellitarum exponunt S. Epiphanius *hæres.* 44., & S. Augustinus *lib. de hæres. c.* 23. Vixit Apelles II. sæculo.

Apollinaristæ dicti ab Apollinari Laodicæno Episcopo, qui initio docuit Christum corpus sumpsisse ex Maria, sed sine anima; deinde quasi se emendans dixit (non sine novo errore) sumpsisse quidem animam, sed quæ mente careret, Verbumque Divinum ei fuisse loco mentis seu intellectus. Damnata fuit illa hæresis in variis Conciliis Alexandrino anno 362. sub S. Athanasio; Romano anno 373. præside S. Damaso Papa; & tandem in Concilio II. Generali anno 381.

Aquarii ab aqua, qua sola utebantur sine vino in consecratione Calicis. Hos refellit Sanctus Cyprianus *Epist. 63. ad Cæcilium*.

Arabici, teste S. Augustino, animas cum corporibus mori dicebant: Grassaban-

bantur in Arabia, ſed brevi correcti fuerunt ab Origene.

Archontici orti ſunt in Palæſtina circa medium II. ſæculi, docebantque hanc univerſam mundi molem non à Deo, ſed ab Archangelis ſeu Angelorum principibus conditam eſſe; hujus hæreſis primus author fuiſſe creditur Simon Magus.

Ariani ducem agnoſcunt Arium Alexandriæ Presbyterum, qui IV. ſæculo ineunte aſſeruit Verbum non eſſe conſubſtantiale Patri, ac proinde Chriſtum eſſe purum hominem, & omni ſenſu minorem Patre. Hæc hæreſis damnata eſt primum ab Alexandro Patriarcha Alexandrino anno 315., & poſtea à Concilio Nicæno I. Œcumenico. Norunt omnes Arium, dum à ſuis ſectatoribus quaſi triumphans Conſtantinopolim duceretur, miſera morte periiſſe, animam nefanda hæreſi infectam exhalando cum viſceribus anno 336. ſub Sancto Marco Papa.

Arminiani V. Gomariſtæ.

B

BArdeſenitæ, ſic dicti a Bardeſene Edeſſeno, vivente circa medium II. ſæculi, qui ait Sanctus Auguſtinus

Lib.

Lib. de hæref. c.33. in doctrina Christi prius extitisse perhibetur insignis, quamvis postea per omnia in Valentini lapsus hæresim, addens de suo, ut fato adscriberet actiones, & conversationes hominum. Bardesenes ergo hominem tenebat non libere, sed necessario operari.

Basilidiani, dicti a Basilide Antiocheno, de quo Sanctus Ignatius, qui obiit circa annnm 107. sic loquitur Ep. ad Trallenses: *Fugite Basilidem, & totam collectionem malignitatis ejus*. Fuit Menandri discipulus, & Saturnini socius, de quibus suo loco. Inter alias ineptas impietates, asserebat Basilides Christum non fuisse vere crucifixum, sed Simonem Cyrenæum cruci ferendæ angariatum vere ejus loco passum, & mortuum fuisse.

Beguardi, & Beguinæ erant nonnulli utriusque sexus hæretici damnati in pluribus Conciliis, sed præcipue in Viennensi Generali anno 1311. Docebant inter alia 1.° hominem in hac præsenti vita talem perfectionis gradum assequi posse, ut reddatur impeccabilis, nec amplius valeat in gratia proficere, nec teneatur orare, jejunare, &c. 2.° hominem in hac vita finalem beatitudinem

nem ita perfecte assequi posse, ut habent Sancti in cœlo, nec indigere Sanctos lumine gloriæ ad videndum Deum. Iisdem erroribus imbuti erant Fraticelli, sic dicti a duobus apostatis ex Ordine Fratrum Minorum.

Berengarius, patria Turonensis, Archidiaconus Andegavensis, impie docuit anno 1035. Corpus Christi non esse realiter præsens in Eucharistia. Decem Concilia adversus illum Hæresiarcham ad vomitum sæpius revertentem post ejuratam hæresim congregata sunt ab anno 1050. ad 1079., quatuor Romæ sub Sancto Leone IX. anno 1050. sub Nicolao II. an. 1059. sub Sancto Gregorio VII. anno 1078. & 1079. Alia celebrata sunt Vercellis sub Leone IX. anno 1050. aut 1053. Parisiis an. 1050. Florentiæ anno 1055. Turonis eodem anno 1055. Rotomagi anno 1063. Pictavii anno 1075. &c. tandem Catholicus, & pœnitens obiisse creditur Berengarius anno 1088.

C

CAjanistæ, sive Cajani, vel Caini, sic describuntur a S. Epiph. *hær.* 38. Cum tenebrarum sint amatores, & Malefactorum imitatores, ipsum Abel odio ha-

habent, Cain vero diligunt, & Judæ laudem tribuunt &c. Idcirco autem laudabant Judam, quia cum præsciret, quantum profutura esset mors Christi omnibus hominibus, ipsum Judæis tradiderat. Vigere cœperunt circa medium II. sæculi.

Calvinistæ a Joanne Calvino Noviodunensi (*Noyon*,) qui circa annum 1550. variis hæresibus Galliam, & Sabaudiam infecit. Nihil fere in sancta Religione reliquit incorruptum; docuit inter alia Christi Corpus non esse in Eucharistia realiter præsens, & substantialiter; Mandata Dei esse hominibus impossibilia &c.

Carpocratiani a Carpocrate impiissimo, & impurissimo hæretico, qui negabat Resurrectionem, omne crimen putabat imperatum, multa alia dictis, & factis tradebat impura, & sacrilega, quæ ignorare melius est, quam refellere.

Cathari, id est puri, & mundi, iisdem fere temporibus orti, & erroribus infecti ac Novatiani, quorum erroribus addebant se sine peccato esse, unde omittebant hanc orationis dominicæ petitionem, *dimitte nobis debita nostra*. Docebant etiam parvulos baptismo

non

non indigere, quia ſine peccato quoque ſunt.

Cataphrygæ, V. Montaniſtæ.

Cathariſtæ, id eſt mundatores, ſive purificatores, ſic dicti ob immundas, dictuque horrendas purificationes, quas exercebant in ſuis conventibus, & ſacrificiis. Illi erant de ſecta Manichæorum, orti circa annum 279.

Cerdoniani ſecuti ſunt Cerdonem magum, & hæreticum duos admittentem Deos, unum bonum, alterum malum. Vetus Teſtamentum rejiciebat; mortuorum reſurrectionem negabat; docebatque Chriſtum Dominum, neque ex Maria Virgine natum, neque veram aſſumpſiſſe carnem, nec vere mortuum, aut paſſum, ſed ſimulate tantum. Cerdo poſt abjuratos ſæpius errores a Sancto Hygino Papa ad pœnitentiam admiſſus eſt, ſed relapſus ab eodem extra Eccleſiam pulſus; tandem facti pœnitens a Sancto Pio I. Hygini ſucceſſore reconciliatus obiit, dum quos ſeduxerat, ad ſaniorem mentem reducere conaretur.

Cerinthiani dicti a Cerintho hæretico Simonis Magi diſcipulo, qui teſte Sancto Auguſtino *Lib. de hæreſ. cap.*8. Chri-

Christum purum hominem fuisse, eumque nondum resurrexisse, sed aliquando resurrecturum asserebat. Fuit etiam unus ac præcipuus ex iis, qui dicebant *Act. cap.* 15. circumcisionem esse necessariam.

Cœlestiani dicti a Cœlestio Monacho Pelagii discipulo, Gratiæ interioris necessitatem ad omnes, & singulos pietatis Christianæ actus negabant. Vide V. Pelagiani.

Collyridiani sanctissimam Virginem Mariam ut Deam colebant, Collyridemque (unde Collyridiani) sive placentam illi per ministerium mulierum sacrificantes offerebant. Vivebant illi Quarto desinente Sæculo.

D

DOnatistæ a Donato Episcopo loci, cui nomen a *Casis nigris* in Numidia. Schismatici fuerunt, & hæretici circa annum 312. Dicebant solos bonos, non vero peccatores esse membra Ecclesiæ, & Sacramenta non modo ab hæreticis, sed etiam a malis ministris collata esse iteranda: unde rebaptizabant catholicos ad suam sectam transfugientes, addebantque totam Ecclesiam periisse ob crimina Cœciliani Episcopi Car-

Carthaginensis, quem dicebant illegitime ordinatum ab Episcopis Librorum sacrorum in persecutione traditoribus. Hunc etiam Cœcilianum accusabant avaritiæ ob negatam SS. Confessoribus in carcere detentis pecuniam, dum esset Archidiaconus Ecclesiæ Carthaginensis, & ideo bonorum Ecclesiasticorum œconomus. Damnati sunt in Synodo Romana, 2. Octobr. anno 313. sub S. Melchiade Papa, & Cœcilianus innocens declaratus. Iterum damnati sunt in Concilio Arelatensi anno 314. mense Augusto sub S. Sylvestro Papa.

E

EBionitæ ab Ebione scelestissimo hæresiarcha primi sæculi, qui inter alios impurissimos errores, docebat Christum esse purum hominem, natum non ex Virgine, sed ex viro, & fœmina. Ad Ebionis impia dogmata refellenda S. Joannes dicitur à S. Hieronymo Evangelium suum scripsisse. Alii narrant S. Joannem id scripsisse occasione Cerinthi. Quidquid sit, eosdem fere errores tradebant Cerinthus, & Ebion.

Elipandus. V. Felix.

Encratitæ. V. Tatiani.

Enthusiastæ erant Phanatici, qui ob exta-

extases, & raptus sibi, ut ajebant, familiares, Enthusiastæ, seu numine afflati dicti sunt. Vocati sunt etiam Euchitæ, id est orantes, quia solam orationem sibi sufficere credentes, bona alia opera, & Sacramenta tanquam inutilia negligebant.

Dicti sunt quoque Messaliani. Ortum duxerunt à quibusdam Monachis in Mesopotamia paulo post medium IV. sæculi. In variis Conciliis, & tandem in Ephesino generali III. damnati fuere anno 431.

Evangelici sunt hæretici, qui Lutheranam doctrinam sub nomine novi Evangelii vel ex toto, vel ex parte sectati sunt, & in tres classes, Anabaptistarum, Confessionistarum, & Sacramentariorum postea divisi sunt.

Eunomiani erant Ariani, qui adhærebant Eunomio (de quo supra V. Anomæi) à voce Græca *Anomoios*, id est dissimilis, quia Filium Patri æterno dissimilem blasphemabant. Damnati sunt in Concilio Constantinopolitano I. Gen. II. anno 381.

Eutychiani ab Eutyche Cœnobii Cp. Archimandrita seu Præposito, asserebant unicam esse in Christo naturam.

Et

Et ex duabus in ipſo unam coaluiſſe: Damnati ſunt à Concilio Chalcedonenſi generali IV. anno 451.

F

Felix Epiſcopus Urgellitanus, cum Elipando Archiepiſcopo Toletano propugnavit Chriſtum ut homo eſt, eſſe filium adoptivum. Hic error, qui Neſtorianiſmum renovabat damnatus eſt anno 792. in Synodo Ratisbonenſi. Romæ errores abjuravit coram Adriano I. ſed relapſus, in Concilio Francofordienſi anno 794. iterum damnatus eſt. Depoſitus ab Epiſcopatu, & convictus ab Alcuino, errorem iterum, ſed ficte ejuravit Lugdunum relegatus, 15. adhuc annos vixit, ſecreto errorem, quem videbatur depoſuiſſe, diſſeminans.

Flagellantes nomen acceperunt à flagellis nodoſis, quibus ſe ipſos lacerabant. Dicebant ab adventu ſuæ ſectæ Chriſti Evangelium ceſſaſſe, & Baptiſmum aquæ in Baptiſmum ſanguinis eſſe mutatum. Vagari cœperant per Galliam, & Germaniam circà annum 1270.

Fratricelli, vide V. Beguardi, & Beguinæ.

G

GNoſtici, id eſt ſcientes: de iis S.Auguſtinus *Lib. de hæreſ.cap.* 5. Gnoſtici, *inquit*, propter excellentiam ſcientiæ ſic ſe appellatos eſſe, vel appellari debuiſſe gloriantur, cum ſint ſuperioribus omnibus vaniores, atque turpiores, & cum ab aliis, atque aliis per diverſas terrarum partes aliter, atque aliter nuncupentur; nonnulli eos etiam Borboritas vocant, quaſi cœnoſos, propter nimiam turpitudinem, quam in ſuis myſteriis exercere dicuntur. Vixerunt primo ſæcnlo, & deinceps multi alii hæretici Gnoſticorum nomen ambierunt.

Gomariſtæ à FranciſcoGomaro Theologiæ Profeſſore barbaræ Calvini circa prædeſtinationem ſententiæ addictiſſimo. Is Generalibus Hollandiæ Ordinibus denuntiavit tanquam hæreticum Jacobum Arminium collegam ſuum in Academia Leydenſi. Suos Gomarus, ſuos & Arminius habuit protectores. Mortuo Arminio anno 1609. libellum ſupplicem (*une Remontrance*) Ordinibus exibuere Arminiani, dicti idcirco *Remonſtrantes*. Hunc libellum impugnarunt Gomariſtæ,ea de cauſa vocati *Contra-*

tra-remonstrantes. Ut lis mota componeretur, Calvinistæ morem Ecclesiæ Romanæ, quem toties spreverant, imitati, Synodum Dordracenam anno 1618. celebraverunt, in qua victi fuere Remonstrantes. Nihilominus multi Calvinistæ postea, rejecta synodo, Gomaristas deseruerunt, adeo ut jam duriora systemata Calvini à discipulis ubique pœne, si Scholam Genevensem exceperis, deserantur.

Gothescalchus, vide Prædestinatiani.

Græci Schismatici ii sunt, qui jam dudum ab Ecclesia Romana deplorando Schismate defecerunt. Tentata fuit sæpius eorum unio Romanorum Pontificum zelo, & Benevolentia in universam Græcorum Nationem magnis in Ecclesias meritis illustrem, & aliquando obtenta, ut in Concilio Florentino Generali, sed brevi postea iterum scissa. Schismati hæreses nonnullas addiderunt, negando Spiritum Sanctum procedere a Filio, & Romanum Pontificem esse totius Ecclesiæ Catholicæ Caput. Incœpit schisma Græcorum anno circiter 860. sub Photio pseudo Patriacha Constantinopolitano. *Nulla publica Fidei Confessione impugnata fuere*, (a Græcis)

quæ in Synodo Florentina statuta, & definita fuerant: Error est igitur aliquorum personalis, non Ecclesiæ totius Græcæ, inquit Tournely de Trinitate quæst. VI. art 3. Quare Romani Pontifices nullo Decreto publice a sua Communione nominatim separarunt Græcam Ecclesiam; quod maxime tenere debent Latini cum Græcis in Oriente versantes, ne noxiis discordiis unionem reddant difficiliorem.

H

HEnriciani orti sunt a quodam Henrico Tolosano, Monacho Apostata, qui initio duodecimi sæculi docuit Missæ Sacrificium nihil esse, preces pro defunctis nihil prodesse, Baptisma sine fide parvulis esse inutile.

Hussitæ vocati a Joanne Hus Bohemo, qui adjuncto sibi Hieronymo Pragensi Valdensium, & Viclefistarum errores renovavit, initio sæculi XV. Magistri sui Joannis Hus erroribus alios addiderunt Hussitæ. V. G. Communionem sub specie etiam vini necessariam esse laicis omnibus propugnabant. Damnatus fuit uterque ille Doctor hæreticus a Concilio Constantiensi, & brachio sæculari traditus vivus uterque combustus est.

Jaço-

I

JAcobitæ, sic dicti a Jacobo natione Syro, viro obscuro prorsus, & ob summam tenuitatem *Zanzalo* vocato. Is circa annum 535. hæreseos Eutychetis propagator fuit, & author sectæ Armeniorum, quæ fuit hæreseon omnium velut sentina: Armenii enim male de Trinitate, & Christo sentiebant, & idem quod Ariani, & Apollinaristæ.

Janseniani a Jansenio Episcopo Yprensi, cujus librum cui titulus, *Augustinus*, catholicum esse existimant, utpote continentem ipsam S. Augustini doctrinam circa Gratiam, & liberum Arbitrium, in eoque ajunt non reperiri errores quinque famosarum propositionum. Aliter judicavit Innocentius X., & post eum Alexander VII. Utriusque Pontificis Constitutiones approbavit Clem. XI. cum Ecclesia universa. Janseniani dicunt Jansenismum merum esse phantasma. Hæc propositio damnata est a Clero Gallicano in Comitiis anni 1700. Jansenismi author in Gallia fuit Abbas Sancyranus: promotores varii suo quique tempore, inter quos præcipuus fuit Quenellius, apud Batavos defunctus anno 1729.

Iconoclastæ, sive Iconomachi, id est

sacrarum Imaginum fractores, & hostes infensi, Ecclesiam vexaverunt octavo ineunte sæculo. Damnati sunt a Concilio II. Niceno, generali VII. anno 787. Horum errores renovaverunt Valdenses, Wiclefistæ, Hussitæ, Calvinistæ, &c.

Illuminati. vide V. Quietistæ.

Joviniani a Joviniano Religioso Mediolanensi apostata, nuptias cœlibatui æquabant; Christum ex Virgine natum negabant; jejunium, aliasque corporis macerationes nihil prodesse; sanctos omnes in cœlo æquali gloria donatos affirmabant.

Judæi a SS. Augustino, & Thoma reponuntur inter Hæreticos, quia Vetus Testamentum admittentes Christianæ Fidei in figura susceptæ omnino renituntur. In hoc præsertim errant, quod Christum Filium Dei, verumque Messiam esse negent.

L

Libertini, sic dicti ob effrænem, quam prædicabant, & sequebantur, tum credendi, tum vivendi libertatem. Vocati sunt etiam Quintinistæ a Joanne Quintino, qui erat natione Picardus, & professione Sartor. Illi Scripturas ride-

debant; Mysteria fere omnia rejiciebant; omnia omnibus licita esse volebant; omnia a Deo fieri dicebant; ipsa etiam peccata, aut potius peccatum nihil esse, nisi inanem quandam opinionem. Grassari cœperunt in Hollandia, & Brabantia XVI. ineunte sæculo. Nefandæ hujus libertatis amatores sunt multi nostris temporibus omnis Religionis, aut potius nullius sectatores.

Luciferiani a Lucifero Calaritano (*Cagliari*) in Sardinia Episcopo austerioris spiritus viro, qui indigne ferens Episcopos Arimini lapsos, & postea pœnitentes sedibus suis restitui, schisma fecit anno 362. Satis probabile est Luciferianos schismati suo nullam hæresim addidisse.

Lutherani a Martino Luthero Saxone, Monacho Ordinis Eremitarum S. Augustini. Is anno 1517. apostata factus, ex apostata hæreticus, & hæresiarcha Ecclesiam devastavit, & Imperium Germanicum. Suos discipulos dici voluit *Evangelicos*, id est Evangelii, ut ajebat, per Catholicos corrupti, & a se restituti sectatores. Hi in plures sectas divisi sunt postea; ex ea enim impia radice pullularunt rami non

minus impii, Anabaptistæ, Sacramentarii, & Confessionistæ, qui Confessioni Augustanæ (*Ausbourg*) adhærere se protestantur, & quia error diu constans esse nequit, varii acceptis a Luthero dogmatibus sua adjecere commenta, unde apud Lutheranos dici possunt tot esse sensus, quot capita.

M

MAcedoniani a Macedonio, Patriarcha Constantinopolitano, qui primo Arianus, postea Semi-Arianus, tandem clare, & aperte in Spiritum Sanctum blasphemavit, dicens eum esse meram creaturam. Damnati sunt a Concilio Constantinopolitano I. Gen. II. anno 381.

Manichæi a Mane Persa, III. sæculo Ecclesiam infestarunt, Duos Deos, unum bonum, & boni authorem, alterum malum, & mali causam agnoscebant; ex quo inferebant, 1.º Creaturas esse malas, & immundas; 2.º illicitas esse nuptias; 3.º Veterem Legem, & Vetus Testamentum rejiciebant, admittebant Metempsycosim, seu transitum animarum de corpore in aliud corpus. Christum asserebant nec verum hominem fuisse, sed phantasticum, nec de Virgine natum. Mar-

Marcionitæ, quibus nomen dedit Marcion vir corruptæ virginis reus, & idcirco a patre suo Episcopo de Ecclesia ejectus, Cerdonianos errores sectatus est, aliosque multos de suo adjecit. Tres Deos admittebat, unum invisibilem, visibilem alterum mundi creatorem, & tertium, Diabolum mali authorem. Novus ille hæresiarcha errores suos disseminavit circa annum 142.

Massaliani. vide V. Enthusiastæ.

Massilienses ab urbe Massilia (*Marseille*) vocati, erant quidam Presbyteri in ea commorantes, partim idem cum Pelagianis, partim ab iis diversa sentientes. Dicti sunt etiam Semipelagiani: in eo præsertim errabant, quod gratiæ interioris prævenientis necessitatem ad initium fidei, seu salutis negarent. Eos refellit S. Augustinus circa annum 430. *Libris de Præd. SS., & de Dono Perseverantiæ*.

Melchisedechiani dicebant Melchisedechum non fuisse hominem purum, sed Dei virtutem aliquam Christo majorem. S. Epiphanius hæresi 55. putat illos a Theodoto quodam, qui vivebat circa annum 196. prodiisse.

Meletiani schismatici, a Meletio Ly-

copolis in Ægypto Episcopo, qui convictus sacrificii idolis oblati in persecutione Maximi, depositus fuit a S. Petro Alexandrino Patriarcha. A Judicis sui communione Meletius se subduxit, & schismatico Arius hæresiarcha se adjunxit. Damnati sunt Meletiani in Concilio Nicæno generali I. anno 325.

Menandriani a Menandro Simonis Magi discipulo impudentissimæ superbiæ viro, qui se mundi salvatorem jactabat, eosque solos salvari posse, qui in suo essent nomine baptizati. Confutatus est a S. Ignatio Martyre, qui obiit circa annum 107.

Millenarii ex male intellecto quodam Apocalypsis loco cap. 20. inferebant post resurrectionem generalem Christum per mille annos regnaturum, sanctosque cum Christo corporaliter victuros. Ita Papias Hierapol. circa annum 130., & alii. Turpes quidam hæretici (ex quorum numero non fuerunt Papias, & hi de quibus modo) dicebant Sanctos toto illo mille annorum spatio omnibus voluptatibus carnis fruituros.

Monophysitæ iidem sunt, qui Eutychiani, sic dicti quod unam in Christo natu-

naturam tantum admitterent: μόνος unus, & φύσις natura. Vide Eutychiani.

Monothelitæ unicam in Christo voluntatem agnoscebant. Præcipuos duces habuerunt Sergium Constantinopolitanum, Cyrum Alexandrinum, Macarium Antiochenum Patriarchas, Pyrrum, & Paulum Sergii successores, & Theodorum Pharanitanum. Damnati sunt a Concilio VI. generali anno 680.

Montanistæ à Montano, qui circa annum 180. cum duabus sociis Priscilla, & Maximilla, quas a viris suis abduxerat, disseminavit errores multos: imprimis sibi, non Apostolis, concessam plenitudinem Spiritus Sancti; non esse baptizandum in nomine SS. Trinitatis; fœminas sacris initiari posse Ordinibus, &c. In Montanistarum errores incidit aliquando Tertullianus, quos antea confutaverat. Montanistæ dicti sunt Cataphryges, quod hæresis illius authores ex Phrygia orti essent, ejusque sectatores ibi maxime versarentur.

N.

NAzaræi ii forte sunt, de quibus *Act.* 15. *v.* 1. quidam descendentes de Judæa docebant fratres, quia nisi circumcidamini secundum morem Moysi,

non poteſtis ſalvari . Summa erroris eorum erat Veterem Legem unà cum nova ſervandam eſſe .

Neſtoriani a Neſtorio Patriarcha Conſtantinopolitano, qui duas in Chriſto perſonas admiſit, & B. V. Mariam negavit eſſe Dei Matrem. Damnatus fuit a Concilio Epheſino Generali III. anno 431., & obiit in exilio.

Nicolaitæ nomen habent a Nicolao, uno de ſeptem primis Eccleſiæ Diaconis, quem tamen talis ſectæ impuriſſimę falſo authorem fingunt. Eo zelotypiæ erga conjugem ſuam accuſato, eamque velut purgandi ſe cauſa deſerere volente, dixerunt qui ejus ſe diſcipulos jactitabant licitum eſſe, ut quiſque ea uteretur, qua vellet fœmina. De hæreticis illis in Apocalypſi c. 2. dicitur *ſed hoc habes, quod odiſti facta Nicolaitarum quæ, & ego odi*. Hos etiam increpat S. Petrus in ſecundæ Epiſtolæ ſuæ cap. 2. v. 15. ſub nomine ſectatorum Balaam.

Noetiani a Noeto Epheſi oriundo, viro ad inſaniam uſque deliro, qui ſe Moyſem, & fratrem ſuum, Aaronem eſſe dixit aut Eliam: novas de Deo, & Chriſto opiniones in vulgus projecit, & Sabellio diſcipulo ſuo communicavit. Vide V. Sabelliani.

No-

Novatiani a Novatiano Ecclesiæ Romanæ Presbytero, authore primi in Ecclesia Catholica Schismatis, & primo Antipapa. Schismati hæresim addidit, negando Ecclesiam habere potestatem remittendi omnia peccata. Se Catharos, id est puros idcirco nominabant. Damnati sunt a S. Cornelio Papa circa medium sæculi III.

O

OPhitæ, id est Serpentini II. sæculo, quia serpentem illum, qui primos decepit parentes Christum esse dicebant, & de cœlo descendisse, scientiamque boni attulisse.

Origenistæ ab Origene, de quo inter Patres suo loco egimus; dicebant animas hominum ante suam cum corporibus unionem subsistere, & corporibus tanquam carcere concludi in pœnam præcedentium peccatorum, non semper duratura reproborum supplicia; &c. Nonnulli dubitant utrum horum omnium errorum parens, & author fuerit Origenes; suspicantur illi a discipulis Origenis tanti Magistri scriptis sparsim additos fuisse. Quidquid sit, hoc certum Opera Origenis proscripta ab

ab Anaſtaſio I. Papa circa annum 400.; & a 5.° Concilio Generali anno 553.

P

PAſchaſitæ celebrant Paſcha decima quarta luna menſis Martii quacumque die occurrente. Dicuntur etiam Quartodecimani. Orta fuit contentio de die Paſchæ celebratione circa annum 154. aucta circa 182., & tandem quæ a S. Victore I. damnata fuerat Paſchaſitarum praxis, eadem iterum fuit proſcripta a Concilio Nicæno I. anno 325.

Paulianiſtæ a Paulo Samoſateno Epiſcopo Antiocheno, qui teſte S. Auguſtino *Lib. de Hæreſ. cap.*44. dixit Chriſtum fuiſſe purum hominem. Damnatus eſt in Synodo Antiochena anno circiter 270. celebrata.

Pelagiani Duce Pelagio Britanno profeſſione Monacho, divinæ gratiæ interioris neceſſitatem negabant, ut & peccati originalis exiſtentiam: Varia contra eos celebrata fuere Concilia, imo & in Concilio Epheſino Generali III. damnata eſt illa hæreſis.

Petrobruſiani XII. ſæculo ſequebantur errores cujuſdam Petri Bruiſii natione Galli Occitani vel Delphinatis, quos recenſuimus ubi de Henricianis. Bruiſium

sium illum incendio vivum periisse in villa S. Ægidii Diœcesis Nemausensis anno circiter 1126. testatur Petrus Venerabilis Cluniacensis.

Pharisæi, quos acriter sæpe reprehendit Christus Traditiones suas humanas Legis divinæ mandatis præferebant. Vide cap. 15. apud S. Matthæum v. 3.

Photius. Vide Græci.

Photiniani a Photino Ecclesiæ Sirmiensis Episcopo, & Pauli Samosateni discipulo. Is damnatus fuit in Mediolanensi Synodo anno 347., & Episcopali dignitate privatus in Sirmiensi Concilio anno 351.

Præadamitæ post authorem Anonymum, qui anno 1655. librum composuit cui titulus, *Præadamitæ*, sive Exercitatio super versus 12. 13. 14. cap. 5. Ep. ad Rom. dicunt Adamum non fuisse primum hominem à Deo creatum, sed ante eum alios extitisse homines.

Prædestinatiani sunt hæretici, qui dicebant bona opera nihil prodesse damnandis, nec mala nocere prædestinatis; alios ita prædestinatos esse ad vitam ut perire non possint; alios ad mortem ita conditos, ut salvari nequeant. Ista hæresis, quæ initio paucos ha-

habuit sectatores hinc inde dispersos, renovata fuit a Lucido quodam Presbytero circa annum 475., & paulo post ab eodem ejurata, suadente Fausto Regiensi, & damnata in duobus Conciliis, uno Arelatensi, altero Lugdunensi. Sæculo IX. a Gothescalco Monacho Benedictino illa hæresis exsuscitata est, jamdiu ante sopita, & nostris fere temporibus a Luthero, & Calvino fuit propagata.

Priscillianistæ orti sunt circa annum 381. a Priscilliano Hispano, Abulensi Episcopo; cum Manichæis duos admittebant Deos, cum Sabellio Trinitatem personarum in Deo negabant. Ut hos, & alios errores securius occultarent, & occultando diffunderent, dicebant perjurium esse licitum, juxta illud tritum, & vulgatum in illa perdita secta: *jura, perjura, secretum prodere noli.*

Protestantes. Horum nomine vulgo intelligimus sectatores Lutheri, & Calvini: proprie tamen ii soli Lutherani dici debent Protestantes, qui anno 1529. protestati sunt in Germania contra Decretum, quo tollebatur libera cuique Religionis optio, & Catholicæ professio præcipiebatur.

Quar-

Q

QUartodecimani. Vide Paschasitæ.

Quietistæ sunt falsi quidam Mystici, superiori sæculo exorti. Dicunt animam perfectam, & Deo totaliter unitam nihil debere operari, neque velle, neque petere, neque gratias agere, sed mere passive se habere, & in absoluta permanere indifferentia de omnibus, etiam de damnatione æterna vel salute. Quietistarum crassiorum errores 68. propositionibus contenti damnati sunt ab Innocentio XI. anno 1687. Damnatus est etiam, & Romæ convictus Michael de Molinos Presbyter Hispanus. Vide V. Beguardi, Beguinæ, Enthusiastæ, quorum falsa deliria renovantur a Quietistis.

Quintiniani. Vide V. Libertini.

R

RHetorii a Rhetorio vocati, cunctas approbant hæreses, hæreticosque omnes laudabant. Quæ hæresis insanam mentem, & inversum cerebrum sectantium demonstrat: cum enim inter hæreses aliæ aliis e diametro opponantur, qui fieri posset, ut omnes recte sentirent?

Ri-

Risvichiani, authore Hermanno Risvich Batavo, impie docebant nullos fuisse a Deo creatos Angelos, eo solo ducti motivo, quod nullibi Scriptura id dicat. Negabat is insuper immortalitatem animæ, pœnarum inferni existentiam; blasphemabat in Christum; Baptismum suum ejuravit, unde a sacra Inquisitione proscriptus, & potestati sæculari traditus, vivus combustus est anno 1512.

S

Sabelliani, a Sabellio viro Pentapolitano, negarunt Trinitatem Personarum in Deo, dixeruntque unam dumtaxat esse personam, sed Trinominem, quæ prout ingenita est, & creandi principium, dicitur Pater; prout incarnata, Filius, & prout sanctificans creaturas, Spiritus Sanctus vocatur. Unde dicti sunt hujus sectæ hæretici Patripassiani, & Monarchici: Patri-passiani, quia cum Patrem a Filio, qui passus est in Cruce, distinctum negarent, Patrem consequenter passum esse dicebant; Monarchici vero appellati sunt, quia unam tantum in Deo Personam admittebant. Damnatus est error Sabellii in Concilio Romano sub S. Dionysio Papa circa annum 263.

Sa-

Sacramentarii dicuntur vulgo ii, qui extinctam Berengarii hæreſim renovarunt ſæculo XVI. quorum præcipui fuerunt Caroloſtadius Sacerdos, qui primus e Clero apud Germanos uxorem ducere fuit auſus; Zuinglius Conſtantienſis Canonicus, Œcolampadius apoſtata ex Ordine S. Brigittæ, &c.

Saducæi, de quibus in Scriptura fit mentio, negabant futuram mortuorum reſurrectionem.

Samaritæ, ſive Samaritani, ſolos quinque Moyſis Libros, ſeu Pentateuchum admittebant; alios Scripturæ ſacræ Libros reſpuebant.

Saturniani circa annum 118. nomen habuerunt a Saturnino Antiocheno Menandri diſcipulo, qui negabant Chriſtum veram hominis carnem aſſumpſiſſe.

Secundiani a Secundo quodam hæretico Valentini diſcipulo, qui circa annum 150. magiſtri ſui fabulas de Œonum, ſeu Deorum progenie ſequebatur, & cum eo docebat Chriſtum cœleſte ſecum de cœlo detuliſſe corpus, nihilque de B. Virgine ſumpſiſſe, ſed per eam quaſi per canalem tranſiiſſe.

Semiariani partim cum Arianis ſentiebant, partim ab iis differebant. Cum Aria-

Arianis nolebant Filium Dei consubstantialem esse Patri ; contra eos dicebant eum esse similem Patri . Semiarianorum duces præcipui fuere Basilius Ancyranus , & Macedonius Constantinopolitanus Patriarcha .

Semi-Pelagiani . Vide Massilienses .

Severiani II. currente sæculo post Severum Tatiani hæretici discipulum , vini usum damnabant , & vitem è terra & serpente progenitam esse dicebant , & ideò juxta illorum deliria vitis est instar serpentis intorta , & uvæ sunt veneni guttæ, & stillæ . Docebant insuper mulierem esse opus Satanæ , & nuptias damnabant .

Simoniani , à Simone Mago omnium ferè hæreseon parente , credebant mundum non fuisse à Deo , sed ab Angelis conditum ; corporum nullam fore resurrectionem , &c. A Simone nomen accepit Simonia, teterrima illa pestis, qua pro temporali datur spirituale . Lege cap.8. Actuum Apostolorum v. 18. & seq.

Sociniani , sic dicti à Fausto Socino patria Italo Senensi & nepote Lælii Socini , Calvini anteà sectatore : omnia ferè renovant portenta hæreseon Arianæ ,

næ, Macedonianæ, Paulianæ, Pelagianæ, Calvinianæ, &c. Trinitatis & Incarnationis mysteria, & Ecclesiæ Sacramenta pessumdant. Propagata fuit ista secta per Poloniam, & Transsylvaniam XVI. sæculo,& deinceps.Impius Socinus mortuus est anno 1604.

T

TAtiani à Tatiano primum Sancti Justini Martyris discipulo, & posteà Encratitarum, id est Continentium duce circà annum 173. damnabant matrimonium tanquam malum & illicitum; abstinendum dicebant à carnibus tanquam à malo principio,& Dæmone creatis.

Themistiani. Vide V. Agnoitæ.

Theodotiani, à Theodoto Coriario, solam humanam Christo naturam tribuebant, undè Christum purum hominum, & Beatam Mariam puri hominis matrem asserebant. A Victore I. Papa excommunicatus fuit circa initium Sæculi III.

TheopaschitæChristiDivinitatem passam esse tenebant circa annum 476.Dux eorum fuit Eutychianus quidam, cui nomen Petrus Cnaphæus inter Acœmetas Monachus, & Petrus Fullo dictus, quia Fullonis artem exercebat. Antiochenam po-

posteà invasit Sedem vivente adhuc Martyrio Patriarcha Antiocheno, quem posteà nefariè trucidari jussit.

Turlupini, scelerata turpium hominuum secta, XIV. sæculo grassabantur, Beguardorum erroribus addicti: dicebant prætereà de nulla re nobis à naturu concessa erubescendum; & hoc imbuti nefando principio, nudi publicè incedebant, & multa faciebant dictu, & cogitatu pudenda.

V

Valdenses, sive Pauperes de Lugduno, Hæretici XII. sæculo grassantes dicti à Petro Valdo Delphinate & Lugdunensi mercatore. Is anno 1160. subità morte unius è concivibus perterritus, omnia bona sua erogavit pauperibus, quibus Novum Testamentum ignarus licèt explicare volens, varios errores prædicavit. Dicebat inprimis Ministros Ecclesiæ non posse sine peccato propria possidere; omnem potestatem sive ecclesiasticam sive laicam, solo mortali peccato deperdi; nullam orationem aliam, præter dominicam *Pater noster*, admittendam.

Valentiniani II. sæculo secuti Valentinum triginta admisere Deos, sive Æonas id

id eſt græcè, ſæcula, & ex trigeſimo Æona, ſive ſæculo prodiiſſe Diabolum.

Wicleſiſtæ, à Joanne Wicleſo Anglo Presbytero, & Parocho in Diœceſi Lincolnienſi, qui obiit anno 1387. in multos errores lapſus eſt. 45. ejus articuli damnati ſunt in globo à Concilio Conſtantienſi anno 1414. id eſt 27. poſt ejus obitum annis. Ex illis articulis, alii membra Eccleſiæ, alii ejuſdem authoritatem, alii Romani Pontificis Iuriſdictionem impugnant. Quid vivens Wicleſus ſenſerit circà Euchariſtiam non omni ex parte liquidum eſt. Inter omnes ſatis convenit ab eo rejectam fuiſſe Tranſſubſtantiationem; ad vitæ uſque finem in paſtoralis muneris functionibus exercendis, Sacriſque ſolemni more celebrandis perſtitit: attamen hæreſim ſuam non depoſuerat, & in ea diſceſſit finaliter impœnitens, ut ait Concilium Conſtantienſe Seſs. 8. Rectè dictus eſt ab aliquo Authore *hypocritarum ſpeculum*.

Vigilantiani, à Vigilantio Presbytero Gallo, quem ironicè S. Hieronymus vocabat Dormitantium, docebant quinto ſæculo illicitam eſſe Sanctorum venerationem, vetitumque ſanctarum Reliquiarum cultum.

Zuin-

Z

Zuingliani, à Zuinglio Canonico Constantiensi & posteà Apostata; asserunt in Eucharistia esse solùm Corporis Christi signum, & in ista propositione *Hoc est Corpus meum*, verbum *est* accipi pro *significat*.

Ecce quam multas commemoravimus hæreses, nec tamen modum postulationis (plurium) *implevimus: ex quo enim Christiana Religio .... hæreditatis promissæ nomen accepit, quæ hæreses ortæ sint, quomodò commemorare omnes potui, qui omnes nosse non potui? ... Nec earum, quas commemoravi, omnia dogmata me dixisse vel didicisse profiteor ... nec ideò tamen parùm prodest errores istos, quos huic operi intexui, lectos cognitosque vitare: quid enim contra ista sentiat Catholica Ecclesia*) quod multi optavissent à nobis) *superfluè quæritur, dum hoc scire sufficiat, eam contra ista sentire, nec aliquid horum in fidem quemquam debere recipere. Quomodo autem, quæ contra hæc veritas habet, asserenda ac defendenda sunt, modulum hujus Operis excedit.* Ita Sanctus Augustinus Lib. de hæresibus ad Quod-vult-Deum circà finem.

Cata-

Catalogos Hæreticorum ſcripſere imprimis S. Epiphanius in Panario contra omnes Hæreſes ſcripto, quæ eo tempore octoginta numerabantur, ſæculo ſcilicet quarto: Eodem extremo ſæculo Philaſtrius Brixienſis Epiſc. Librum de Hæreſibus ſcripſit, qui extat in Bibliotheca SS. PP. in quo tamen Libro quædam inter Hæreſes numerantur, quæ revera Hæreſes non ſunt. Scripſit, & paulo poſt S. Auguſtinus Librum de Hæreſibus ad Quod-vult-Deum, cui a Gennadio additæ ſunt quatuor Hæreſes Neſtoriana, Eutychiana, Prædeſtinatiana, & Timotheana. Theodoretus quinto ſæculo Hæreticarum Fabularum Libris quatuor prioribus ſingularum Hereſeon brevem hiſtoriam complexus eſt: Quintus Divinorum Decretorum Epitomen continet. Vincentius deinde Lirinenſis in Commonitorio priori, & tribus ultimis Capitulis Commonitorii, ſeu Libelli poſterioris. Initio ſæculi XII. Honorius Auguſtodunenſis Hæreſeon ab ortu Eccleſiæ Catalogum conſcripſit: Circa an. 1320. Guido Carmelita ingens volumen de Hæreſibus ſcripſit. Baſileæ 1556. Hæreſeologia prodiit, ſive Vetera Theologorum Scripta contra Hære-

ses. Adde Alfonsum a Castro de *Hæresibus*: De quibus etiam copiose, ex idoneis authoribus, eorum transcriptis verbis in sua Chronographia latina, Lugduni 1616. egit Jacobus Gaulterius Soc. Jesu.

BRE-

BREVIS NOTITIA LIBRORUM JURIS UTRIUSQUE.

DE JURE CANONICO.

JUS Canonicum, ſic dictum quod conſtet Canonibus, ſeu regulis Eccleſiæ, eſt collectio Canonum, ſeu Decretorum Eccleſiaſticorum auctoritate Eccleſiæ facta, vel approbata.

Hodiernum (de quo ſolo nunc) tribus Voluminibus, & ſex collectionibus continetur.

1. Volumen vocatur Decretum Gratiani: cum enim multi Sacros Canones collegiſſent, ut Dyoniſius Exiguus, Iſidorus Hiſpalenſis, Creſconius Africanus Epiſcopus, Iſidorus Mercator, Regino Prumienſis Abbas, Burchardus Wormatienſis, Yvo Carnotenſis, horum veſtigiis inſiſtens Gratianus, de quo ſupra pag.133. per 24. annos, aut circiter deſudavit in colligendis variis tum Conciliorum, ſive Generalium, ſive Particularium Canonibus, tum SS. Pontificum Decretis, tum SS. Patrum di-

ctis, seu sententiis: quæ omnia in unum redacta inscripsit *Concordantia discordantium Canonum*, eo quod Canones in speciem discordes conciliaret, ac publica fecit anno 1151. aut circiter.

Decretum tribus constat partibus. 1. Agit de Personis Ecclesiasticis, ac complectitur 101. Distinctiones, quarum singulæ multis ordinarie constant Capitibus, seu Canonibus.

2. Tractat de Actionibus, seu Judiciis Ecclesiasticis, & continet 36. Causas, quæ distribuuntur in varias Quæstiones, multis item Capitibus conflatas. Causæ vero trigesimæ tertiæ Quæstio 3. continet Tractatum de Pœnitentia in 7. Distinctiones divisum.

3. Cui titulus est, *de Consecratione*, agit de Rebus sacris, & in 5. Distinctiones distribuitur.

Hoc opus ab Eugenio III. fuisse approbatum asserunt nonnulli, sed verisimilius videtur, privata tantum auctoritate fuisse editum, nec proinde plus habere auctoritatis, quam habent fontes, ex quibus desumpti sunt Canones. Quia vero menda quædam irrepserant in Decretum, tribuebatur V. G. uni auctori, quod alteri convenit, laudaban-

bantur Concilia nullibi celebrata, &c. ab iis mendis magna ex parte purgatum est jussu, & cura SS. PP. Pii IV. & V. & Greg. XIII. ac tandem ab Augustino Tarraconensi Episcopo, in Opere edito *De Emendatione Gratiani*.

Sic autem citari solent Canones, seu Capita primæ partis, Cap. *Quorumdam*. Distinct. 23. vel Distinct. 23. Cap. *Quorumdam*: Id est, Capite quod incipit ab isto vocabulo, *Quorumdam*, quodque reperitur in Distinctione 23.

Canones secundæ partis citantur v. g. Causa 16. Cap. *Episcopo* Quæst. 6. Tractatus verò de Pœnitentia sic allegatur: De Pœnitentia, Distinct. 3. Cap. *Irrisor est*. Idest, in Tractatu de Pœnitentia (quem in Causæ 33. quæstione 3. esse diximus) distinctione 3. capite quod incipit ab his verbis, *irrisor est*.

Canones vero tertiæ partis: de Consecratione dist. 5. Cap. *Manus*.

Aliquando invertitur ordo, & primo citatur Canon, deinde Causa vel Distinctio sic: Can. *Manus* de Consecrat. distinct. 5.

Aliquando ex prima, & tertia parte Decreti laudantur Canones, citando priora cujusque Canonis verba; adje-

cto simul numero 1. 2. &c. V. G. Can. *multis* 5. Distinct. 44.

Quod si multi canones in eadem distinctione vel quæstione ab eodem vocabulo incipiunt, additur numerus, quo possit citatus canon designari V. G. Cap. *quando* 2. distin.44. id est, 2. capite ex iis quæ incipiunt a voce, *quando*, in distinctione 44. Idem observatur in aliis libris Juris Canonici.

Ad calcem Decreti reperiuntur in aliquibus editionibus Canones Pœnitentiales, & ii qui sub Apostolorum nomine vulgantur.

II. Volumen continet 5. Libros Decretalium, quæ dicuntur Gregorii IX. quia ejus jussu S. Raymundus de Pennafort Canones in postremis Conciliis Generalibus editos, ac Decreta SS. Pontificum: præcipue vero Alexandri III. Innoc. III. & Honorii III., in unum volumen collegit, & edidit 5. Libros Decretalium variis Titulis inscriptos, qui multa continent Capita. In 1.o, agitur de Personis Ecclesiasticis; in 2.o de Judiciis; in 3.o de Clericis, & Rebus Sacris; in 4.o de Personis Laicis, seu de iis, quæ ad Sponsalia, & Matrimonium pertinent; in 5. de Criminibus, & eorum Pœnis.

Nota

Nota eumdem ordinem servari in Sexto, Clementinis, & Extravagantibus communibus.

Collectionem hanc editam anno circiter 1230. auctoritate Apostolica confirmavit Gregorius IX.

Allegantur hoc modo; extrà de Simonia cap. *Mathæus*. Id est, extra Decretum Gratiani, nempe in Decretalibus Greg. IX. titulo de Simonia cap. *Matthæus*.

Aliquando citantur, non per verba; sed per numeros, V. G. cap. 1. de Præbendis.

In unoquoque Titulo capita omnia; quibus non præfigitur nomen Pontificis, tribui debent Pontifici, qui fuit ultimò designatus.

III. Volumen tribus cōnstat partibus; quarum 1., dicitur Sextus; 2. Clementinæ, 3. Extravagantes.

1. Sextus sic nuncupatus, quia quinque Libris Decretalium Greg. IX. additus est, SS. Pontificum, qui Gregorium IX. inter, & Bonifacium VIII. sederunt, Epistolas Decretales, & ipsius Bonifacii Constitutiones complectitur. A Bonifacio VIII. promulgatus est annò circiter 1298.

Citantur Canones Sexti eodem modo quo Decretales Greg. IX. addita ſolum hac voce, in Sexto: V. G. cap. *Si gratiosè*, de Reſcriptis in 6.

In fine Sexti apponuntur Regulæ Juris.

2. Clementinæ ſunt Conſtitutiones Clementis V. in Concilio Viennenſi editæ,& à Joanne XXII. ejus ſucceſſore promulgatæ circa annum 1316.

Sic allegantur: Clementina *Quamvis*, De Foro competenti; vel Clementina unica, De foro compet. vel etiam addito numero, V. G. Cap. *nolentes* 2. in Clementinis de Hæreticis.

3. Extravagantes, ſic dictæ, quòd vagarentur extra Corpus Juris Canonici, Aliæ autem ſunt Particulares, aliæ Communes.

Particulares, quæ dicuntur Joannis XXII. ſunt hujus S. Pontificis Conſtitutiones in 14. titulos diſtributæ.

Sic citantur: cap. *Eccleſiæ* extrav. (vel Extravag.) Joan. XXII. vel etiam cap. *ad onus* 1. de electione, & electi poteſtate in Extravagantibus Joannis XXII.

Communes, ſic appellatæ, quòd ſint Conſtitutiones plurimorum SS. Pontificum,

cum, qui paulò ante vel poſt Joannem XXII. vixere, imò & ipſius Joannis XXII. à privatis quibuſdam collectæ ſunt, nec ullius S. Pontificis auctoritate promulgatæ. Videntur tamen uſu ut plurimùm receptæ.

Dividuntur in 5. Libros, quibus tamen deeſt Quartus, de Sponſalibus. Eodem modo allegantur, quo particulares, ſed additur, in Extravag. Communibus.

Cum abſolutè Citantur Extravagantes, ſemper intelliguntur communes.

Extat etiam in quibuſdam juris editionibus ſeptimus Decretalium liber conflatus ex variis SS. Pontificum Conſtitutionibus, ſed privata tantùm auctoritate editus eſt, & raro allegatur.

Eſt & Bullarium Magnum, quod multis conſtat voluminibus, ubi colliguntur recentiorum SS. Pontificum Bullæ, Brevia, aliaque multa.

Bullæ ſunt conceſſiones aut ordinationes in rebus gravioribus, nec niſi in membranis deſcribuntur, ſigilla habent appenſa plumbea, & quæ præ ſe ferunt SS. Petri, & Pauli effigiem.

Breve Apoſtolicum eſt contracta, & brevis ſcriptura, quæ in negotiis minoris

momenti conceditur, muniturque sigillo in certa sub annulo Piscatoris, & Secretarii subscriptione.

Signaturæ Apostolicæ sunt dispositiones, quæ ab Apostolica Sede proficiscuntur, in papyro conscribuntur, nec sigillo muniuntur, & ut plurimùm his exprimuntur verbis: *Fiat ut petitur*. Versantur circa concessionem Beneficii per supplicationem petiti, circà absolutionem, aut dispensationem, aut rehabilitatem *& cæt.*

DE JURE CIVILI.

JUs Civile Romanum continetur in collectione Legum Romanarum edita à Justiniano Imperatore, qui suas antiquis addidit, & quatuor in partes distribuit. Is floruit Sæc: VI. obiit 566.

In 1. parte sunt Institutiones Justiniani, quæ 4. libris editæ sunt, quasi rudimenta, & elementa tyronibus Juris Civilis.

Citantur per paragraphum, hoc modo: §.2. Institut. de Jure naturali, Gentium, & Civili: id est, in Libris institutionum, titulo de jure naturali, &c. nam quando citatur §. non citata lege, mate-

teria de qua fit sermo, reperitur in Institutionibus.

In 2. parte sunt Digesta, seu Pandectæ, ubi immensa penè Legum volumina digesta sunt, & continentur 50. libris, qui in varios distribuuntur titulos, tituli in leges, & leges in paragraphos.

Quia verò unà cum Glossis unico volumine comprehendi non possent, in tria volumina dividuntur, quorum primum *Digestum vetus* nuncupatur, utpote prius editum; secundum *Infortiatum*, quasi pleniorem, ac fortiorem legum notitiam suppeditans; tertium *Digestum novum*, seu postremò editum.

Designantur Pandectæ, seu Digesta per duplex ff. seu per D. & citantur sic: l.1. §.3. ff. de Pactis, vel D. de Pactis: id est, lege 1. Paragrapho 3. quæ lex in Digestis, titulo de Pactis reperitur...

In 3. parte est Codex, qui primùm ex priscis codicibus, Hermogeniano, Gregoriano, & Theodosiano, sed contractis conflatus est. At cum multa in eo deessent, auctiorem, & correctiorem edidit Justinianus anno 529. Vocatur Codex Repetitæ Prælectionis, & distinguitur in 12. libros, quorum leges sic allegantur: L. *Si quis* 5. Cod. de Episcopis, & Clericis.

In 4. parte continentur Authenticæ; seu Novellæ Constitutiones à Justiniano latæ, & promulgatæ. Unicus est earum liber constans 9. Collationibus, quarum singulæ in varios titulos, & Novellas distribuuntur. Sunt autem Novellæ 168.

Novellæ seu authenticæ sic solent citari: Cap. *neque igitur*, In authentica de Testibus. Id est titulo de testibus...

Brevius & facilius citantur: cap. *neque igitur*. Novella 90.... addi etiam posset Collatio V.G. Collat. 7. quod idem est, ac si diceres, Libro 7.

Authenticæ, quæ inter Libros Codicis reperiuntur, sic allegantur: Authentica *Sicut hæreditas*, C. de legitimis Tutoribus.

Ad calcem quatuor Juris partium apponuntur aliquando varia Imperatorum Edicta, & Novellæ Constitutiones, item & Feudorum Consuetudines quinque libris comprehensæ, Leges 12. Tabularum, Fasti Consulares, &c.

AP-

APPENDIX

De Textibus, ac Versionibus SS. Scripturarum, earumque divisionibus. De Priscis Decret. Compilationibus, De Pœnitentialium Canonum libris, De præcipuis S. Generalis Historiæ Scriptoribus, de Martyrum, aliorumque SS. Historia, de Liturgicis Antiquiorum Operibus, de Auctoribus Ecclesiasticæ tum Geographiæ, tum Chronologiæ.

CAPUT I.

De Textibus, Versionibus, Divisionibus SS. Scrip.

EArum Linguarum, quibus edita est Sacra Scriptura, maxime nobiles sunt Hebraica, Græca, & Latina: In quibus Textus a Versionibus, & Versiones inter se distinguendæ sunt.

§. I.

De Textu Hebraico, Syriaco, Samaritano Veteris Testamenti.

HEbraicum Vet. Testam. genuinum Textum omnino corruptum contendunt *Jacobus de Valentia Christopolitanus*

tanus Ep. Præf. in Psal. & *Canus L.2. de Locis c.13.* Non omnino corruptum, a Judæis tamen depravatum docent *Salmeron in Evang. Hist. Prol.3. Gordonus Controv.1. cap.10. Morinus Præf. in Ed. 70. Interpr. & passim in suis Exercitationibus*, aliisque. Textum Hebraicum non data opera, sed temporum injuria, Rabbinorum, & Amanuensium oscitantia vitii aliquid contraxisse communior Recentiorum sententia est cum *Bellarmino Tom.1. Controv. L.2. c.1. & seq.* cujus sententiam illustrat *Ludovicus Capsellus* Heterodoxus integro Volumine, cui titulus *Critica Sacra.* Ex. gr. Psal.21. cum hebraice legeretur *CAARU*, hoc est *FODERUNT manus meas, & pedes meos*, quæ est totius antiquitatis lectio, hodie legitur *CAARI*, hoc est *SICUT LEO manus meas, & pedes meos*, qui error tantilla variatione contingere potuit.

Chaldaica lingua scripti sunt libri Tobiæ ac Judith, & ex parte Libri Esdræ ac Danielis, ut docet *Hieronymus in Prologo Tobiæ &c.*

Syriaca lingua, quæ orta putatur ex Hebræorum Babylone in captivitate degentium permixtione cum Chaldæis, nullus extat liber Vet. Testamenti ab aucto-

auctore suo conscriptus, nisi forte primus Machabæorum, & Ecclesiasticus, quorum utrumque se vidisse Syriaca lingua scriptum testatur *S. Hieronym. in Prologo Galeato, & Prologo Proverbiorum*.

Textus Samaritanus duplex a *Joanne Morino* editus, & Magnorum Bibliorum Parisiensium editioni insertus. Primus est Hebræo-Samaritanus, hoc est Hebræo Sermone, & Samaritanis characteribus. Hunc purum Moysis Pentatheucon censet esse idem *Morinus* in Exercitationibus. Morinum refellunt *Muisius in suis Assertionibus, & Censuris, Valerianus Flavignius in Epist. & Exercitationibus*, quod passim is Textur interpolatus sit ex editione Hebraica, Vulgata latina, & LXX. Interp. multis etiam male additis, ut contendit *Ottingerus in Exercitationibus Anti Morinianis*.

Hebræos initio, & ante Captivitatem usos fuisse characteribus Samaritanis docet *S. Hieronym. in Prologo Galeato*, Esdram vero novas literas Hebraicas Judæis tradidisse, & antiquas reliquisse Samaritanis. Secus censet D. Bianconi in Dissert. recenter edita Bononiæ.

De

§. II.

De Græcis Versionibus Vet. Testamenti, & de Vulgata SS. Scripturarum Editione.

GRæcæ Bibliorum Vet. Testam. Editiones sunt. I. Translatio 70. Interpretum 300. fere annis ante Christum. II. Aquilæ Pontici ex Christiano Judæi an. Ch. 124. sub Hadriano Imper. III. Theodotionis ex Catholico, ac deinde Marcionista, Proselyti Judæorum, sub Commodo Imper. anno Ch. 180. IV. Symmachi ex Samaritano aut hæretico Ebionita in Judaismum regressi sub Severo circa an. Ch. 208. V. Anonymi auctoris, quæque dicta est a nonnullis Vulgata inter Græcas: inventa est Hierichunte non procul Hierosolymis in Doliis quibusdam an. 7. Caracallæ, & Ch. an. 117. VI. Anonyma, & inventa in Dolio apud Nicopolim juxta Actium Promontorium in Epiro sub Alexandro Mameæ circa an. Ch. 230. Ex istis prioribus sex Editionibus Origenes composuit Tetrapla, Hexapla, & Octapla. Nam divisit singulas paginas in sex columnas, ac in prima descripsit Hebraicum Textum literis Hebraicis, in secun-

ſecunda eumdem Hebraicum Textum Græcis literis, in tertia interpretationem Aquilæ, in quarta interpretationem Symmachi, in quinta interpretationem LXX. Seniorum, in ſexta interpretationem Theodotionis; Atque hæc volumina propter quatuor interpretationes *Tetrapla*, propter ſex columnas Hexapla dicebantur. Addidit quintam, & ſextam Verſionem in duabus aliis columnis, & hoc volumen Octapla nominavit.

VII. Origenis fuit, qui anno fere 275. Scripturas LXX. Seniorum emendavit, multis ex Theodotione admixtis, & notatis ſigno ſtellæ radiantis, multis etiam obelo, ideſt veru *jugulatis*, quæ ſcilicet in Hebræo non habebantur. Hæc editio brevi Bibliothecas replevit, teſte *Hieronym. in Ep. olim* 89. *ad Aug.* Eamdem *Communem* appellari ſolitam ſcribit *Hieronym. L.* 16. *in Iſaiam*. VIII. Editio S. Luciani Presbyteri Antiocheni, & Martyris, tempore Diocletiani circa an. 300. Eam ipſius Martyris manu deſcriptam, & Nicomediæ in pariete quodam aſſervatam teſtatur Athanaſius in Synopſi, & Euſeb. L. 9. c. 6. fuiſſe inventam ſub Conſtantino. IX. Heſichii,

ſichii, qui LXX. editionem emendatam Ægyptiis tradidit. Hinc Hieronym. Præf. in L. Paralipomenon: „ Alexan-
„ dria, & Ægyptus in LXX. ſuis He-
„ ſychium laudat auctorem, Conſtan-
„ tinopolis uſque ad Antiochiam Lu-
„ ciani Martyris exemplaria probat.
„ Mediæ inter has provinciæ Paleſtinos
„ Codices legunt, quos ab Origene
„ elaboratos Euſebius, & Pamphilus
„ vulgaverunt.

Addi poteſt X. S. Hieronymi, qui vetus Teſtamentum Græcæ Fidei reddidit, ut ipſe auctor eſt L.2. Apol. contra Ruffinum. Vide Bellarm. De Verbo Dei L.2. a cap.5. & 6., ubi inquirit quo tempore facta ſit Verſio LXX. Interp., quorum librorum ſit, quomodo facta, quantæ ſit auctoritatis, num hoc tempore germanam habeamus Verſionem LXX. Vide etiam Nat. Alexand. Diſſertat.VIII. in VI. Mundi Ætatem, & Diſſert.XI. in Hiſt. Eccleſ. Sæc. II., ubi etiam habes opiniones Morini, Voſſii, Uſſerii, Waltoni *& cæt.*

Novi Teſtamenti Grecè fere ſcripti innumeras olim latinas Verſiones fuiſſe teſtantur S. Aug. L.2. de Doctr. Chriſtiana c.11., & S. Hieronym. Præf. in Joſue.

Josue. *Vulgata* Vetus, quam *Italam* dixere, reliquis prælata fuit, utpote quæ ex Aug. verborum tenacior esset cum perspicuitate sententiæ. *Vulgata* hodierna, quam nunc habemus a Tridentino sessione IV. approbatam ex S. Hieronymi interpretatione maxima ex parte est, cui tamen plura ex Vulgata veteri admixta sint. Vide *Bellar. L.2. de Verbo Dei cap.8. & seq. & Nat. Alex. Disser. XXXIX. Sæc. IV.*, ubi plura ex eruditis recentioribus collecta habes.

§. III.
De Versionibus Paraphrasticis.

JAM aliqua addenda de Versionibus Paraphrasticis. Hebræam Scripturam Vet. Testamenti in Chaldaicam paraphrasticè versam docet *Lucas Brugensis de Chaldaicis Script. Paraph.* ubi in auctores inquirit. Hæ paraphrasticæ Translationes *Targumin*, idest *interpretationes* dictæ, & quamvis si Pentateuchum excipitur Judaicis fabulis conspersæ sint, tamen quia magnæ autoritatis apud Hebræos, iis revincendis idoneæ sunt. Plures sunt Paraphrases Pentateuchi, nempe *Jonathan* & *Hierosolymitana*:

tana; ſed ea prævalet, quæ *Onchelos* dicitur. Hunc paulo poſt Chriſtum vixiſſe Judæi dicunt.

Chaldaicæ addendæ Verſiones Paraphraſticæ Syriaca, & Arabica. Syriaca totius fere Veteris Teſtamenti Verſio, ut & Arabica, cum Latina Gabrielis Sionitæ Translatione extat in magna Bibliorum editione Pariſienſi, quam Guido Michael Le Jay adornavit. Ejus Paraphraſis antiquitatem commendat idem Sionita in Epiſtola ad Lectorem præfixa Libro Pſalmorum.

§. IV.

De diviſionibus in SS. Codicibus antiquitus uſurpatis.

JAM nonnulla delibanda ſunt de diviſionibus librorum Canonicorum in Capita, Verſus, aliaſque Sectiones. Tum prophanos, tum ſacros Auctores ſua ſcripta uno fere ductu, & ſine capitum, verſuumque, imo etiam ſine Librorum diſtinctionibus exaraſſe pluribus confirmat *Morinus in Biblicis Exercitationibus.* Quare Cabaliſtæ apud *Eliam Levitam* docent Pentateuchum, ſeu totam legem fuiſſe tamquam vocem unam,

præ-

præter nomina Dei. De diſtinctionibus ab antiquo tempore adductis in Libris utriuſque Teſtamenti agunt *Joannes Crojus cap.2. Sacr. in novum Fædus Obſervat.*, *&* *Joſephus de Voiſin. Lib. de Lege Divina cap.26. & ſeq.* poſt Buxtorfium: Sectionum, quas *Paraxias* Judæi vocant, alias majores, alias minores, minorum alias apertas, alias clauſas: Ex gr. primum caput Geneſeos ſex complectitur ſectiones apertas. Prior includit quinque priores verſus, altera tres &c. Geneſis habet ſectiones apertas 43. clauſas 48. De his legendus Moſes Maimonides Tractatu de Philacteriis, & Libro legis c.8. Hæ ſectiones in periodos quoque dividuntur, quales a Maſorethis numerantur in tota Lege 855. Maſorethæ ſunt Doctores Hebræi, qui ſæculo fere V. *Maſoram* compoſuerunt, Opus ex variis Traditionibus conflatum.

Græcos Codices Priſci Eccleſiæ Patres jam olim diviſos habebant in varias ſectiones, quas vocabant *Pericopas*. Meminerunt Clemens Alex. Stromatum L.2. Athanaſius Or.3. c. Arrianos, aliique. Hieronymus L.2. in Jovinianum Paralipomenon Libros a ſe in verſuum Cola digeſtos, & Ezechielis translationem

nem per Cola, & Commata ſcriptam teſtatur.

Sacrorum Librorum in Capita, & Verſus diſtinctionem, quæ nunc apud Latinos ubique recepta eſt, inſtituit Hugo a S.Caro, primus Cardinalis ex Ord. S. Dominici Sæc. XIII. Numeri ſingulis Verſiculis additi vix reperiuntur ante Sæculum XVII.

CAPUT II.

De Priſcis Decretalium Compilationibus

POST Gratiani Decretum 1ª. fuit Compilatio *Bernardi Circa* Præpoſiti Papienſis, ac poſtea Faventini Epiſcopi. In ea Decretales Epiſtolas Pontificum ſuæ præſertim ætatis, in V. Libros ſub certis titulis digeſtos collegit in unum Volumen paulo ante an. 1190. Ex veterum Conciliorum Canonibus, ex Patrum aliquot ſententiis, ex Decretis ſuperiorum Pontificum poſt S.Gregorium non pauca inſeruit, quæ Gratianus prætermiſerat. Auctor inſcripſit hoc Opus *Breviarium Extravagantium*, quod viſum eſt ſupplementum Gratiani. Hanc primam Compilationem vocant Hoſtienſis,

ſis, Joannes Andreas, Ægidius de Bellamera. Qui Scholia in eam compilationem ſcripſere, appellant Librum primum. Ac pari ratione ſequentes collectiones ad compilationem 1. 2. 3. 4. 5., alii Librum 1. 2. &c. memorant. Legendus doctiſſimus *Antonius Auguſtinus*, qui notas conſcripſit in hanc Compilationem.

II.a Compilationem poſt XII. annos a priore edidit *Joannes Galenſis*, *ſeu Vallenſis*, an. 1202. alia Pontificum reſcripta complexus compegit, præcipue ex ruinis, ut Tancredus antiquus Canoniſta loquitur, duarum Collectionum, quæ periiſſe cenſentur, quarum alteram fecerat Gilbertus Abbas, aliam Alanus Epiſcopus Antiſiodorenſis.

III.a Compilatio fuit Innocentii III. quæ & Romana dicta eſt ex Bernardi Compoſtellani Collectione per Petrum Beneventanum reformata. Cum unius Innocentii III. Conſtitutiones vel æquarent, vel etiam ſuperarent numerum, ac molem reliquarum Decretalium conditarum per ea tempora a cæteris Pontificibus facile fuit, ut ex Regeſtis priorum XIII. annorum Innocentii III. *Bernardus Major* Archidiaconus Compoſtel-

ſtellanus Romæ degens eas in ordinem redigeret. Verum cum ei volumini quædam inſerta eſſent uſui Judiciorum minus opportuna, facta eſt nova Collectio Pontificia auctoritate per Petrum Beneventanum Diaconum, & Notarium Innocentii III. Hæc eſt Compilatio III. quæ prima omnium auctoritate publica, ac Pontificis prodiit. Eam Præfatione addita confirmavit Innocentius III. Priores duæ a privatis hominibus collectæ fuerant: quare mirum non eſt, falſas quaſdam Decretales, quæ in Regeſtis non extabant, in duas eas priores compilationes irrepſiſſe, ut Tancredus monuit. Earum Catalogum Antonius Auguſtinus ſubjecit ad calcem Notarum primæ Compilationis: Illarum aliquæ irrepſerunt etiam in Gregorii IX. Collectionem, a quo ſaltem auctoritatem habuere.

IV.[a] Compilatio poſt Concilium Generale Lateranenſe IV: compoſita fuit ex 72. ejus capitibus, & ex poſterioribus Regeſtis Innocentii III. ſive ex Conſtitutionibus poſt Concilium editis. Cujus opera uſus ſit Innocentius III. in hac compilatione, non conſtat.

Quatuor hæ Collectiones manuſcri-

ptæ

ptæ erant apud *Contium*, editæque sunt una cum Scholiis ab *Antonio Augustino* cum Epistola nuncupatoria ad Gregor. XIII. Eædem an. 1659. prodiere Parisiis emendatiores, & Notis auctiores ex collatione cum Codicibus *Nicolai Fabri*, *& Jacobi Cujacii*.

V.am Compilationem Honorius III. vulgavit. Eam ex Honorii tantum Decretalibus conflatam, eruit ex ruderibus Bibliothecæ Albiensis, Notisque illustratam Typis edidit an. 1645. *Innocentius Cironius* Accademiæ Tolosanæ Cancellarius. Olim visa fuisse a Panormitano, Contio, Cujacio probavit ex eorum Scriptis *Franciscus Florens*.

De Historia harum Compilationum, quæ intra 70. annos ab edito Gratiani Decreto emanarunt, legantur Antonius Augustinus, Boetius Epo, & Franciscus Florens, qui ex Joannne Andrea, & S. Antonino hauserunt. De Collectione Gregorii IX. in *Apparatu* agitur, quare nihil necesse est hoc loco immorari.

CAPUT III.

De Pœnitentialibus, seu Libris Canonum Pœnitentialium.

IN his continentur Regulæ agendæ Pœnitentiæ juxta diverſa crimina, & peccatorum genera, ſive imponendi pœnas delinquentibus. De his late Joannes Morinus lib. 4. cap. 17., & lib. 6. cap. 5. de Adminiſtratione Sacramenti Pœnitentiæ, & Francolinus lib. 1. & 2. de Diſciplina Pænitentiæ Romæ 1708.

His annumerari debent 1. Canones Ancyrani, & Eliberitani Concilii.

2. Tres Epiſtolæ Canonicæ S. Baſilii ad Amphilochium Iconienſem Epiſcopum: quibus addi poſſunt Reſponſa Canonica aliorum Epiſcoporum Dyoniſii, Petri, Athanaſii, Timothei, ac Cyrilli Patriarchæ Alexandrini: Reſponſa etiam Patriarcharum poſteriorum, quæ a Leunclavio referuntur lib. 5. & 6. Juris Græco-Romani; Item Libellus Pœnitentialis Joannis Jejunatoris ſub finem ſæc. VI. Non hic addimus Nomocanonem Anonymum conſtantem capitibus 547. quem latinitate, ac luce donavit Cotelerius, & Notis illuſtravit Tom. 1. Monumentorum Eccleſiæ Græcæ; In ple-

plerisque enim nullam adducit Canonum receptorum auctoritatem; Juvare tamen potest ad cognoscendam praxim Græcorum ævi inferioris in administrando Sacramento Pœnitentiæ.

3. Exemplo S. Basilii Theodorus Cantuariensis Archiepiscopus, Græcæ & ipse originis sæculo VII. plura Concilia de Fide Catholica, & Ecclesiastica Disciplina celebravit. Imprimis autem *peccantium Judicia* descripsit, quot scilicet annis pro unoquoque peccato quis pœnitere debeat. Vide *Reginonem* in Chronico, & fusius agentem *Morinum l.7.c.1.*, & *Jacobum Petit*, cujus opera hoc Pœnitentiale omnibus, quæ reperiri potuerunt, Capitulis adauctum, per Canones selectos, ex antiquissima Canonum Collectione MS. descriptos, & per plura ex variis Pœnitentialibus hactenus ineditis excerpta *expositum*, & præclaris Ecclesiasticæ disciplinæ Monumentis, quæ ex optimis Codicibus MSS. selecta sunt, *confirmatum* prodiit Parisiis an. 1677. Omnia eruditis Notis, ac Dissertationibus illustrata sunt.

Titulos Capitulorum Pœnitentialis Theodori numero 78. *Henricus Spelmannus* Anglicorum Conciliorum Collector

recitat excerptos ex Codice MS. Bibliothecæ S. Benedicti Cantabrigiensis: Hæc ipsa *Petitus* reddidit pag.83. Libri memorati.

Ac quoniam hi Tituli diversi sunt, tum ab iis Pœnitentialis Theodori, opera ejusdem Petiti editi, qui quatuordecim numerantur, tum ab aliis 60. capitulis apud eumdem *Petitum*, tum ab aliis eidem Theodoro adscriptis capitulis, quæ a Luca D. Acherj referuntur Spicilegii Tom.IX.& sunt num.120.hinc apparet, plures Pœnitentiales libellos a Theodoro fuisse conscriptos, aut integrum ejus Pœnitentiale non haberi, sed plura fragmenta, aut plures libellos Theodoro esse attributos.

4. In postremo Volumine Operum Bedæ, quem obiisse an.733. scribit Trithemius, extat libellus *De remediis peccatorum*, quem plerique conjiciunt scriptum ab Egberto Archiepiscopo Eboracensi Bedæ coætaneo: Ex hoc Pœnitentiali plura desumpsere Canonum Collectores Burchardus, Ivo, Anselmus, & Gratianus, itemque Gregorius IX. in Libris Decretalium.

5. Liber Pœnitentiæ, sive Pœnitentium ad Otgarium Archiepiscopum scri-

ptum

ptum a *Rabano Mauro* extat Tom. VI. Operum edit. Colonienſis an. 1627. Extat ejuſdem *Rabani* Epiſtola miſſa ad Heribaldum Epiſ. Antiſſiodorenſem an. 853. ſive decennio poſt Librum Pœnitentialem miſſum ad *Otgarium*, ut probat *Stephanus Baluzius* in Præfatione præmiſſa huic Epiſtolæ, cui aliqui titulum fecere *Pœnitentialis*; quo titulo edita eſt a *Petro Stevartio*.

Quæſtiones Canonum Pœnitentialium ad Heribaldum editæ ab Henrico Caniſio Tom. 5. Lectionum Antiquarum non ſunt Rabani: ſed Halitgarii, ut probat *Baluzius* loc. cit. quemadmodum & tres *Libri de Vitiis, & Virtutibus*, aut certe duo priores.

6. Pœnitentiale Romanum ab Antonio Auguſtino exſcriptum eſt ad Calcem Epitomes Juris Pontificii. Hoc opus, quale nunc habemus non eſſe antiquius Rabani Mauri temporibus ſuadent Capita ex Moguntino ipſius Rabani Concilio, ex Triburienſi Synodo, ex Pontificum Epiſtolis, quæ per Iſidorum Mercatorem ſub ea tempora prodiere.

Plures ejuſmodi Pœnitentiales libros undecunque conquiſitos edidit *Joannes Morinus* ſub finem Voluminis de Pœni-

tentia. Post Gratiani Decretum solent in plerisque Editionibus adjici *Canones Pœnitentiales* desumpti ex summa Astensi l.5. tit.32. Novissime, diligentissimeque collegit S. Carolus in Instructione Confessariorum, ex qua eos Canones exscripsit Francolinus l. 1. de Disciplina Pœn. cap.10. Quo libro, & sequenti plura scitu dignissima invenies contra malos Rigoristas damnatos sæpius a S.Sede sacrisque Congregationibus.

CAPUT IV.

De Præcipuis Ecclesiasticæ Historiæ Scriptoribus.

SAcram Hebræorum Historiam Veteris Testamenti Codices continent. Eam Illustrarunt Flavii Josephi Libri XX. Antiquitatum, & de Bello Judaico Libri VII., & Petrus Comestor Libri XVI. Historiæ Scholasticæ circa an. 1160.; Deinde vero Annalibus Sacris Vet. Testamenti conficiendis insudarunt simul, quin alter de altero quidquam sciret, Augustinus Torniellus, & Jacobus Salianus, ut hic in Præfatione scribit: Ille quidem suos vulgavit duobus Tomis in Folio, an.1613., hic an. 1619.

1619. edidit ſuos ſex Tomis in Folio cum pluribus Diſputationibus, ac Diſſertationibus: Adde Henricum Spondanum, P. Mezger Ord. S. Benedicti an. 1700. P. Cæſarem Ca lini Soc. Jeſu &c.

Eccleſiaſtica poſt Chr. Hiſtoria, vel ea deſcribit, quæ ad Generalem Eccleſiæ ſtatum pertinent, aut ſpeciatim vel Romanorum PP. vel Epiſcoporum aliorum, ſive Nationis, ſive Provinciæ, ſive etiam Civitatis alicujus Seriem ac Geſta perſequitur, aut Ordinum Monaſticorum, aliorumque Regularium originem, & progreſſum, reſque alias hujuſmodi tractat. Sunt denique, qui de Conciliis, ſunt qui de Hæreſibus ſcripſerint, quæ tamen fere ad univerſalem Hiſtoriam referuntur.

Generalem Hiſtoriam Eccleſiæ ex Græcis tractarunt I. Euſebius, Pamphili dictus, Ep. Cæſareæ in Palæſtina. Extant Libri X. Hiſt. ab initio naſcentis Eccleſiæ ad relatas de Maxentio, ac Licinio Victorias, & Libri IV. de Vita Conſtantini. II. Socrates, dictus Scholaſticus, qui ſcripſit Libros VII. a Conſtantino Magno ad Theodoſii Jun. Conſulatum XVII., ſive an. Ch. 439. III. Hermias Sozomenus, & ipſe dictus

Scholasticus, quod in Actionibus forensibus Constantinopoli diu versatus fuerit. Scripsit Libris IX. Historiam ejusdem fere temporis, ac Socrates ab an. 324. ad 439. fere tamen agit de postremis XX. annis. Ex his tribus Eusebius fautor Arrianorum fuit, reliqui duo ex Novatianis. IV. Theodoretus Episc. Cyri decem libros Hist. Eccl. scripsit complexus tempus 105. annorum, a fine librorum Eusebii ad sua tempora, seu a Vicennalibus Constantini ad tempora Theodosii Junioris, sive a Nicæno fore ad Ephesinum; Supplevit plura à prioribus prætermissa. V. Evagrius Scholasticus Historiam annorum 166. sex libris scripsit, ab anno circiter 431., seu Concilio Ephesino ad 595. seu XII. Imperat. Mauritii. VI. Philostorgius Historiam Græcè scripsit ab Arii dissensione adversus Patriarcham Alexandrinum ad Valentiniani III. tempora, & Joannis Tyranni cædem. Ejus Historia Hæreticorum encomium, & Orthodoxorum criminatio dicitur a Photio, qui XII. ejus libros in Epitomen redegit. VII. Theodorus Lector Byzantinus duo scripsit Opera. Primum erat Historia Tripartita, duobus libris comprehendens Historiam Socra-

tis,

tis, Sozomeni, & Theodoreti a XX. anno Constantini ad Principatum Juliani. Alterum duobus Libris constans complectebatur res in Ecclesia gestas per annos fere 20. a temporibus, in quibus Socrates desierat ad Principatum Justini Senioris, sivè ab an. 449, ad an. 519. Ex his autem duobus posterioribus Libris desumpta sunt *Nicephori Collectanea*, quæ ex Theodori Lectoris Operibus supersunt. VIII. Nicephorus Callixtus, sivè Callixti Xantopuli Filius vivebat sub initia Sæc. XIV. Scripsit Lib. XVIII: Hist. Ecclesiæ a Christo Nato ad Mortem Phocæ Imperatoris, & an. 610. cum argumentis quinque aliorum librorum ab Heraclii exordio usque ad mortem Leonis Sapientis Imper. an. 911: Extant hæc Græce, & Latine ed. Paris. 1630. ex recognitione P. Frontonis Ducæi Soc. Jes. De his Scriptoribus vide plura apud P. Labbe in Diss. de Script. Eccl.

Generalem Historiam ex latinis tradidere I. Hegesippus Romæ sub Eleutherio Pontifice, Imperante Marco Antonino Philosopho: Historiam Actuum Ecclesiasticorum Libris quinque distinctam stylo simplici contexuit a Christi

Passione ad suam ætatem, annum nimirum Ch. 180. ferè. II. Severus Sulpitius Genere, ac Literis clarus sub IV. Seculi finem Beatis Martino, Augustino, Paulino, aliisque SS. Præsulibus notus. A Pelagianis in senectute deceptus errore agnito, se usque ad mortem silentio damnavit. Extant Historiæ Sacræ Libri duo à Mundi Exordio ad suam memoriam, hoc est ad an. Ch. 400. III. Marcus Aurelius Cassiodorus Senator V. Seculo floruit: Inter cætera Opera scripsit Chronicon ad Theodoricum Regem, quod desinit in annum 519., & Tripartitam Historiam ex Socrate, Sozomeno, Theodoreto concinnatam, & latine redditam per Epiphanium Scholasticum amicum suum. IV. Haymo Halberstatensis in Germania Episcopus ex Monacho Fuldensi, & Abbate Hirsfeldensi, exemplo Severi Libros decem scripsit de *Christianarum rerum Memoria*, sive Epitomen Historiæ Sacræ circa an.850. Ex Baronio obiit an.853. Alii aliter scribunt, inquit *Bellarminus* de *Scriptoribus* in *Haymone* V. Paulus Orosius Præsbyter Hispanus sub initium Seculi V. Hortante S. Augustino confecit Libros VII. *Historiarum*

rum ab exordio Mundi ad an. 416. His adde Ordericum Vitalem Benedictinum Auctorem Hist. Eccles. quam confecit 1141., Vincentium Bellovacensem, qui præter Speculum Doctrinale, ac Naturale scripsit Speculum Historiale ad an. 1254. continuatum ad an. 1494., S. Antoninum Florentinum Archiep. auctorem *Summæ Historialis* ad an. 1458.

Alii fuere, qui data opera rerum Ecclesiasticarum seriem ex prioribus colligentes, iis certius explicandis, gesta Imperantium attexuere. Hoc incæptum occuparunt Sæculo XVI. ex Lutheranis Matthias Flaccus Illyricus, Joannes Wigandus, Matthæus Judex, Basilius Faber, qui sub titulo Ecclesiasticæ Historiæ promisere se tradituros integram Ideam Ecclesiæ Christi, quantum ad Locum, Propagationem, Persecutionem, Tranquillitatem, Doctrinam, Hæreses, Cæremonias, Gubernationem, Schismata, Synodos, Personas, Miracula, Martyria, Religiones extra Ecclesiam, & Statum Politicum secundum singulas annorum Centurias. Hi vulgo dicuntur Centuriatores Magdeburgenses, cum Magdeburgi in Saxonia agentes per annorum Centurias opus

 distin-

distinxerint. Prodiit Opus an. 1560., & seqq. Continet Centurias XIII., quæ singulæ XVI. fere capitibus constant.

Adversus novam hanc Historiam Guillielmus Eysengreinius Spirensis, Centenarios sexdecim scribendos susceperat, continentes descriptionem rerum memorabilium in Orthodoxa Christi Ecclesia gestarum, cum diligenti annotatione eorum, quæ scripta sunt contra veram Catholicam Doctrinam. Extare dicuntur duo ejus Centenarii: Primus editus fuit Ingolstadii an. 1566.

Contra eosdem Centuriatores opposuit Annales suos Cæsar Card. Baronius a Christo Nato ad Innocentii III. tempora: sive an. 1198. Epitomen concinnavit Henricus Spondanus Ep. Apamiarum: Notas Criticas IV. Tomis in Folio conscripsit P. Pagi Senior ex Min. Conventualibus, quæ deinde novis Editionibus Baronii insertæ sunt: Baronium continuarunt, tum Abrahamus Bzovius, tum Henricus idem Spondanus. Imprimis autem habentur in pretio VIII. volumina Odorici Raynaldi ex eadem Congregatione S. Philippi Nerii, ex qua Card. Baronius: Raynaldum nova Editione post Baronium Cl. P. Mansi illustra-

ſtravit. Alios prope innumeros recentiores prætermitto. De Vitis Rom. Pontificum, qui pars magna ſunt Eccleſiaſticæ Hiſtoriæ, ſatis ſit indicare novam Romanam Editionem Anaſtaſii Bibliothecarii a Clar. Præſule Blanchino inchoatam, deinde vero ad quartum uſque Tomum continuatam per P. Blanchinum Magnæ Eruditionis Virum, & prioris ex Fratre Nepotem ex inclyta Congr. S. Philippi Nerii. Eodem Auctore prodit hoc anno *Demonſtratio Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ Quadripartitæ, comprobatæ Monumentis pertinentibus ad Fidem Temporum, & Geſtorum: Sæc. I. & II. Romæ ex Calcographia Barbatiana*.

Occurrent aliquando Hiſtoriam Eccleſiaſticam perlegenti Auctores Anonymi. Ex. gr. Alexandrini Chronici auctor deſinens an. 628., Annaliſta Bertinianus deſinens an. 882., Annaliſta Fuldenſis deſinens an. 882., Annaliſta Loiſelianus deſinens in Roberto Rege Hugonis Capeti Filio, Annaliſta Mailroſenſis deſinens an. 1270., Annaliſta Metenſis deſinens an. 904., Annaliſta Moiſſiacenſis deſinens an. 819., Annaliſta Nazarianus deſinens an. 1138., An-

Annalista Petavianus desinens an. 1015. Chronicon S. Vincentii de Witurno desinens an. 1071. *& cæt.*

CAPUT V.

De Martyrum, aliorumque SS. Historia.

Refert Anastasius in Vita S. Clementis institutos ab eo Notarios septem Regionarios dictos, Martyrum Passionibus describendis, unicuique Notariorum duabus Regionibus attributis, in quibus Acta Martyrum perquirebant, & literis consignabant. Alia in hunc finem a successoribus statuta. Inde apud Latinos Martyrologia, quibus aliorum quoque Sanctorum Gesta, aut nomina inserta. Hinc Græcorum Menologia, quasi Mensium rationes, cum ibi per Menses omnia digerantur. In his tamen Menologiis post Schisma Græcorum, inserta nonnulla nomina damnatorum ab Ecclesia Catholica. Vide Calendarium utriusque Ecclesiæ Latinæ, & Græcæ, quæ invicem collata dedit Antonius Contius in fronte Chronographiæ Nicephorianæ.

Post Hyeronimum, Bedam, & Florum Usuardus Monachus circa an. 800. jussu

juſſu Caroli Magni Martyrologium conſcripſit, quod cum adnotationibus ex Martyrologiis Romanæ, aliarumque Eccleſiarum, & adnotatione Authorum, qui de Sanctorum Vita ſcripſere Joannes Molanus Lovanienſis Theologus cum Tractatu ſuo de Martyrologiis, & indiculo Sanctorum Belgii edidit Antuerpiæ 1583. circa an.870. Ado Viennenſis Archiepiſcopus Martyrologium Sanctorum edidit cum prolixis Martyrum Elogiis;Heribertus Roſvveidus Societatis Jeſu emendavit, ac Notis illuſtravit. Novam eruditiſſimam Editionem adornavit Romæ nuper Cl. D. Dominicus Georgi. Martyrologium Romanum cum notis edidit Baronius Cardinalis. Noviſſimam Editionem reliquis correctiorem imperavit, ac perfecit, eruditiſſima Epiſtola præfixa, BENEDICTUS XIV.

Gregorius Turonenſis VI.ſeculi Scriptor Hiſtoriam SS. attigit in Libro de Gloria Martyrum, & Confeſſorum: Medio ævo celebratur Simeon Metaphraſtes Græcus ſcriptor IX.ſeculi juxta Bellarminum,X.juxta Bollandum.Leo Allatius in Commentario de Simeonibus rejicit ad annum 1014. Ab eo ſcriptas fuiſſe

fuisse historias de Vitis Sanctorum multis additis ex proprio ingenio, non ut res gestæ fuerunt, sed ut geri potuerunt; multis aliis præterea incredibilibus, & quæ non inveniuntur apud veteres Historicos, censet Bellarminus De Sriptoribus Eccl. Pro Metaphraste stat Bollandus in Præfatione ad Vitas SS. Notat Baronius ad an.859., & Bellarminus l.c. multas Vitas additas a posterioribus post Metaphrastæ obitum. Jacobus de Voragine Archiepisc. Genuensis, qui primus ex Natali Alex. sæc. XIII. Cap.4. art.5. Biblia Sacra in Italicam linguam summa fide, ac diligentia transtulit, in Vitis Sanctorum scribendis haud satis accuratus fuit. Vid. S. Anton.3. p. Chr. tit.32. c.11. p.2. Et Bollandum in Præfat. ad Vit. SS.

Seculo XVI. Laurentius Surius Carthusianus de Vitis SS. sex Volumina exaravit. Septem vero Aloysius Lippomanus Episc. Veronensis, apud quem extant Vitæ Sanctorum in XII. anni menses dispositæ, quæ Simeoni Metaphrasti adscribuntur, in latinam linguam a Guilielmo Sirleto, postea Cardinali, Petro Francisco Zino Veronensi, & Gentiano Herveto Aurelianensi, eruditis In-

Interpretibus conversæ. Accuratius autem hæc tractata sunt sæculo XVII. ab Heriberto Rosvveido, a Bollando, Papebrochio, Henschenio, aliisque continuatoribus magni Operis, cui titulus Acta SS.

His adde Religiosorum Ordinum Annales, Menologia, Chronica, Origines, Elogia, Bibliothecas, aliaque Historica ejus generis, ac præcipue Acta Sanctorum Ordinis S. Benedicti per Joannem Mabillonium, & Lucam D. Acheri, in quibus multa ad Ecclesiasticam Hist. illustrandam.

CAPUT VII.

De Liturgicis Antiquiorum Operibus.

DE Ritibus Ecclesiæ præter Liturgias SS. Petri, Jacobi, Matthæi, & Marci, de quibus legendus Natal. Alex. sæc.I. c.12. ar.3., & Liturgias Sanctorum Patrum per Fr. Claudium de Sainctes Theologum Parisiensem Antuerpiæ 1560., ubi Liturgia Basilii M. & Joan. Chrisostomi, & plura de Ritu Missæ ex PP: S. Greg. Nysseno, Joanne Damasceno, Nicolao Methonensi, Simone Gaza Archiepiscopo, Germano Archiep. Constantinopolitano, Nicolao Cabasila, Maximo Monacho, Bessarione Cardinali, Proclo Arch. Cp.

S. Gre-

S. Gregorius Papa *Antiphonarium*, & Sacramentarium reliquit, quem librum ediderunt Pamelius Tom.2. Liturgicon, Angelus Rocca ex MSS. Vaticanis, & adjectis eruditis Commentariis in lucem emisit Hugo Menardus Ord. S. Benedicti ex Codice antiquo MSS. nomine S. Eligii insignito. Cum hæ editiones conformes non sint, apparet successu temporis auctum Gregorii M. Sacramentarium: Id testatus est Valafridus Strabo l.2. de rebus Ecclesiasticis c. 22. S. Isidorus Hispalensis VII. seculo in Libro quæstionum, Alcuinus VII. sec. de eodem Argumento scripsere; licet liber de Divinis Officiis Alcuino suppositus sit; Revera farrago quædam dicendus est ex diversis ipsius Alcuini, & posteriorum Scriptorum Operibus collectus: prȩterea ineptias continet Alcuino indignas, quod Pascha nomen Græcum sit, cum verus Alcuinus l.6. in Joan. c.32. Pascha, *inquit*, fratres, non sicut quidam existimant Græcum nomen est, sed Hebræum. Caput autem XL. est Tractatus Remigii Antisiodorensis Monachi de Expositione Missæ.

Sequuntur Amalarius Diaconus primum, & Abbas Metensis, deinde Presby-

sbyter, tum Episcopus, cujus tamen Sedis, non constat. Scripsit lib. IV. de Ecclesiasticis Officiis an. 827. Jussu Ludovici Pii Imper. deinde librum de Ordine Antiphonarii. Rituales illos libros Amalario Trevirensi falso tributos a Trithemio, Bellarmino, Possevino, & Constantino Cajetano comprobatur ex Ademaro in Chronicho: Ad Abbatem Constantinum, ut eum a veteri opinione dimoveret, elegantem Epistolam scripsit P. Sirmondus, quam P. Labbeus refert inter addenda ad Tom. 1. Dissert. de Script. Eccl.

Walafridus Strabo florebat circa 855. Præter alia librum edidit de Exordiis, & Incrementis rerum Ecclesiasticarum ad Regimbertum.

Sæculo XIII. floruit *Durandus Speculator*, seu *Durantes*, qui præter alia Rationale Divinorum Officiorum in Libros octo divisit, & an. 1286. absolvit. Sæculo XVI. floruit Joannes Stephanus Durantius Tolosas Advocatus Regius, deinde Senatus Præses: edidit tres Libros *De Ritibus Ecclesiæ Catholicæ*, quos Sixtus V. Romæ excudi jussit. Cardinalis Bonæ, qui scripsit Opus insigne Rerum Liturgicarum, Cardinalis Thomasii, & aliorum Recentiorum nomina com-

compertiſſima ſunt : quibus accenſendus Cl. Muratorius in eruditiſſima Diſſertatione, quam præmiſit duobus Tomis editis anno 1748. Venetiis *Liturgia Romana Vetus &c.*

CAPUT VII.

De Auctoribus Eccleſiaſticæ, tum Geographiæ, tum Chronologiæ.

CUM cæca ſit Hiſtoria omnis tum Sacra, tum prophana ſine ope Chronologiæ, & Geographiæ, utriuſque Auctores cognitos eſſe oportet ſtudioſis, ad intelligendos Sacros Veteris, & Novi Teſtamenti Codices, & Canonum loca, & tempora diſtinguenda.

Paleſtinæ, & vicinarum Regionum loca in S. Literis memorata illuſtravit initio ſeculi XVII. Adrianus Adricomius Belga in Theatro Terræ Sanctæ. Diligentius id præſtitit Nicolaus Sanſo Geographus Regis Galliarum, accuratiſſimis tribus Tabulis Geographiæ Sacræ, Pariſienſi Bibliorum editioni additis; adjuncto Alphabetico Indice, quo ſingula Regionum, & Locorum nomina explicantur. Obiit is Auctor 1669., relicto Filio Guillielmo Sanſone, Geographo item inſigni. De eadem Geogra-

graphia Terræ Sanctæ duo edidit Volumina Samuel Bochardus, quorum unum appellavit *Phaleg*, alterum *Chanaan*.

Ad Ecclesiæ primitivæ Historiam cognoscendam proderit Geographica notitia Imperii Romani sub primis Cæsaribus discenda ex Geographia Strabonis Cappadocis ex Urbe Amasia, qui scribere desiit Tiberio Imperatore, & ante ejus an. XII. Ex Plinio secundo totis libris III. IV. V. VI: Historiæ suæ Naturalis, quibus Geographiam universam complexus est: Opus suum dicavit Vespasiano: Utilis erit Geographia Claudii Ptolomæi Alexandrini, qui præcipuus fuit ævi sui Geographus, floruitque sub Adriano, & Antonino Pio Imperatoribus. Ex Recentioribus legenda Philippi Ferrari Topographia in Martyrologium Romanum, & Theatrum Conversionis Gentium totius Orbis Auctore Arnoldo Mermanno.

Ad cognoscenda loca, in quibus res Ecclesiasticæ sub Constantino, & ejus successoribus usque ad Honorium gestæ sunt, juverit ea, quæ Antonomasticè dicitur Notitia utriusque Imperii, & censetur edita inter annos Christi 400. & 433., ut ostendit Guido Pancirolus,

qui

qui Notas adjiecit : Ejus notitiæ Author creditur a quibusdam Ethicus Ister, qui contexuit duplicem Orbis Descriptionem, quarum altera tota legitur apud Orosium. Tum ex subscriptionibus Episcoporum Nycenæ, aliisque Synodis, tum ex aliis monumentis Indicem Geographicum Episcopatuum habes confectum ab Harduino Tom. XI. suæ Edit. Conciliorum post Labbeum: Idem Index correctior exhibetur in nova Editione Labbeana Veneta.

Legenda tamen præcipue Geographia Sacra Caroli Vialar, dicti à S. Paulo, Congreg. Fuliensis Superioris Generalis, deinde Episcopi Abrincensis (Auranches in Normandia) an. 1641. Pariisiis edita : Subjectæ illi sunt Notitiæ aliquot Grecæ, partim Ecclesiasticæ, partim Civiles, sequentibus temporibus scriptæ, sive ab Hierocle, sive ab aliis, & ex M. SS. Codicibus Bibliothecæ Vaticanæ, & Regiæ descriptæ.

Ab Imperatoribus Orientis, ac præsertim a Leone VI. cognomento Sapiente circa an. 900., & ab Andronico Palæologo Seniore circa an. 1300. immutata fuit apud Græcos dispositio Metropoleon, quæ Patriarchatui Constantinopo-

nopolitano subjiciuntur. Utramque distributionem vulgavit Leunclavius in suo *Jure Græco Romano*; posteriorem dilucidavit *Georgius Codinus*, vulgò Curopalates dictus, in Libro de *Officiis Ecclesiæ Constantinopolitanæ*:

Laudatus Carolus a S. Paulo Episcopus Abrincensis ex Bibliothecis Regia, & Thuana eruit Notitiam quinque Patriarchatuum, & Sedium unicuique subjectarum, atque ad calcem sui Operis apposuit: quarum prior ante annos ferme sexcentos descripta, posterior uno, aut altero Seculo recentior videtur. Notitiam Episcopatuum Orbis Christiani, uti erant fere XII. seculo in lucem emisit Aubertus Miræus ex quatuor Antiquis Codicibus *Provincialis Romani*: Eam notitiam valde mendosam Petrus Rebuffus ediderat ad Calcem *Praxis* suæ *Beneficialis*. De Hodierno statu Episcopatuum per Orbem, vulgari appellatione subjecta latinis vocibus, suppeditant Aubertus Miræus in *Politia*, *& Geographia Ecclesiastica*, tum in *Notitia Episcopatuum*: Tum Philippus Labbeus in sua Notitia Episcopatuum, quam habet in Apparatu ad nouam Conciliorum Editionem, aucta per Harduinum, & re-

& recenter per D. Coleti in Ed. Ven. Concil. de qua jam dictum.

Cum Chronologia sit facultas, qua docemur res Historicas suis quasque temporibus aptè ordinare, duabus præcipue partibus constat; Altera quidem res Historicas juxta temporum ordinem collocat, ut præstant Brietii Annales ab Orbe condito, aliique quamplures; altera quæ revera scientifica est, idipsum probat argumentis, sive ex Historia, sive etiam ex Astronomia petitis.

Ad Chronologiam scientificam addiscendam ad manum sunt Institutiones Chronologicæ Guillielmi Beveregii Londini an. 1669., & recenter Venetiis, vel etiam Chronologia D. Manfredi Italice conscripta: Ante hos scripserant Scaliger Libros tres de Emendatione temporum, cujus Principiis inhæret Sethus Calvisius in sua Chronologia an. 1650.: Dionisius Petavius, sive in Rationario Temporum Par. 2. sive in Libris de Doctrina Temporum, in quibus multus est in castigando Scaligero. Joannes Baptista Ricciolius in Chronologia Reformata, (quam magni facit Christianus Wolfius Tom. ultimo Elem. ubi de Chronologis) plura in Petavio se de-

se deprehendisse censet, quæ identidem in Operis decursu notat, & emendatione digna arbitratur: Sub eadem tempora Annales Usserii Chronologica eruditione insignes prodiere an. 1650. parem & ipsi censuram experturi a posteris Chronologis, qui centum abhinc annis scripsere; quod ex Pezron, Fourmont, Cumberland, Neuton, Souciet, aliisque passim compertum est. Plura enim sunt in Prophana Chronologia implexa, atque obscura, ex serie incerta IV. Monarchiarum, & Olympiadibus, ex Æra Nabonassaris, ex inconstanti Auctorum ab Urbe Condita supputatione, ex aliter apud alios ordinatis Romanis Magistratibus, ex cæteris Populorum Epochis, & Æris non satis certò, & constanter fixis. Non caret suis nodis, iisdemque difficillimis Chronologia Sacra. Quare frustra se torquent, & aliis imponunt, qui exactam omnium rationum subductionem, conciliationem, comparationem perperam pollicentur: In his enim *satis est, si probabilissimus, veroque proximus Calculus teneatur*, inquit Genebrardus L. 2. Chronographiæ, ubi *de Scrupulis Chronologorum*; satis est si certum quoddam an-

norum ſpatium ſcias, intra cujus confinia res geſtæ contigerint, neque extra eos limites excurrant.

Utramque Chronologiam Hiſtoricam, & Technicam, aut ſcientificam comprehenſam V. Tomis in 4. Typis Pariſienſibus edidere ab an. 1670. Philippus Labbeus, & Brietius poſt vulgatum jampridem *Petavii Rationarium*, *& Uſſerii Annales*. Tomo I. præfiguntur *Lectoribus Chronologiæ Tuto, Clare, ac Breviter ediſcendæ ſtudioſis Prænotanda*: Num. 6. hæc habet non prætermittenda.

„ Quod ſi qui præterea adſcripta in
„ ſingulis annorum periochis Aucto-
„ rum, ex quibus iſta deprompſimus,
„ nomina exigunt, næ illi parum in-
„ telligunt, quid compendii Chrono-
„ logici titulus præſeferat, nec nava-
„ tæ a nobis in libello iſto operæ ratio-
„ nem callent. Hoc certe unum ſtu-
„ duimus, ut in Epitomen expeditam, fa-
„ cilem, & Tyronibus omnibus, ipſis
„ etiam pueris, ac prope infantibus
„ perviam conjiceremus præcipua quæ-
„ que rerum a Principibus Viris hacte-
„ nus geſtarum capita, ut iis primum
„ informati, atque imbuti Lectores ad
„ Tornielli, Saliani, Baronii, Spon-

„ da-

,, dani, Petavii, Calvisii, Gordoni,
,, Simsonii, Usserii, aliorumque in-
,, gentia volumina promptiores, para-
,, tioresque accedant; aut, quod pau-
,, cis datum est, primævos ipsosmet
,, fontes, unde rivi illi promanarunt,
,, adeant, & ex Græcis Scriptoribus,
,, Herodotum, Thucydidem, Xeno-
,, phontem, Diodorum Siculum, Poly-
,, bium, Dionysium Halicarnasseum,
,, Plutarchum, Arrianum, Dionem
,, Cassium, Josephum, Eusebium, So-
,, cratem, Sozomenum, Theodore-
,, tum, Evagrium, Zonaram, cæte-
,, rosque: Ex Latinis vero Livium,
,, Salustium, Vellejum, Tacitum, Sve-
,, tonium, Eutropium, Victorem, alios-
,, que iis ætate suppares, recentiores-
,, que, (ne in iis omnibus recensendis
,, diutius immorer), accurate perle-
,, gant, pervestigentque. Illud (ut
,, scilicet adscripta in singulis dentur
,, Auctorum nomina, ex quibus de-
,, prompta sunt) Deo dante præstabi-
,, mus abunde, cum Concordiam Sa-
,, cræ, Profanæque Chronologiæ in-
,, finitis propemodum accessionibus
,, locupletatam iterum Prælo subjicie-
,, mus ,,. Hæc Labbeus, quod po-

ſtremum tamen morte præventus præſtare non potuit.

Ac quoniam PP. Labbei, ac Brietii Opus cæteroquin inſigne, tantiſque viris digniſſimum ipſa mole quinque Voluminum in 4. pleroſque terruit, eamdem Labbei, & Brietii Chronologiam ab Orbe condito, iiſdemque innixam fundamentis, P. Muſantius e Soc. Jeſu (poſt Petavium, & Uſſerium) brevi libello concluſit an. 1692., novaque ratione excogitata in ſuas Claſſes digeſſit plurima, varia, ac diſſimillima: quæ quidem ipſæ Chronologicæ Muſantii Tabulæ longe auctiores, & emendatiores, & in formam multo commodiorem redactæ prodiere iterum Typis Romanis 1750. in 4. ac denuo 1751. in 12. De quibus Muſantii Tabulis dicas, quod Labbeus loc. cit. n. VII. pronunciavit: *Vix plura paucioribus verbis, majorique rerum delectu, & ordine, commodiorique ad dicendum methodo, (ut modo exactos ſumma diligentia ad Chronologicam amuſſim calculos taceam) in tam anguſtis libelli unius ſpatiis potuiſſe comprehendi, huicque Opellæ, ſi uſpiam aliàs, adſcribendum: MULTA, PAUCIS, CLARE*: Qua ratio-

tione non levis fructus ſtudioſo cuique ſperari poteſt ; ſcite enim Clemens Alexandrinus l. 1. Stromatum . „ Tempore , ac labore exculta veritas elucescit , præſertim ſi *COMMODVS ALIQVIS ADJVTOR* accedat .

FINIS.

-11-

